

OF GEMS & GEM-CUTTING

MINERALOGY · EMERALD · AND · OTHER · BERYLS · CATALOG

GEMSTONES · OF · NORTH · AMERICA · PROSPECTING · FOR · GEM

EX LIBRIS

JOHN · SIN · KAN · KAS

MINERALS · AND · STONES

JSL
B1015003

Donis Professa Soc. ^{per} JESS Antwerp.

*JSL
BTL015003*

*1865
Goldsmith*

IOANNIS MACARII
CANONICI ARIENSIS

A B R A X A S,

SEV

A P I S T O P I S T V S;

QVÆ EST ANTIQVARIA
DE GEMMIS BASILIDIANIS
DISQVISITIO.

A C C E D I T

A B R A X A S P R O T E V S,

SEV MVLTIFORMIS GEMMÆ BASILIDIANÆ
PORTENTOSA. VARIETAS;

Exhibita, & Commentario illustrata à IOANNE CHI-
FLETIO, Canonico Tornacensi, PHILIPPO IV. Regi
Catholico, & Serenissimo Principi IOANNI AV-
STRIACO à Sacris Oratorij.

A N T V E R P I Æ,
EX OFFICINA PLANTINIANA
BALTHASARIS MORETI.

M. DC. LVII.

1157

TO THE HONORABLE

THE SENATE OF THE UNITED STATES

IN SENATE

CONFIRMED

THIS 15TH DAY OF

APRIL 1878

BY THE SENATE

BY YEAS 27

AND NAYS 17

IN WITNESS WHEREOF

WE HAVE HEREUNTO

SET OUR HANDS

AND SEALS

AT WASHINGTON

THIS 15TH DAY OF

APRIL 1878

BY THE SENATE

BY YEAS 27

AND NAYS 17

IN WITNESS WHEREOF

WE HAVE HEREUNTO

SET OUR HANDS

SERENISSIMO PRINCIPI
I O A N N I
A V S T R I A C O,
BELGARVM SEQVANORVMQVE
P R O R E G I,
F O R T I, P I O, F E L I C I.

ARMATA in seipsam Eu-
ropâ, ipso secum dis-
cordante mundo, So-
lem inter umbras in-
dagare tentavi, SERE-
NISSIME PRINCEPS. Iuuit auspicio Tuæ
Felicitatis, & vno Macario præeunte,
subire specum Mithræ, atque illinc
educere Simulacra portentosa, quæ
pro Sole primi hæretici extulerunt.
Non miserius quidquam hisce homi-
nibus,

nibus , aut superbius ; qui dum effigiem Dei formámque quærunt , curiosâ cælestium affectatione , fideri summo innumera animalium probra , rerúmque cunctarum impressiones , veluti maculas , indiderunt. Hoc aliquid fereni habuit nubilus ac tristis conatus , hoc boni tetrís imaginibus deforme opus , vt lucem appeteret : neque hæc vsquam maior , quàm apud Te. Aduentu siquidem Tuo nubila serenasti , cæli Belgici tristitiam discussisti , quam nouennali recedente Sidere mœsti patiebamur , nisi tenebrescenti Reipublicæ lucem alteram fœnerasses , præclarus , eximius , omnia intuens , omnia etiam exaudiens ; quo in vno , principi litterarum Homero Solem placuisse ferunt. Hispanici Impe-

rij populis affulges per interualla, apud
eos semper maior & clarior, quibus
postremum illuxisti. Pacatâ Siciliâ,
quam teneris adhuc annis viri pru-
dentiâ rexisti; Neapoli restitutâ; Po-
puloniâ & Portu-Longonio expugna-
tis; Gothalaniâ receptâ, quot annos,
tot triumphos numerasti. Subactò
mari Tyrrheno, Turcis Maurisque
nequidquam aduersantibus, quæ Te,
& fortunam tuam Triremis vexit,
lauro redimita optatos subiit portus.
Quocumque accessisti, dum ad nos
accurreres, æqualis ab omnibus ex
aduentu Tuo lætitia percepta est. Fru-
strâ Tuos celabas ignes: Te nusquam
incognitum, perinde ac Solem tenui
nebulâ redimitum, nec videri cupien-
tem, tantò auidiùs suspexere. Sic Ge-
* 3 nua,

nua , Mediolanum , Venetiæ etiam
ipsæ Serenitatis Tuæ blandioribus
radiis exhilaratæ. Sed ô nos felices,
dum Te felicem prædicamus ! Tuis
humeris innixum Belgium , Tuâ iu-
uentâ , Tuo robore inualuit. Vix om-
nium votis expetitus adueneras , tam-
quam alter à PHILIPPO MAGNO,
à Regum Maximo ; cùm Tornacum
nostrum , priscam illam Francorum
Regiam , immisso opportunè præsi-
dio , liberaisti. Valencenæ mox obses-
sæ ; sed vt frontem Tuam laurus cin-
geret , & exortum Tuum parta de
hostibus victoria decoraret. Tanta
virtus Tua , tantâque felicitas , vt per
imperuios aggeres , viam Tibi tuisque
aperiens , in urbem , ad quam tanto-
perè aspirabant , Francos ipse intro-
duce-

duceres, sed captiuos. Condatum ci-
tò receptum quantæ nobis, quantæ
hostibus admirationi fuit! Breuissimo
tempore, ingenti circummunitio-
ne perfectâ, tormentis bellicis vno at-
que altero explosis in alatum molam,
solâ, vt ita dicam, Tuâ præsentia de-
cussisti moles illas giganteas, quibus
erigendis, anno integro, nullòque ir-
ritæ operæ metu, ærarium Franciæ
effusum. Tum verò, si vnumquam aliàs,
præsidium eluxit Virginis Matris, re-
bus Tuis perpetuò patrocinantis; cùm
die xv. Augusti, quo in cælos assum-
pta est, Te quoque videre voluit in-
cruentâ victoriâ triumphantem, &
quater mille quingentos obsessos Te-
cum paciscentes, vt in deditiōnem ac-
ciperentur. Illis labore macièque con-
fectis,

fectis, & ad rem gerendam inutilibus, validissimi, qui ab acceptâ clade Valencenensi supererant hostium, fanum sancti Venantij aggressi, receptui canere coacti sunt, non digni eos vincere, qui Tuis auspicijs & meliore pro causâ certabant. Exin ad vicum Helenæ, nullis admodum firmatum aggeribus, sed Gassionis fato illustrem, Te tuosque aduentantes expectare non ausi, quò minùs grauatè aufugerent, suâ ipsi face proprias munitiones incenderunt. Sic aliam ex aliâ cælum Tibi lauream peperit, vt esses vbique:

Σοτήρ, Πολιορκήτης, Επιφανής.

Hoc anno, mense Martio (à quo Romani tempora metiebantur, quemque Romulus genitori suo dicauerat)

rat) cum Sole nouo Te Martius ar-
dor corripuit, atque isthac Tuâ alacri-
tate milites incaluere: graui hoste Han-
nones liberati: terram madentem eius
sanguine prius videre, quàm Veris ve-
stitam primis coloribus: Gissenopo-
lis, Hannoniæ oppidum, arte & palu-
stri situ munitissimum, in Tuam po-
testatem cessit. Ipsâ rei difficultate
creuit victoriæ nomen, dum apertâ
vi, nec longâ, ijs potitus es, quos solâ
inediâ expugnari posse fama iactabat.
Nunc meâ qualicumque operâ, Te
quoque victorem agnoscet hæreti-
cus liuor:

*Viperei referes spoliū memora-
bile monstri.*

Iamque augustis Tuis pedibus iacet
affusa Basilidianorum barbaries, ne-

255
**

que

que Tibi audet assurgere monstro-
rum terrâ marique domitori. Illi se
mundi Principes appellabant; hos vi-
cisti : barbaro feroque ritu cœnas
Thyestæas frequentabant; feritatem
ipsam debellasti. Hæc monstra quo-
que elide nouus Alcides. Nihil forti-
tudini Tuæ cum hisce quantumuis
pretiosis Amuletis, & famâ prodigâ
fallentibus. Per imaginem Virginis
Deiparæ, quam bello præfers cum
lemmate, SVB TVVM PRÆSIDIVM, pa-
lâm facis, quibus auspicijs hostem ag-
grediare, quo patrocinio vincas. Ma-
cte hoc Palladio SERENISSIME PRIN-
CEPS; atque, vt facis, à statione castrensi
ad quietem hibernam receptus, depo-
ne in gremium optimæ Matris lauros
Tuas, illic in pacis oleam conuerten-
das,

das, vnde iam dudum hauris virtutum omnium harmoniam, & adeò compositam, adeò benignam formæ Maiestatem, vt planè in ambiguo sit, vtrùm Te magis nostris mentibus, an obtutibus vultus insinuet. Quo quidem efficis, in primis dum Te alloquor, SERENISSIME PRINCEPS, & antequam ad institutum opus aggredior, vt iam eos arguere libeat vanitatis, qui Gemmas aiunt prodesse Reges adituris, si in his aquilæ sculpantur aut scarabæi. Patent accedentibus in Tui venerationem interiora Palatij, neque imputas copiam Tui: hæret lateri quisquis accessit, finemque alloquiis pudor dumtaxat facit, & Tuæ reuerentia Serenitatis. Cuius virtuti summæ, Religioni maximæ PROTEVM hunc

ABRAXAM appendo; GEMMAS hasce
BASILIDIANAS, velut ex ære trophæa
constituo, litteris ac monumentis san-
ctorum Patrum in omnem confe-
quentis temporis memoriam, Eccle-
siæ Catholicæ laudem, hæreseos igno-
miniam, duratura.

SERENISSIMÆ CELSITVDINI TVÆ

*Bruxella Kalendis April. ipso
die Christi resurgenti,
Anno M.DC.LVII.*

Deuotissimus Capellanus

Ioannes Chifletius.

IOANNIS MACARII

CANONICI ARIENSIS

ABRAXAS

SEU

APISTOPISTVS;

QVÆ EST ANTIQVARIA

DE GEMMIS BASILIDIANIS

DISQVISITIO.

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

570 SOUTH EAST ASIAN AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS 60607

U.S.A.

APR 19 1964

APR 19 1964

APR 19 1964

APR 19 1964

APR 19 1964

APR 19 1964

APR 19 1964

APR 19 1964

APR 19 1964

APR 19 1964

APR 19 1964

APR 19 1964

D E

IOANNE MACARIO, ET EIVS SCRIPTIS.

Valerius Andreas Desselius, in Bibliothecâ Belgicâ.
 Antonius Sanderus, Canonicus & Pœnitentiarius Iprensis,
 lib. II. de Scriptoribus Flandriæ.
 Franciscus Swertius, in Athenis Belgicis.

IOANNES MACARIUS, vulgò L'HEVREUX, Grenë-
 ninganus, Flander, Aëriensis apud Artesios Cano-
 nicus, vir in linguarum Græcæ atque Latine cog-
 nitione eximius, quas puer Bergis S. VVinoci apud
 Flandros sub PAVLO LEOPARDO hauserat: annos
 ipsos viginti egit in Vrbe, orbis Dominâ, in scrutandis Veterum
 monumentis, excutiendisq; Bibliothecis assiduus; multaq; è mediâ
 Graciâ allata Latio donauit. Nihil tamen in lucem ac doctorum
 ora venire passus est, quâ erat modestiâ, bonis & doctis omnibus
 submolestâ. Scripta Schedasq; suas moriens Bibliothecæ Collegij
 Trilinguis Buslidiani, apud Louanienses, legauit: è quibus luce
 & prælo digna sunt:

DE Antiquâ scribendi Ratione.

De Naturâ verbi medij, ac ferè de totâ Naturâ verborum
 Græcorum: ex ruidiori maioris operis delineatione.

Inscriptiones Græcæ, Macario Interprete, cum Notis eiusdem.

Emendatio Bibliorum Romana.

DISQUISITIO ANTIQVARIA DE GEMMIS BASILIDIANIS, cui
 titulus ABRAXAS, seu APISTOPISTVS.

Commentarius de Picturis, & Sculpturis sacris antiquioribus,
 præsertim quæ Romæ reperiuntur, cui titulus HAGIOGLYPTA.

Basilius, Seleuciæ Episcopus, de Vitâ S. Theclæ, Interprete Ma-
 cario.

A 2

Eius-

- 4
- Eiusdem Homiliae in Quatriduanum Lazarum: In Proditionem Iudæ, & mysticam Coenam: in sanctum Pascha: in Abraham, & Isaac.
 - Eiusdem Epistola ad Optimum, de eo Scripturæ loco iuxta LXX. *Omnis qui occiderit, septies vindictam exsoluet.*
 - Cyrilli oratio in Transfigurationem; & altera de Deiparâ;
 - Item in Hypapantem, id est Purificationis diem.
 - Chrysoptomi Homilia in Theophaniæ diem. *omnia Interprete Macario.*

Aubertus Miræus, Decanus Antuerpiensis, in Bibliothecâ Ecclesiasticâ, seu Scholijs ad librum D. Hieronymi de Scriptoribus Ecclesiasticis, cap. XXI.

IOANNES MACARIUS, *Ariensis in Artesiâ Canonicus, noster olim amicus, Græcè Latineq; doctissimus, scripsit DISQUISITIONEM ANTIQVARIAM DE GEMMIS BASILIDIANIS, cui titulus ABRAXAS, seu APISTORISTVS. Extat MS. Louanij in Trilingui Collegio, & TORNACI in Bibliothecâ WINGHIANA, que nunc est BASILICÆ CATHEDRALIS.*

Vitâ functus est Ariæ XI. Iunij M. DC. XIV. sepultus in Diui Petri, cum hoc Titulo, ac marmoris ornamento, quod spectatur in sacello diuæ Magdalenæ.

D. O. M.

5

D. O. M.

HONORATISSIMI ET LITTERATISSIMI VIRI
DOMINI AC MAGISTRI
IOANNIS MACARII,
ALIAS L'HEVREUX,
IN HAC ECCLESIA EX XIII. CANONICI
MANIBVS SACRVM.

IANVS MACARIVS, Gallicè HEVREUX dixeris,
Beaurainide genitrice, patre cognomine,
Grauelingæ in oras sum editus luminis.
Puerum poliuit Berga, Leopardo auspice,
Graïæ Latinæque artibus facundiæ;
Sophiæque scitis imbuit Louanium.
Annis Quirites, bis decem ampliùs, meâ:
Industriâ docentis vfi, hanc gratiam
Habere, vt precibus virorum Principum,
Quibus placueram, & scripta placuerant mea,
Detulerit vltro Pensionem Pontifex.
Isthac in Æde, quem Canonicatum vocant.
Bis sena vixi lustra plus trieride;
Vndecima vitam Iunij lux abstulit
M. DC. XIII.

Tibi Christe laudi vertat omne quod sumus,
Quod fuimus, & quod erimus æuo in altero.

Laurentius Pignorius I. Symbolarum Epistolicarum.

MEas arculas insigniora calamina sunt quæ orment: Serapis, Nemesis, Cupido, Venus, Mercurius, Fortuna, & Roma schemate militari. Cythara item Eunomi Locrensis, Flos cui insidet papilio, Musca, Lupa Gemellorum altrix: Ægyptiorum deliria, & Basilidianorum aliquot portenta.

Idem in Auctario ad Characteres Ægyptios.

SECTARiorum veterum Hieroglyphica, nugæ veriùs, adiunxi per-motus doctorum virorum adhortatione, & impulsus exemplo Illustrissimi viri Cesaris Baronij Cardinalis, qui historiam anni c. xx. sculptâ huius generis Amethysto, exornatam voluit.

Claudius Salmasius lib. de Annis Climactericis, vbi de Deo Abraxa capite Galli gallinacci.

PLURIMæ Gemmæ seruantur in oculis curiosorum, qui eam faciem exhibent. Visitur & in Dactyliothecâ Gorlei absque inscriptione, & pro flagello in manu dextrâ corollam habet quasi spinæ, in sinistrâ casidem. Sex tales edendas curauit Pignorius in Tabulæ Isiacæ Commentario, quarum tres expressum nomen ABPACAΞ præferunt. Tres aut quatuor similiter in Dactyliothecâ Gorlei visuntur. Plures alias ipse vidi, eâdem aut minimum disparili formâ in ταμείοις Antiquariorum.

Iosephus Scaliger lib. 2. Epist. 119. ad Casaubonum.

Nihil tam frequens est, quàm hæc εὐτυτὰ in Gemmis inclusa videre, etiam vetustissima. Ea nemo intelligit, nisi qui faciendâ curauit, & frustra illis interpretandis opera datur. Quor enim verisimilia dici possunt, quorum nullum mentem eorum aperuerit? Veteres Hæretici, præsertim Valentiniani, & Marcossiani, multa eiusmodi reliquerunt, quæ hodieq; in Antiquariorum oculis asseruantur cum eorum deo ABPAΞΑΣ.

Idem lib. 3. Epist. 226. ad Marquardum Freherum.

OMisi de Figuris illis, quæ σοιχεῖα à veteribus vocari dixi, infinitas hodie extare vetustissimas, Gemmis insculptas, cum stellis, quibus horoscopantibus incisæ fuerunt; argumentis, propter
pro-

prodigiosum multis ex rebus atque animalibus confusum corporis habitum, obscurissimis. In illis enim quadam loricata sunt, ceruice humanâ, capite Aquilino, aut Galli gallinacei, alterâ manu scutum, alterâ scuticam tenentes vel flagellum: serpentibus pro cruribus insistentes. Multas eiusmodi cum litteris ΑΒΡΑΞΑΣ vidimus. Quæ veterum Valentinianorum, & aliorum Hereticorum fragmenta sunt.

Ioannes Seldenus Syntagmate 1. de Diis Syris cap. 2.

Vix dubito quin Amuletum illud ad Hemitritæum sanandum, in quo conscribi debet, ad Magorum præcepta ΑΒΡΑΚΑΔΑΒΡΑ ab ΑΒΡΑΧΑ primùm fluxerit. Nominis enim vestigia in portento illo vocabulorum satis parent. Et hæc me plusquam suadent tot *Ἐξάμυρα*, & Gemma elementis eiusdem inscripta nonnumquam repetitis, quorum copiam habes in Gallicis Scaligeri epistolis ad Vazetum.

Petrus Gassendus de Nicolao Fabricio Peireskio, in eius Vitâ.

Collegerat complura ad illustrandum, quòd ille [Annalium Scriptor Baronius] in secundum Tomum coniecisset, ex Amethysto Fuluij Vrsini circa vocem ΑΒΡΑΞΑϞ, quâ Basilidiani intellexerunt summum Deum, continentem Angelos septem, calorum septem præsidēs; ac præterea eorum trecentas sexaginta quinque virtutes, iuxta anni dies; idq; ob septem litteras, numeralemq; earum valorem (iunctis scilicet numeris pro ordine vniuscuiusque in Alphabeto litteræ) & id genus similia, quæ deinceps quoque ad Natalium Benedictum litteris exposuit.

Athanasius Kircherus de Gnosticis, & eorum Magiâ Amuletariâ, Parte alterâ Tom. 2. Oedipi Ægyptiaci, Classe 11. cap. 6.

Ægyptiacas superstitiones, quarum se heredes iactabant, ab Ægyptiis suscitantes, totum ijs Orientem infecerunt. Erroneis enim eorum dogmatis insistentes, nouam characteristicam Artem condiderunt, quâ varia confecerunt Amuleta, quæ in varijs lapidibus, pro ratione & proprietate Numinis, quod per ea inuocabant, exculpta, characteribus antiquis Ægyptiacis circumscripta, & Nominibus potentium Angelorum insignita, iuxta Legum Hieroglyphicarum præcepta, ponebant; quibus mira se præstare posse gloriabantur.

IOAN-

9

IOANNIS MACARII
CANONICI ARIENSIS
ABRAXAS

S E V

APISTOPISTVS;

QVÆ EST ANTIQVARIA
DE GEMMIS BASILIDIANIS

DISQVISITIO.

I. N antiquis Gemmis Monstrum quod-
dam cælatum capite galli, trunco cor-
poris humano, pedibus in serpentes duos
desinentibus, qui se reflectunt, scutum
habens vnâ manu, alterâ flagellum, cer-
tis indiciis ductus iudicauit esse com-
mentitium Basilidis impij hæretici deum, cui nomen
ABRAXAS. Cuius meæ sententiæ testis esse potest, qui
tum inter Auditores Rotæ Primarius & Decanus, nunc
inter Cardinales est, Illustrissimus Seraphinus Oliuarius:
petiit enim à me aliquando, quid de eâ formâ Monstri
sentirem. Cui cum dixissem me opinari esse ABRAXAM,
statim reperta Gemma, quæ vnâ parte Monstrum illud
haberet, alterâ nomen ABRAXAS, omnem dubitandi an-
sam præripuit.

II: De Abraxa autem Tertullianus libro de Præscriptio-
nibus aduersus Hæreticos sic ait: *Postea* BASILIDES hæ-

B

reticus

reticus erupit: hic esse dicit Summum Deum nomine ABRA-
 XAM, à quo Mentem creatam, quam Gracè ψὲν appellat. Inde
 Verbum, ex illo Providentia, ex Providentiâ Virtutem &
 Sapientiam; ex ipsis deinde Principatus, & Potestates, &
 Angelos factos: deinde infinitas Angelorum editiones, & pro-
 bolas: ab istis Angelis trecentos sexaginta quinque calos insti-
 tutos. In ultimis quidem Angelis, & qui hunc fecerunt mun-
 dum, nouissimum ponit Iudeorum Deum, id est Deum Legis
 & Prophetarum; quem Deum negat, sed Angelum dicit.
 Non immeritò portentosum vocat Abraxam B. Hiero-
 nymus ad ea verba capitis Abdiæ primi: *Quomodo per-
 scrutatus est Esau, deprehensa sunt occulta eius? Vide Marcio-
 nem, inquit, & Valentinum, & omnes hæreticos, qui modò
 in doctrinis demoniorum cauteriatam habentes conscientiam,
 applaudunt sibi, & simplices animas, quasi quibusdam di-
 uinis mysteriis initiantes, composito sermone decipiunt. Sed
 cum triginta Aonas, & Quadradas, & Octoadas, & Duo-
 decadas, & duplicem Deum, & PORTENTOSVM ABRA-
 XAM in medium sermo protulerit, tunc prudentia Esau stulti-
 tia demonstrabitur, & inuestigabuntur secreta eius. Item in
 Naum caput primum, ad illud: Ex te exhibit cogitans con-
 tra Dominum, ait, inimica cogitatio. An non videtur aduersus
 Deum malitia & præuaricatio dicere, quod Valentinus, quasi
 abortiuum errantis sapientiæ extremum editum creatorem?
 Nónne contra Deum cogitatio est BASILIDIS impudica, &
 PORTENTOSVM ABRAXAS NOMEN, quod præfertur Do-
 mino conditori? Rursum in Amos caput tertium, ad ea
 verba: Congregamini super montes Samaria, & videte in-
 fancias multas in medio eius. Et quia semel, inquit, iuxta leges
 Tropologiæ, Samaria refertur ad hæreticos, qui custodes man-
 datorum Dei esse se mentiuntur, præcipit sermo Diuinus, ut*

in Gentibus prædicent, quæ non habent notitiam Dei; in quarum doctrina ignis exurens est, & tribulatio, & angustia, ut considerent falsam Samariam, & ascendant ad montes superbie eius, & videant multas insanias in medio ciuitatis, dum unusquisque fingit quod voluerit, & adorat figmentum suum: ut Marcion bonum Deum & otiosum: ut Valentinus *αἰῶνας* triginta, & extremum Christum, quem appellat *ἔκτρομα*, id est abortiuum: ut BASILIDES, qui omnipotentem Deum PORTENTOSO NOMINE appellat ABRAXAS, & eundem secundum Græcas litteras, & annui cursus numerum, dicit in SOLIS circulo contineri, quem Ethnici sub eodem numero aliarum litterarum vocant MITHRAM, & Iberi ineptiæ in Balsamo Barbeloquæ mirantur. Nonne hæc insanie sunt, & multæ insanie, unoquoque fingente quod in animum eius incidit? Declarabo Hieronymum ex Augustino: BASILIDES, inquit, trecentos sexaginta quinque cælos esse dicebat, quo numero dierum annus includitur. Vnde etiam quasi SANCTVM NOMEN commendabat, quod est *Αβραξας*: cuius nominis litteræ secundum Græcam supputationem, eundem numerum complent. Sunt enim septem: α, & β, & ρ, & α, & ζ, & α, & σ: id est unum, & duo, & centum, & unum, & sexaginta, & unum, & ducenta, quæ fiunt in summâ, trecenta sexaginta quinque.

Atque hunc numerum contineri nomine Abraxas, multi alij tradiderunt. Verùm nomine Mithræ supputationem eandem includi, neminem vidi qui declarauerit. Quod tamen ita esse reperio, si Græcè proferatur ΜΙΘΡΗΣ, qui & ΜΙΘΡΑΣ dicitur. Sunt enim sex litteræ Græcæ: Μ, & Ι, & Θ, & Ρ, & Η, & Σ. Et μ, 40. nota 1, 10. θ, 8. ρ, 100. η, 7. σ, 200. quorum summa eadem, quæ in Abraxas 365. Ne mireris autem me θ dicere 8. & η 7. cum

aliter sit vsus. Videntur enim, qui hunc numerum collegerunt, in eo nomine ΜΙΘΡΗΣ perrexisse recto ordine, numerando Alphabeti litteras vsque ad Θ, quæ est octaua littera, & nonam fortassis eam fecisse, quæ sexto loco solet inferi, notam; nec potest hic numerus in nomine ΜΙΘΡÆ reperiri aliter. Colebant ergo Basilidiani sub alio nomine Deum Gentilium Mithram, qui Persis familiaris, irrepfit etiam in Romanum orbem; eiusque Sacra Christianis Sacris valdè affinia fuisse notarunt Veteres. Nam & lauacro tingebant, & signabant in fronte suos, & speciem Eucharistiæ habebant, martyrij etiam initiationem, & resurrectionis opinionem. Et quidem de Eucharistiæ specie Iustinus Martyr Apologiâ II. pro Christianis: *Apostoli, inquit, in Commentarijs à se scriptis, quæ Evangelia vocantur, ita tradiderunt præcepisse sibi IESVM. Eum enim pane accepto, cùm gratias egisset, dixisse: Hoc facite in meam commemorationem. Hoc est Corpus meum. Et poculo similiter accepto, & gratias actis, dixisse: Hic est Sanguis meus; & solis eis tradidisse. Quod quidem in mysterijs atque initijs ΜΙΘΡÆ fieri docuerunt per imitationem prauis demones. Quòd namque panis, & poculum aquæ in sacrificijs, siue Re diuinâ eius qui initiatur, ponatur verbis quibusdam additis, aut certè scitis, aut cognoscere potestis. De eadem specie Eucharistiæ & ceteris, etiam Tertullianus libro de Præscriptionibus Hæreticorum: Sed queritur, inquit, à quo intellectus Interpretum eorum, quæ ad Hæreses faciant? à diabolo scilicet, cuius sunt partes interuertendi Veritatem, qui ipsas quoque res Sacramentorum Diuinorum, in Idolorum mysterijs emulatur. Tingit & ipse quosdam, utique credentes & fideles suos; expiationes delictorum de lauacro repromittit, & sic initiat ΜΙΘΡÆ; signat illic in frontibus milites suos,*
cele-

celebrat & panis oblationem, & imaginem resurrectionis inducit, & sub gladio redimit coronam. Quid sit autem sub gladio redimere coronam, declarat libro de Coronâ Militis: Erubescite Romani commilitones, iam non ab ipso [Christo] iudicandi, sed ab aliquo MITHRÆ Milite, qui cum initiatur in spelæo, in castris nempe tenebrarum, coronam interposito gladio sibi oblatam quasi mimum martyrii, dehinc capiti suo accommodatam, monetur obuiâ manu capite depellere, & in humerum, si fortè, transferre, dicens: MITHRAM esse coronam suam. Atque exinde numquam coronatur; id quod in signum habet ad probationem sui, sicubi tentatus fuerit de sacramento: statimque creditur MITHRÆ Miles, si deiecerit coronam, si eam in Deo suo esse dixerit. Agnoscamus ingenia diaboli, idcirco quedam de diuinis affectantis, ut nos de suorum fide confundat, & iudicet.

Refero ad id genus ficti martyrii Lampridij locum de Commodo: SACRA MITHRIACA homicidio vero polluit, cum illic aliquid ad speciem timoris dici vel fingi soleat. Fingi, inquit: nam homicidium seu martyrium, gladio interposito, simulabatur: Commodus verò, quâ erat petulantia, gladium adigebat, ut puto, ad necem usque. Similes eius proteruitæ, dum Bellonæ seruientes verè exsectare brachium præcepit, & Isiacos pineis ad perniciem usque se tundere coëgit; & cum Anubim ipse portaret, capita Isiacorum grauitè obtundebat ore simulacri. De eodem simulato martyrio intelligo Suidam in voce ΜΙΘΡΟΥ. Μίθραν νομίζουσι οἱ Πέρσαι εἶναι τὸν Ἡλίον· καὶ τέτω θυεῖσι πολλὰς θυσιάς· καὶ ἀντὶ εἰς αὐτὸν θυνησται τὸ πρὸς τελεθῆναι, εἰ μὴ διὰ τινῶν βαθμῶν παρελθῶν ἢ κολάσεων δείξει ἑαυτὸν ὅσον· ἢ ἀπαθῆ. MITHRAM existimant Persæ esse SOLEM, & huic mactant multas victimas, ne quis possit ipsi initiari, nisi per multos gradus cruciatuum

IV.

seipsum ostenderit sanctum, & indolentiâ præditum. Duodecim verò gradus horum cruciatuum fuisse docet interpres Gregorij Nazianzeni, super inuectiuâ in Iulianum priore.

V. Mithram autem & Titanem eundem esse, & Apollinem & Osirim, habes Thebaidis libri primi fine:

PHOEBE *parens.* post quædam interiecta:

*Adsis ô memor hospitij, Iunoniaque arua
Dexter ames, seu te roseum TITANA vocari
Gentis Achemenia ritu, seu præstat OSIRIM
Frugiferum, seu PERSEI sub rupibus ANTRI
Indignata sequi torquentem cornua MITHRAM.*

Mithræ simulacrum (inquit Lutatius interpres Statij) *fin-*
gebatur reluctantis Tauri cornua retentare, quo significabatur
Lunam ab eo lumen accipere, cum cæperit ab eius radiis se-
gregari. Erat autem ipse SOL leonis vultu, cum tiarâ, prisco
habitu; utrisque manibus, seu diximus, bouis cornua com-
primens. Siquidem SOL principale signum inculcat, & fræ-
nat leonem scilicet, idè quòd hic deus ceteros sui nominis &
potentiæ impetu excellat, ut inter reliquas feras leo, vel
quòd sit rapidum animal. Conspectus à me Romæ multis
locis Mithres, formâ penè consimili. Penè inquam; nam
caput non est leonis, sed humanum, cum pileolo Parthi-
co seu tiarâ. vnâ tantùm manu tauri cornuaprehendit,
alterâ genu in taurum nixus cultrum tergo infigit. Mul-
ta circa eum apposita sunt, præsertim in eâ imagine Mi-
thræ, quæ conspicitur in tabellâ fictili, muro insertâ, in
ædibus, quæ olim dicebantur Octauij Zeni; vbi & ma-
iores Mithræ è marmore. Edita est tabella illa, & no-
men illi indiderunt, Typum Agriculturae; sed non benè,
nam typus Mithræ est. Leones porrò sacramenta fuisse
Mithræ docet Tertullianus aduersus Marcionem: Sicut
arida

aride & ardentis, inquit, *natura sacramenta* LEONES MITHRÆ *philosophantur*. Hinc discimus, cur in eâ figurâ Abraxæ, quam edidit Baronius, humanâ nempe formâ (nec enim vna eademque semper cernitur) appositus sit leo ab alterâ parte.

Mithræ autem cultus diu mansit etiam sub Principibus Christianis, quæ abolita Romæ suo tempore narrat Hieronymus, Epistolâ ad Lætam de Institutione filix: *Ante paucos annos propinquus vester Gracchus, nobilitatem Patriciam sonans nomine, cum præfecturam gereret vrbanam, nonne specum MITHRÆ, & omnia PORTENTOSA SIMVLACRA, quibus Corax, Niphus, Miles, Leo, Perses, Helios, Bromius Pater initiantur, subuertit, fregit, exussit? Quod facit ad Prudentij lucem, libro primo aduersus Symmachum:*

VI.

Iam quid poplicolas percurram carmine Gracchos:

Iure potestatis fultos, & in arce Senatus

Præcipuos, simulacra deum iussisse reuelli,

Cumque suis pariter licitoribus, omnipotentibus

Suppliciter Christo se consecrasse regendos.

Sed illustremus paululum ea verba, *Portentosa simulacra, quibus Corax, Niphus, Miles, &c. initiantur*. Ego sic existimo, Mithram non vnâ specie, vt dixi, effictum; sed & Leonis, & Militis, & Helij, id est Solis, & Bromij Patris, id est Bacchi, & aliarum, etiam deorum & rerum. Ita vt multi dij, & res variæ fuerint veluti initiatæ ipsi Mithræ, & transferint ad eius Sacra. Quod sic colligo. Cùm in Abraxa lateat Mithres, viderimque Abraxas diuersis efformatos modis, etiam sub deorum effigie, verisimile videtur, vt idem contigerit & Mithræ. Vidi enim præter eam formam, quæ in Baronio est, formâ nudi hominis

VII.

hominis , capite radiato , dextrâ rangebat scutum , quod ad pedes erat , sinistrâ flagello armabatur : nomen à tergo appositum sic:

Vidi & formâ Ifidis appposito nomine ABPACAΞ. Et cùm ad monstrum illud capite galli , quod in principio descripsi , sæpissimè in scuto , vel infrâ ad oram apponatur vox IAΩ, & à tergo variæ interdum litteræ , quæ inter se connexionem non patiuntur ad syllabam conficiendam ; quoties absque nomine Abraxæ , illa vox IAΩ, & illæ , quæ illam comitantur sæpè , vt SABAO , & similes , & litteræ illæ inconnexi soni apponentur , cogitandum erit esse quoddam genus Abraxæ , aut ad eum pertinere. Et , cùm leo à tergo positus sit Abraxæ , quem Baronius edidit , quoties monstra , vel homines capite leonino videbuntur , etiam eodẽ spectabunt.

VIII. Incidi in Gemmam , in quâ homo , capite leonino , gestans situlam , dextrâ tenens serpentem radiato capite , quod ad Abraxam Ifiacum referetur meo iudicio , in cuius sacris situla gestabatur. Vidi & hominem , more militis accinctum gladio , sed caput erat leonis , dextrâ tenebat caput Medusæ , quem vocauero Abraxam Militem , seu Mithram Militem. nec enim hîc verus aliquis Miles Mithræ studiosus intelligitur , vt video aliquos sensisse , cùm hic Miles numeretur inter simulacra portentosa. Vifa est à me Gemma , cui ab vnâ parte erat auicula , gestans ramum fortè lauri , ab alterâ positum nomen ABPACAΞ , qui

qui fuerit Abraxas, vel Mithres Corax, id est coruus. Sic fuerit & Mithres vel Abraxas Bromius Pater sub specie Bacchi, quem non vidi, sed arbitror reperiri posse; ut existimo sub Neptuni formâ latere Abraxam, cui nomen erat appositum ΟΔΑΡΓΑΖΑΣ. Et cùm viderim monstrum illud capite galli, præter solita, habere appositas septem circum se stellas, quas postea in Ioue sedente cum aquilâ vidi appositis nominibus quibusdam incognitis, ΚΟΝΤΕΥ ΚΑΝΤΕΥ ΛΙΓΥΝΖ, existimo & eodem pertinere. Nam & visum à me illud capite galli monstrum, cui à tergo apponebatur ΓΙΓΑΝΤΟΛΕΤΟΡ, quod ad Iouem pertinet. Harpocratem vidi cum iis, quæ solent comitari Abraxam, & Cynocephalum, & alios Ægyptios deos.

Et quia paulò antè dixi, quoties ΙΑΩ additur, venire nos in coniecturam alicuius noui Abraxæ, hinc est ut existimem, ad Abraxam pertinere monstrum quoddam mirificum, quod humanâ specie nudum habet alas quaternas, gestans cancerum dextrâ; caput humanum quidem, sed horrificum: sub pedibus est vox ΙΑΩ. Quare & eodem pertinebit simile monstrum binis tantùm alis, pudendâ parte affectâ, cuius sub pedibus finguntur, sub spatio quodam breui, animalcula varia: cui monstro nomen libens dederò Phaëthontis seu Protogeni, eius præsertim, in quem Orpheus Hymnum conscripsit. Alæ fortè referendæ ad anni tempora, quæ præteruolant, & primariâ diuisione duo sunt, Æstas & Hiems; secundariâ quatuor, Ver, Æstas, Autumnus, Hiems. Pudendum appositum ad notandam generationem: nam *Deus & Sol*, teste Philosopho, *omnia generant*. Et animalcula illa sunt apposita ad res à Sole productas indicandum. Vnde & vterius licet colligere, quoties in Gemmis reperiuntur

IX.

animalia in pedes erecta, vt canes affectis pudeñdis, & circum appositis vocibus, & litteris inconnexi soni, eodem referenda. Quòd autem monstrum illud nudum alatum pertineat ad Abraxas, vel inde quis iudicet, quòd monstrum primum nostrum capite galli, aliquando à me cum similibus alis visum, & totidem. Nam ille Abraxas capite auis non vno eodemque modo figuratum cernitur. Caput non eiusdem semper auis, galli sæpiùs, aliquando quasi accipitris, aut alterius auis rapacis, dicas aliquando corui. Et Antonius le Pois Antiquarius libro Gallico de Cœlaturis, ponit vnam figuram, quam ignorauit, est tamen Abraxæ, cui caput aquilinum, additis cornibus ceruinis. Imò & leonis, inquit Camillus Leonardus in Speculo Lapidum; & ipse habeo Ectypum eiusmodi Abraxæ. Pedes in duos sæpiùs desinunt serpentes, aliquando & in vnum, sæpiùs sine alis, ad humeros & pectus aliquando alatum.

X. Licet & pergere eò, quòd cùm videamus Phaëthontem illum, superiùs à me nominatum, apprehendere, seu gestare cancerum, quoties in Gemmis cancerum solum videbimus cum litteris & vocibus, erit symbolum Abraxæ, imò cum lacertis, & cum scarabæis, quæ omnia animalia Solaria, aut saltem Mithræ & Abraxæ videntur dicata. Et cancer quidem etiam reperitur comes veri Mithræ in tabellâ fictili à me dictâ. Vidi Gemmam, in quâ ab vnâ parte velut insectum quoddam, fortè scarabæus, & circa eum per orbem serpens, capite caudam apprehendens, quo annum significari existimo: ab aliâ parte erat ΙΑΩ CABAΩ .ΑΔΩΝΕΙ. Et nihil frequentius solido corpore è Gemmâ effectis scarabæis, qui perforati gestabantur.

XI. Addamus & ad turbam Abraxarum omnes Gemmas,

mas quæ habent serpentem rectum, caudâ circumuolutâ, capite radiato, præsertim leonino. Nam in eâ figurâ Abraxæ (quam suprâ dixi sub specie sacerdotis Isis gestantis situlam vnâ, & serpentem alterâ manu) serpens erat capite radiato. Quod si alicubi cum eodem serpente ponatur pyxis, sit ille Abraxas Æsculapius. vt tandem verum sit, Abraxam instar esse equi Troiani, qui vt Heroes Græcos vtero gerebat, ita Abraxas vtero condat omnium Deorum familias, seu Ægyptij, seu Græci, & Latini, & Persici; & cogat initiis suis imbui, & sacrari. Verè Apistopisti Basilidiani, id est, merè infideles sub fidelium nomine, lupi Pagani sub ouis Christianæ vellere: quibus præiuit, & facem prætulit in hoc genere impietatis pater eorum Simon Magus. Epiphanius Hæresi Simonianorum: *Imaginem quamdam [Simon] tradidit ipsis, velut quæ ipsius sit, & adorant eam in specie Iouis, quin & aliam Helenæ imaginem tradidit ipsis in figurâ Mineruæ; & adorant has, qui ab ipso decepti sunt.* Et Theodoretus de Valentinianis, qui Gnosticorum ramus: *Celebrant, inquit, Festa Gentilia.*

Tempore autem horum hæreticorum magnâ in veneratione apud Romanos erat Sol, vt ferè cœperint sordere alij dij præ huius cultu; plurimâq; sit mentio dei Mithræ in Scriptoribus & profanis, qui ætate huiusmodi hæreticorû scripserunt, cuius sacra durarunt etiam sub Christianis Imperatoribus: quod inde colligitur, quòd suo tempore sublata B. Hieronymus & Prudentius testentur, vt suprâ memini. Inscriptio vetus est, quæ sub Gratiano & Merobaude Consulibus, nominat Rufum Ceioniâ addictum Mithræ:

*Idem Augur triplicis cultor venerande Dianæ,
Persidiciq; MITHRÆ Antistes Babylonie templi.*

Nec Romæ solùm colebatur Mithres, sed & in Græciam se ingesserat: nam & Epiphanius libro contra Hæreses, de Marcione agens, *Epimenidem, veterem Philosophum, templi MITHRÆ, siue SOLIS, apud Cretenses, ait, fuisse sacerdotem.* Atque ad eius dei sacra conuellenda, Antiochiæ laborarunt Præsides Ecclesiarum per idem ferè tempus, aut paulò antè, quàm Romæ Gracchi. Sic enim Nicephorus Callistus libro decimo Historiæ refert: *Insuper tum quoque, quod de MITHRÆO, (id est Mithræ sacrario) actum fuerat, tumultum contra eum (nempe Georgium Alexandrinum, Arianum tamen) motum auxit. Nam locum eum diu neglectum Constantius Ecclesiæ Alexandrinæ donauerat. Georgius autem eum repurgans, ut Ædem sacram Deo excitaret, subterraneum antrum reperit, in quo simulacra, & alia quedam symbola, & signa Græcarum nugarum, & præstigiæ, ut ita dicam, eorumque qui sacris ab ipsis instituti atque initiati fuissent. Græci autem pudore, ob mysteria & arcana sua reuelata, affecti, confestim manu coactâ, gladiis, lapidibus & clavis impetum in Christianos fecerunt, & multos occiderunt, quosdam vulnerarunt, & nonnullos etiam ex eis, ad dogmatis contumeliam, in crucem egerunt, atque abierunt. Georgius cœptum opus imperfectum reliquit.* Ecce quàm tenaciter Græci, id est Pagani, eâ ætate sacris illis inhærebant.

XIII. Quin & Apostata ille Iulianus, dum à vero Deo defecit, non ad alium conuersus, quàm ad suum HAION, id est SOLEM, ut in Saturnalibus fatetur ipse. Et in deum suum SOLEM Encomium composuit. Nil igitur mirum, si corruptores Christianæ Fidei & Religionis, aut potius desertores, ad castra Mithræ, & Solis cuiusdam confugerint, eiusque se deuouerint sacris, & mysteriis profanis &

& execrandis. Quorum sacrorum symbola in Gemmis expressa, partim explicata iam clarescunt, partim meliùs intelligemus, si meminerimus eundem esse Mithram, quàm Apollo, qui Osiris, qui multi alij dij. Nam vt vnum pro multis sumam exemplum; cur vnâ parte coruus cum ramo lauri, ab alterâ nomen Abraxas, si petatur; dicemus, coruum & laurum dicatum Apollini, quem inter suos initiatos habet Mithres. Cur monstri primi caput interdum sit corui, vt mihi videtur? Eadem. Cur milui, vel accipitris? Quòd, ni fallor, vt inter quadrupedes leo dicatus Mithræ, ita & inter auès miluus, rapida volucris. vel quòd, vt inquit Ouidius:

Placat equo Persis radiis Hyperiona cinctum,

Ne detur celeri victima tarda deo;

ita rapidæ & veloces ad prædam volucres addicantur Mithræ. Nam de gallo facilè est cogitare esse Solis prænuntiam auem, & lucis.

Benè portentosa simulacra Mithræi specus dixit beatus Hieronymus, vti sunt & hæ Gemmarum effigies. Sed quid dicemus? Et ipsi Mithræ cultores omnino portentosi, & non nisi meræ larvæ. Audiamus Porphyrium libro primo *περὶ ἀποχῆς*, id est, de Abstinentiâ ab esu carni- XIII.
um: *Εν τοῖς τῆ Μίθρα μυστηρίοις ἡ κοινότης ἡμῶν ἢ τοῦ τοῦ ζῶα ἀνιπτόμενοι διὰ τὴν ζωὴν μινύειν εἰώθησαν, ὡς τὰς μετέχοντάς τῶν αὐτῶν ὀργίων μῦσαι, Λεόντας καλεῖν, τὰς δὲ γυναικας Γάινας, τὰς δὲ ὑπηρετήτας Κόρακας. Ἐπί τε τῶν πατέρων, αἵετοι γὰρ ἔῃσιν ἕτοιμοι πορσαγορῶν.* *ὅτι τὰ Λεοντικὰ ὡς θαλασσιάνων ἀετῶν παντοδαπὰς ζωὴν μορφάς.*

In mysteriis, inquit, MITHRÆ, communionem, quam habemus cum animalibus, subindicare volentes, per animalium nomina consueuerunt nos interstinguere; adeò vt eos, qui iam initiati participes sunt eorumdem sacrorum, LEONES vocent,

ipsasque feminas HYENAS; famulantes autem CORVOS. Itidem in Patribus; AQUILÆ enim, & ACCIPITRES hi appellantur. Et qui LEONINA assumit, circumponit sibi OMNIGENAS ANIMALIVM FORMAS.

XV. Quòd autem pedes in serpentes desinant, non minùs mirandum, quàm reliqua. Non defuerunt, scio, Gentilibus bifformes Dij. Tertullianus Apologetico: *Sed illi debebant adorare statim BIFORME NVMEN, quia & LEONINO & CANINO capite commistos, & de CAPRO & de ARIETÈ cornutos, & à lumbis HIRCOS, & à crure SERPENTES, & à plantâ vel tergo ALITES DEOS receperunt. Gigantes etiam, qui aduersus Iouem pugnaverunt, serpentes pro pedibus habuisse finxit Antiquitas. Ouidius Tristium IV. Elegiâ III.*

*Sphingaque & Harpyas, SERPENTIGEROSQUE gigantes,
Centimanumque Gygem, semibouemque virum.*

Et v. Faistorum:

*Terra feros partus, IMMANIA MONSTRA, gigantes
Edidit, ausuros in Iouis ire domum.*

*Mille manus illis dedit, & pro CRVRIBVS ANGVES;
Atque ait: In magnos arma mouete Deos.*

Sanè tali monstro, quale depinxerunt Apistopisti, serpentes erant pro cruribus dandi, quod instar gigantis aduersus magnum Deum arma moueret, & eum veluti throno extrudere conaretur. Erichthonio etiam dederunt anguinos pedes, de quo Seruius in illud Virgilij Georgicorum II.

Primus Erichthonius currus, & quatuor ausus

Iungere equos, rapidisque rotis insistere victor:

ait: Ad tegendam pedum fœditatem, iunctis equis usum esse currum, quòd ANGVINIS esset PEDIBVS. Cuius Erichthonij

nij ortum nouerunt, qui paulùm in fabulis versati sunt, & eodem loco ponit Seruius & Lactantius libro primo Institutionum; quod omitto in præsentiarum, vti & duplicem eius nominis deriuationem, quam qui volet, ab aliis petat. Hoc solum addo, Erichthonio, & Mithræ magnam in ortu esse affinitatem, vel B. Hieronymo teste contra Iouinianum differente, cuius ipsius verbis in hac re utar: *Qui, inquit (nempe Erichthonius & Mithras) iuxta Gentilium fabulas, vel in lapide, vel in terrâ, de solo æstu libidinis sunt generati.* Ad quam similitudinem ortus ostendendam, existimo pedes Abraxæ datos anguinos ab Apistopistis, quales Erichthonij. Et sanè fuerunt Basilidis impura sacra, quæ licet valdè pudenda, non erubuit tamen effari B. Epiphanius, & ex eo Baronius.

Sed cur scutum vnâ, flagellum alterâ manu tenet hoc **XVI.** monstrum, aut scutum ad pedes aliquando? An vt pugnet instar gigantis aduersus summum Deum? Qui id diceret, non incommodâ ratione videretur vti. At veriùs puto dicendum, quòd hæ Gemmæ ad amuleta formarentur, & auertenda mala, & fortè quòd significare vellent Abraxam suos credulos defensorum esse, & scuto protecturum, & aduersantes flagello castigaturum; & ideò illi pectus thorace sæpissimè tectum. Huc pertinet, quod suprâ memorauimus; repertum monstrum nostrum cum voce à tergo: ΓΙΓΑΝΤΟΛΕΤΟΡ, id est Gigantum perditor; quòd instar Iouis cuiusdam perderet aduersus se insurgentes gigantes, & aduersarios.

Quòd autem essent Amuleta, notauimus è numismate, **XVII.** vnâ parte insignito solito monstro Abraxæ, & ab alterâ personam habente confictam tribus capitibus, è quibus vnum videbatur Isidis esse, cuius deæ iram reformidabant

bant admodum Gentiles, quòd, vt credebant, exacerbata graues inferret pestes & ærumnas. Adde quod foramen inerat numismati ad traijciendum funiculum, quo ad collum gestaretur; vti & constat Veteres gestasse appensa numismata, non solùm aduersus mala, sed etiam ad bona, vt arbitror, procuranda; vt de Alexandri Magni imagine B. Chrysofomus meminit Homiliâ xxv. ad Populum Antiochenum: *Quid verò diceret aliquis de his, qui carminibus & ligaturis vtuntur, & de circumligantibus AVREA ALEXANDRI MACEDONIS NUMISMATA capiti vel pedibus? Dic mihi, hanc sunt spes nostræ, vt post crucem & mortem Domini, gentilis regni imagine spem salutis habeamus?* Triceps porrò in eo nummo autèo capitis figmentum accedit ad Hecates figuram, quam breuissimis verbis Minutius Felix vnà cum multorum Deorum formâ depingit. *Diana, inquit, interim est altè succincta venatrix, & Ephesia multis mammis & verubus extructa, & TRIVIA TRINIS CAPITIBVS, & MVLTI MANIBVS horrifca.* Sunt autem in eo nummo præter tria capita senæ manus. Triuia verò Hecate est, quamquam Natalis Comes ait libro tertio Mithologiæ: *E tribus capitibus Triuiæ, dextrum equinum, sinistrum caninum, medium hominis fuisse.* Quam Hecatē Veneficam inuocabant. Theocritus Pharmaceutriâ:

Τὰ θρονία δ' ἑκάτα, τὰν Ἐσὺλακις τεομέοντι
 Ἐρχομένην νεκρῶν ἀνά τ' ἡεῖα καὶ μέλαν αἶμα.
 Καὶρ' ἑκάτῃ δασπλῆπ, καὶ ἐς τέλος ἄμμιν ὀπήδεις.

Id est:

*Infernæque HECATÆ, quam canes tremunt
 Venientem mortuorū per cadauera, & per sanguinem atrum.
 Salve HECATE grauis, & ad finem vsque nobis esto comes.*
 Gnosti-

Gnosticos autem magicis artibus addictos fuisse tradunt Veteres. Hieronymus Epistolâ xxix. ad Theodoram: *Et quia hæreseos, inquit, semel fecimus mentionem, quâ Lucinus noster eloquentiæ tubâ cani potest? qui spurcissimâ per Hispaniam BASILIDIS hæresi saeuente, & instar pestis & morbi totam intra Pyrenæum & Oceanum vastante prouinciam, Fidei Ecclesiasticæ tenuit puritatem, nequaquam suscipiens Armagil, Barbelon, ABRAXAS, Balsamo, & ridiculum Leusiboram, ceteraque magis portenta quàm nomina, quæ ad imperitorum & muliercularum animos concitandos, quasi de Hebraicis fontibus hauriunt; barbaro simplices quosque terrentes sono, ut quod non intelligunt, plus mirentur. Refert Irenæus, vir Apostolicorum temporum, & Papiæ, auditoris Evangelistæ Ioannis, discipulus, Episcopus Ecclesiæ Lugdunensis, quòd Marcus quidam de BASILIDIS GNOSTICI stirpe descendens, primùm ad Gallias uenerit, & eas partes, per quas Rhodanus & Garumna fluunt, suâ doctrinâ maculauerit; maximeque nobiles feminas, quedam in occulto mysteria repromittens, hoc errore seduxerit, magicis artibus & secretâ corporum voluptate amorem sui concilians: inde Pyrenæum transiens Hispanias occuparit, & hoc studij habuerit, ut diuitum domos, & in ipsis feminas maxime appeteret, quæ ducuntur varijs desiderijs, semper discentes, & numquam ad scientiam ueritatis peruenientes. Discimus hinc quàm latè peruagata sit hæresis illa, nec fuerit terminis contenta breuib; ut non mirum sit tot eius sectatorum Gemmas reperiri, in quibus non solùm inuenitur monstri alicuius animalis, aut dei, aut alterius rei sculptura, sed & litteræ, quarum aliquando magna copia multis lineis comprehensa cernitur, quæ in dictionem & uocem vnâ coalescere nequeunt, ut antè monui.* Qui mo-

elus ad eorum arcana referendus, quæ volebant ab hominibus capi. Theodoretus de Basilidianis: *Et hi, uti Mandriani, & Simoniani, utuntur incantationibus, & magicâ arte omni genere maleficij, Angelorum nomina quedam efformantes; quorum aliquos dicunt primum tenere cælum, alios secundum, & sic deinceps usque trecentessimum sexagesimum quintum. Salvatorem verò Dominum Kaulakouam nominant. Hæc verò arcana esse dicunt, quæ non possunt capi ab omnibus, sed tantum ab vno inter mille.*

XIX.

Aliquando litteræ dictionem efficiunt, ut est illa quam dixi IAO, frequentissima in Abraxis, & veluti tessera sectæ illius, & Abraxei delirij argumentum. De quâ Epiphanius Hæresi xxvi. quæ est Gnosticorum: *Ceterum, ait, maiorum, secundum ipsos, Principum hæc nomina esse dicunt: in primo quidem cælo esse IAO Principem, in secundo verò Sactan Principem scortationis, in tertio Seth Principem, in quarto dicunt esse Daden: quartum enim ac tertium cælum esse asserunt; inò etiam aliud quintum, in quo dicunt esse Eloæum, qui & Adoneus appellatur: in sexto verò alij Ialdabaoth esse dicunt, alij Elileum; alij etiam septimum cælum constituunt, in quo Sabaoth; alij hoc negant, & Ialdabaoth in septimo esse pronuntiant; in octavo verò eam, quæ Barbelo nuncupatur. Etiam Valentiniani, Gnosticorum proles, eam vocem vsurparunt in suis Somniis. Theodoretus in eadem Hæresi: *Hæc omnia intra primum complementum nominant; extra verò complementum quæ dicuntur, sunt hæc: & Δυνάμις, id est cogitationem illius sapientiæ, quam & Conceptum informem appellant, & nomine dicunt Achamoth, quæ extra complementum facta, in umbrâ quadam, & inani spatio degeret; ductum verò miseratione eum, qui vocatur alijs Christus, occisum fuisse per illum, quod θεῶν, id est Terminum, vocant**

☩

& Crucem, & ipsi dedisse formam secundum substantiam, sed cognitione vacuam reliquisse, & post hæc in seipsum contraxisse ipsam divinitatem; quæ cum persensisset ambientem se lucem, cucurrisset ad inquisitionem eam; ab Horo autem prohibitam ulterius progredi, cum dixisset IAO. Inde enim dicunt istud nomen factum. Etiam in Marcosijs ponit Epiphanius: Alij verò, inquit, Hebraica quedam nomina adiiciunt, quò magis admirationi sint his, qui initiantur, hoc modo: Basema, Chamosse Baeanora, Mistadia, Ruada, Custa, Babophor, Kalachthei. Horum interpretatio hæc est: Super omnem virtutem Patris inuoco id quod nominatur Lux, & Spiritum bonum, & Vitam, quia in corpore regnasti. Alij rursus redemptionem adiiciunt his verbis: Nomen absconditum ab omni Deitate & Dominatione, ac Veritate, quod induit IESVS Nazarenus in vitam lucis Christi, Christi viventis per Spiritum sanctum in redemptionem Angelicam, nomen restitutionis, Messias, Vphareg, Namempseman, Chaldean, Mosomedaëa, Acphrana, Plaouia, IESV Nazaria. Et horum interpretatio est: Christi non diuido Spiritum, cor, & supercaelestem virtutem misericordem. Utinam fruar nomine tuo, Saluator veritatis! Et hæc quidem dicunt verba qui initiant. Qui verò initiatus est, respondet: Firmatus sum, & redemptus, & redimo animam meam à seculo hoc, & ab omnibus, qui cum ipso sunt, nomine IAO, qui redemit animam suam in redemptionem in Christo vivente. Deinde acclamant omnes præsentis: Pax omnibus super quos nomen hoc requiescit. Deinde inungunt initiatum succo balsami. Marcus autem, à quo Marcosij dicti, Secundo, Epiphani, Ptolomæo ac Valentino successit, qui à Gnosticis originem ducunt, quorum pater Basilides; quare non mirum, si per successionem illis traditum IAO.

XX.

Frequenter autem in Gemmis cum IAO est SABAO, quod & SABAOT sculptum videor recordari, & supra retuli strictim ex Epiphanio fuisse ab hæreticis peruersè vsurpatum. Sed de eo fusiùs in Nicolaitis idem Auctor: *Atque hinc (id est ex Nicolaitis) qui falsò appellatam scientiam iactant, in mundo exoriri cœperunt, Gnostici, inquam, & Phibionite, & Epiphanis sectatores, Stratioticique & Leuitici, & alij plures: vnusquisque enim horum ipsorum sectam ad suos affectus trahens, innumeras malitie vias excogitauit. Quidam enim ipsorum quamdam Barbelo glorificant, quam supernè esse dicunt in octauo celo. Hanc autem à patre productam esse aiunt, matrem verò ipsam dicunt esse alij Ialdabaoth, alij Sabaoth, filium verò huius dominium obtinuisse septimi celi per audaciam quamdam ac tyrannidem. dixisse autem inferioribus: Ego sum, inquit, primus, & qui postea, & præter me non est alius. Verùm Barbelo ipsam audiuisse sermonem hunc, ac plorasse. Et infra: Alij porrò ex prædictis Ialdabaoth glorificant, dicuntque ipsum esse primum filium, velut dixi, Barbelo, & ob id dicunt oportere ipsi dare honorem, quia multa reuelauit, vnde & libros quosdam in nomine ipsius Ialdabaoth efformantes confingunt, & nomenclaturas infinitas barbaricas Principum ac Potestatum in vnoquoque celo. Quas voces ad terrorem inuentas ait B. Hieronymus in Catalogo Scriptorum: Agrippa, cognomento Castor, vir valdè doctus, aduersum viginti quatuor BASILIDIS heretici volumina, quæ in Euangelium confecerat, fortissimè disseruit, prodens eius vniuersa mysteria, & prophetas enumerans Barcabam, & Marcob, & ad terrorem audientium alia quædam barbara nomina, & deum eius maximum ABRAXAS, qui quasi annum continens, iuxta Græcorum numerum supputetur. Eodem modo Theodoretus in hæresi*

hæresi Marci: *Admiscent verò & Hebraica nomina, quæ terrorem incutiant ijs qui initiantur. Qui Theodoretus & de Sabaoth ita meminit in Ascodrytis: Anathematifant autem lauacrum & mysteriorum communionem, ut quæ fiat in nomine SABAOTH. Dicunt enim eum in septimo cælo tyrannidem exercere. Principum autem nutrimentum dicunt esse animas, & sine eo non posse eos viuere: diabolum verò esse filium SABAOTH, esse autem SABAOTH Deum Iudeorum, filium autem, cum malus sit, non honorare ipsum, sed ei in omnibus aduersari. Quam autem formam esse crederent ipsius Sabaoth, Epiphanius tradit in Hæresi Gnosticorum: Tradunt, inquit, SABAOTH, alij asini formam habere, alij porci; quapropter mandatum est, inquiunt, Iudæis, ut porcum non edant. Mirum quod refert Constantinus Geoponicus de duabus hisce vocibus IAO SABAOTH, quosdam iis uti ad pisces capiendos.*

Non persequar reliqua deliramenti Abraxei vocabula, XXI. licet reperiantur Gemmis simul & scriptis Patrum expressa, cuiusmodi est A Δ Ω N E V S, suprâ mihi ex Epiphanio memoratum, & Angelorum nomina Scripturæ sacræ familiaria, cum quibus vidi mixta, quæ non reperiuntur in eâ. Nec quidquam dicam aliud de reliquis vocibus quamplurimis, quas Gemmæ quidem proferunt, sed Veterum libri non habent; facilè enim est iudicare ex iis, quas exposui, reliquas esse eiusdem farinæ; quemadmodum & de characteribus quibusdam additis idem statuendum, quod de litteris quæ connexæ, situ certo, vocem simul non edunt, mihi suprâ dictum. Nam ut confirmem ex Epiphanio in Carpocratianis (qui se Gnosticos appellabant, teste Irenæo in Carpocrate) quod suprâ ex Theodoro monui: *Magia apud ipsos excogitata est,*

incantationesque diuersas ad omnem machinationem inuen-
runt, ad amorem & ad illectamenta: quin & assessorem dæ-
monem sibi ipsis attrahunt ad hoc, ut per multas prestigias &
magnâ potestate omnibus dominantur quibus velint, & unus-
quisque quamcumque actionem aggredi audeat, nimirum seip-
sos decipientes ad perfectionem occacata mentis ipsorum. Ut
velarent autem sua magica, certos eligebant singulis ima-
ginibus lapides, ut quasi naturæ lapidis is quasi videretur
effectus: velut monstri illius, quod initio descripsi,
proprius erat iaspis, ut & ferè semper vidi, & testatur
etiam Vincentius Bellouacensis in Speculo naturali, qui
describit hoc nostrum monstrum, & agnitum à Thetel
Iudæo ait. Nec alio lapide quàm iaspide serpens ille ca-
pite radiato sculpebatur, asserente Galeno, libro de Sim-
plicium medicamentorum facultate nono; cuius verba
ideò apponam, ut constet, vel Pagano teste, nihil ima-
gines præstare, modò virtus naturalis insit lapidi: Pro-
prietatem verò, inquit, aliqui quibusdam lapidibus inesse te-
stantur eiusmodi, qualem reuera habet VIRIDIS IASPIS,
iuuans & stomachum, & ventriculi os, si alligetur: inserunt
& ANNVLO ipsum aliqui, & sculpunt in eo radios haben-
tem draconem, quemadmodum & rex Nechepsos in XIII. li-
bro. Huius quidem lapidis experientiam idoneam habeo, qui
& torquem ex eiusmodi lapillis confeci, & appendi ex collo,
ita demissum, ut lapides tangerent os ventriculi. Videbantur
autem non minùs iuare, quàm si sculpturam haberent, quam
Nechepsos scripsit. Qui locus admonet nos, etiam hos
Apistopistos imagines à Gentilibus desumptas vsurpasse.

XXII. Quòd si cogitandum est, ut aliquis fructus ex harum
Gemmarum inspectione capiatur, is erit, ut considere-
mus ex his etiam lapillis, nec solùm lectione Patrum di-
scamus,

scamus, quantâ vi diabolus Ecclesiam Christi nouellam oppugnarit, & studuerit zizania superfeminare. De quâ re Epiphanius Hæresi Sethianorum: *Verùm hoc totum*, inquit, *propositum diabolus hominum animis inseriuit. Videre autem licet, & admirari, quomodo in multis absurditatibus hominem decepit, & ad iniquitatem distraxit, ad scortationes, & adulteria, & lasciuias, & ad simulacrorum insanos cultus, & præstigias, & sanguinis effusiones, rapinasque & insatiabiles, ludosque & voracitates, & quæcumque eiusmodi. Numquam verò ante Christi aduentum ausus est in Dominum suum blasphemum aliquod verbum loqui, aut contra elationem cogitare: expectauit enim Christi aduentum, velut dicit: De te scriptum est, Angelis suis mandauit de te, & in manibus portabunt te. Audiuit enim semper Prophetas annuntiantes Christi aduentum, redemptionem futuram eorum qui peccauerunt, & per Christum pœnitentiam agunt, putauitque se misericordiã aliquam assecuturum esse. Quando autem miser ille vidit Christum non suscepisse de salute ipsius curam, aperto ore contra Dominum blasphemias euomit, hominibus opinionem immittens, ut negent quidem quæ sunt, quæ non verò sunt querant. Theodoretus etiam, Hæreticarum Fabularum libri secundi principio: Cuiusmodi ramos, ait, ediderit amarissima radix Simonis, & quàm exitiales ij fructus produxerint, in libro primo apertè ostendimus, fabularum quidem prolixitatem, quàm breuissimè fieri potuit, amputatam narrantes, maximas autem blasphemias dicere formidantes. Ex sceleratis autem mysterijs, ea quæ erant nimis impia & execranda silentio prætermittentes; nos enim peccaturos existimauimus, si eos doceremus, qui illa nesciunt: neque enim qui omnino voluptati & libidini se manciparunt, ea quæ illi improbè & sceleratè audebant, cogitarent, quin tamquam execranda auersarentur. Hæc autem eorum animis immisit demon*

daemon sceleratissimus, cum aduersus Veritatis praconem bellum suscepisset, & aduersus eos, qui eum ritè colunt, malam per hanc famam & existimationem spargere conaretur. Appellationis enim societatem, ut in omnes maledictum caderet, effecturam existimabat: Christiani enim, & execrandorum dogmatum magistri, & ij qui erant Euangelicorum Decretorum Praedicatores, nominabantur. Quicumque autem ignorabat differentiam, omnes impios & nefarios existimabat, qui erant unius appellationis participes. Et hanc ausus est improbitatis inventor & artifex, cum primùm Veritatis Lux exorta est, & instar radiorum diuinos Apostolos in uniuersum orbem emisit. Cum enim adhuc essent superstites, & Simon exortus est, & Menander, & alij Simonis discipuli, quorum antea meminimus. In eundem propè modum Eusebius, Historiæ Ecclesiasticæ libro quarto, postquam egit de Balilide & Carpocrate, ait: His igitur diabolus, qui ex maleficijs capit lætitiâ, tamquam suæ nequitiae ministris fortè usus est: quo quidem qui Fidem receperant, illorum suâsu non solum in fraudem inducti, ad acerbum adè & miserabilem interitum quasi constricti abrumperentur; verùm etiam Gentibus, qui erant à Fide alieni, copiam & tamquam ansam præberent sacrosancto Dei Verbo petulanter impieque obtrectandi: eo planè consilio, ut fama de flagitiosa ipsorum vitæ ratione passim dissipata turpem ignominiam notam uniuersæ Christianorum multitudini inureret. Vnde certè accidit, ut nefaria quædam opinio de nobis excitata, eaque ab omni ratione alienissima, per infidelium animos longè lateque peruaderet. Videmus ergo à Gemmis hinc etiam aliquam piæ considerationis materiam supeditari. De quibus quod sentiebam protuli, spero non ingratum fore studiosis Antiquitatis.

F I N I S.

ABRAXAS PROTEVS,

S E V

GEMMÆ BASILIDIANÆ

MVLTIFORMIS

PORTENTOSA VARIETAS;

Exhibita, & Commentario illustrata à IOANNE
CHIFLETIO, Canonico Tornacensi, PHILIP-
PO IV. Regi Catholico, & Serenissimo Prin-
cipi IOANNI AVSTRIACO à Sacris Oratorij.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTEN LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

500 N. 5TH ST. N. Y. C.

MAY 11 1898

FOR THE YEAR 1898

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTEN LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

500 N. 5TH ST. N. Y. C.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTEN LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

500 N. 5TH ST. N. Y. C.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTEN LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

500 N. 5TH ST. N. Y. C.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTEN LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

ABRAXAS PROTEVS,
 SEV
 GEMMÆ BASILIDIANÆ
 MULTIFORMIS
 PORTENTOSA VARIETAS.

PRÆFATIO.

ABRAXAS Πολύμορφος, unde? Cui bono,
 quo sine spectandus detur.

VICTOR est Socrates, Theodosium Imperatorem, cum idololatriæ reliquias acerrimorum edictorum stylo depasceret, insigniores ex Orci Principe manibus exemisse, palamque collocari voluisse. Quod Alexandria Antistes Theophilus insigniter quoque in eâ vrbe fecisse dicitur. Quippe ex innumeris deorum signis, quæ in tripodas aliaque vasa conflari iusserat, vnum reseruauit omnino turpius ceteris, quod ad posteritatis memoriam in loco celebri ac propatulo defixit: *Ne Gentilibus, inquit, negare vquam liceat, deos se tales aliquando coluisse.* Ac de illius hoc facto Gentilibus adeò displicuisse scribit Socrates, vt Ammonius Grammaticus, quo præceptore est vsus, dicere soleret, malè cum deorum veneratoribus vnâ re hac

Lib. 5.
 Histor.
 Eccles.
 c. 16.

actum esse, quorum ad ludibrium ac dedecus perpetuum id monumentum esset erectum. Hanc utilitatem attulerunt foedæ illæ dæmonum effigies, quæ in idololatriæ naufragio, velut rostra quædam nauibus erepta, & in Ecclesiæ foro suspensa sunt. Ac tantum abest, vt iis publicè conspectis, fore periculum viri sapientissimi iudicarent; vt contrà vtiliter seruari ea, ac palàm erigi simulacra putarint, quæ cùm imbecillitatem suorum & turpitudinem, tum Christi potentiam & gloriam statu ipso & aspectu proderent. vti eleganter ostendit longâ & copiosâ disputatione Dionysius Petauius. Eodem consilio idem nunc agimus; eò nos ducit huius nostræ scriptionis argumentum, in quâ tabulas monstris deformes, atque ex his librum damus illis persimilem, Basilidis ægri somnia, Portentosum Abraxam, duplicem deum, Valentini & Marci hæreticorum vanas species, Ægyptiorum ἀλογίας, contortuplicata numina, τὰς βδελυγὰς τε, & ἀκαθάρτους τῶν δαιμόνων ἀγέλας, Abominandos & impuros dæmonum greges, Grillos, Empusarum mormones, varias ac ridiculas, quamquam difficiles, Gnosticorum nugas, qualia denique in Pictoribus ac Poëtis æui sui derisit Horatius:

*Prefatio-
ne in Ope-
ra Iulia-
ni.*

*Cyrillus
Alexan-
drinus in
cap. 7.
Mich.*

*Lib. de
Arte
Poëtica
Gemma
a. β. γ.*

*Humano capiti ceruicem pictor equinam
Iungere si velit, & varias inducere plumas,
Vndique collatis membris, vt turpiter atrum
Desinat in piscem mulier formosa supernè:
Spectatum admissi risum teneatis amici?
Credite Pisones, isti tabula fore librum
Persimilem, cuius velut ægri somnia, vana
Fingentur species, vt nec pes nec caput vni
Reddatur formæ.*

Gemma § Tricipitem Solis effigiem graphicè depingit Macrobius, neque multum abludivit eius imago ab eâ quam representamus. *Ægypto*, inquit, *adiacens civitas, quæ conditorem Alexandrum Macedonem gloriatur*, SERAPIN atque ISIN cultu penè attonitæ venerationis observat: omnem tamen illam venerationem SOLI se sub illius nomine testatur impendere, vel dum calathum capiti eius insigunt; vel dum simulacro signum TRICIPITIS ANIMANTIS adiungunt, quod exprimit MEDIO, eodemque MAXIMO capite, LEONIS effigiem: dextrâ parte caput CANIS exoritur, mansuetâ specie blandientis. pars verò læva cervicis rapacis LVPI capite finitur: easque formas animalium DRACO connectit VOLVINE SVO, capite redeunte ad dei dexteram, quâ conspicitur monstrum.

Gemma §. 7. Gigantes illos, qui aduersus Iouem pugnarunt, serpentes pro pedibus habuisse finxit Antiquitas,

Ouid. l. 4. Tristium Sphingaque, & Harpyas, SERPENTIPEDESQUE GIGANTES.

Eleg. 6. M. Aurel. Seuerinus de Viperâ c. 1. §. 1. Lib. 1. Saturnal. Non sine remotiore sensu, vt dijs insultantium miserabilem insolentiam deriderent, augustissimam in his humanam formam turpiter in angues desinentem sunt commenti. Quo certè spectaculo nihil incongruentius aut indecentius, nihil absurdius dici queat. Macrobius: GIGANTES quid aliud fuisse credendum est, quàm hominum quamdam impiam gentem, deos negantem, & idè existimatam deos pellere de caelesti sede voluisse? Horum pedes in DRACONVM VOLVINA desinebant; quod significat nihil eos rectum, nihil superum cogitasse, totius vitæ eorum gressu atque progressu in inferiora mergente. Ab hac gente SOL pœnas debitas vi pestiferi caloris exegit. Cuius virtutem, quamquam turpi victoriâ, æmulatus Commodus Imperator,

rator, debiles pedibus, & eos, qui ambulare non possent, in GIGANTVM modum formavit, ita ut à genibus, de pan-
nis & linteis QVASI DRACONES digererentur, eos-
demque sagittis confecit. Epiphanius aduersus Gnosticos:
Ex superstitiosis Gentilium opinionibus, conformatis ad insti-
tutum suum nugis illis ac fabulis, veritati mendacium admi-
scent, ut quæ à Gentilibus concinnata sunt, BARBARIS VO-
CIBVS dissimulantes, circumuentis à se hominibus faciliùs il-
ludant. Ex his igitur, & similibus imaginibus, monstra
Basilidianorum ferè composita: Ab hac radice, inquit Pi-
gnorius, pullularunt magorum somnia, Manichæorum com-
menta, incantatorum præstigiæ, Gnosticorum & Marcioni-
starum deliria, qui duo principia asseruerunt. Sed Irenæus de
Basilidianis disertè: Utuntur & IMAGINIBVS & IN-
CANTATIONIBVS, & reliqua uniuersa parerga: NOMINA
quoque quedam affingentes. Ipsius verò Basilidis scitum
illud ab eodem Irenæo traditum: TV OMNES COGNO-
SCE, TE AVTEM NEMO COGNOSCAT: Quo veluti Ar-
canorum suorum principio ductus, ita sua omnia gry-
phis atque ænigmatibus implicuit, ut ne de nomine
quidem Portentosi Abraxæ satis constet inter doctos. Io-
sephus Scaliger Hebraicum esse censuit, vbi Gemmam
merè Basilidianam habet pro Talismate Arabico, &
מגן דוד Maghen David, seu Clypeum Davidis esse dicit.
Doctissimus Wendelinus noster id ABRACAΞ ex He-
bræo Græcoque composuit, & sensum elicit, pium il-
lum quidem, sed nimis pium, nimis Christianum, al-
teriorisque sapientiæ, quàm ut in maleuolas illas Gnosti-
corum animas introiret. Itaque in eiusmodi nodis exsol-
uendis, præmissæ Macarij disquisitioni, quæ Patrum
auctoritate nititur, inhærendum duxi; eique adeò illu-
strandæ.

Apud
Lampri-
dium, &
Zonarã.

Heresi
26.

In Expo-
sitione
Mensa
Isiaca.

L. 1. c. 23.

In Opus-
culis.

Tom. 2.
Anno
Christi
120. n. 17

strandæ multiformes Gemmas Basilidianas exhibendas, eo fine, quem sibi proposuerat Eminentissimus Annalium Scriptor Baronius; ut nempe ex his perspicuè, lector, seu spectator, videas, *quàm longè dispares sint Basilidis, quæ ab Irenæo damnantur, imagines, ab illis, quibus Christiani Catholici religiosè pieque uti solerent: Unde & recentiorum Iconoclastarum, hæc in nos tum imperitiâ, tum dolo malo obiectantium, habeas calumniam exploratam, atque pariter confutatam.* Irenæus ipse, Præfatione in libros aduersus Hæreses Valentini, similiumque, quos Basilidiani habuere successores: *NECESSARIUM duxi, cùm legerim Commentarios ipsorum, manifestare tibi, dilectissime, PORTENTOSISSIMA MYSTERIA eorum, quæ non omnes capiunt, quia non omnes cerebrum habent; ut & tu cognoscens ea, omnibus ijs, qui sunt tecum, manifesta facias, & præcipias eis obseruare se à profundo insensationis, & eius, quæ est in Deum blasphemationis.*

Gemmas Basilidianorum multiformes, **PROTEVM** inscripsi,

Ouidius
l. 8. Me-
tam.

Seu quibus in **PLVRES** ius sit transire **FIGVRAS**,
Ut tibi complexi terram maris incola **PROTEVM**.

Nam modò te **IUVENEM**, modò te videre **LEONEM**:

Nunc Violentus **APER**, nunc quem tetigisse timerent

ANGVIS eras: modò te faciebant cornua **TAVRVM**:

Sæpè **LAPIS** poteras, **ARBOR** quoque sæpè **videri**.

Interdum faciem liquidarum imitatus aquarum

FLVMEN eras; interdum **VNDIS** contrarius **IGNIS**.

Ita Basilidianis, generi hæreticorum multiformi, ego-
met fuisse arbitror matrem Circen, Proteum patrem;
cùm singuli quoque ex semetipsis totidem deos facerent,
imò animalia pro diis haberent, nec vnus tantum bel-
lux

luxæ similitudinem ferrent in annulis, qui multarum similes essent in moribus:

Monet Apostolus, *Quæ apud ipsos fiunt* (vtique Gnostici- *Ephes. 5.* eos) *turpe esse etiam dicere.* Neque adeò eorum Amuleta tam studiosè conquisiuissem, nisi Basilidis impura sacra, licet valdè pudenda, non erubisset tamen effari D. Epiphanius, & ex eo Baronius; quibus ostenderet illum fuisse magistrum luxuriæ, turpissimorumque complexuum. Epiphanium ipsum adi, si lubet, qui hanc cœnosi dogmatis paludem ingressurus: *Timeo*, inquit, *ne fortè magnum hoc venenum totum reuelem, veluti cuiusdam BASILISCI SERPENTIS FACIEM, ad perniciem magis legentium, quàm ad correctionem.* Reuelauit tamen, & papaue- rum capita non aliter decuti posse censuit, quàm si emerent; collegit, vt in ignem mitteret zizania, quibus Euangelij primam segetem vitiauit princeps tenebrarum.

Gemmas eiusmodi Gnosticas seu Valentini, seu Basilidis, exfertè designat Irenæus vbi ait: *Quomodo si quis regis imaginem benè fabricatam diligenter ex GEMMIS PRETIOSIS à sapiente artifice, soluens subiacentem hominis figuram, transferat GEMMAS illas, & reformans faciat ex illis FORMAM CANIS, vel VULPECULÆ, & hanc MALE DISPOSITAM; dehinc conformet, & dicat hanc esse regis illam imaginem bonam, quam sapiens artifex fabricauit, ostendens GEMMAS, que benè quidem à primo artifice in regis imaginem compositæ erant, malè verò à posteriore in CANIS FIGVRAM translatae sunt; & per GEMMARVM PHANTASIAM decipiat idiotas, qui comprehensionem regalis formæ non habeant, & suadeat, quoniam hæc TVRPIS VULPECULÆ figura illa est bona regis imago. Eodem modo & hi ANICVLARVM FABVLAS assumentes,*

pòst deinde sermones, & dictiones, & parabolas hinc inde afferentes, aptare volunt FABVLIS SVIS eloquia Dei.

Vnde verò eorum mysteria tam variè expressa in Gemmis? Primùm quidem, quòd iisdem vt Amuletis vterentur, quæ passim sugillans Plinius, magorum tribuit vanitati, quòd plurima de GEMMIS prodiderint, Medicinæ species ex his blando prodigio transgressi. Deinde vt hoc pacto Gentiles imitarentur, qui palis annulorum gestare consueverant

Prudentius Peristephan. Hymno 10.

Faunos, Priapos, fistularum Præsides,
Nymphas natantes, incolasque aquatiles
Sitas sub ipso, more ranarum, lacu.

Irenæus l. 1. c. 20.

Ibid. c. 24

Apud Eusebiũ lib. 4. de Prepar. cap. 8.

Cuiusmodi Gemmas hodieque in Antiquariorum abacis videre est tantâ copiâ, vt infinitam propemodum numerorum veterum vim exæquent. Præiuerant Basilidianis, etiam in hoc cultu, hæretici, qui Simonem Magum secuti, Habebant eius IMAGINEM factam ad figuram IOVIS & SELENÆ, impurissimi scorti, in figuram MINERVÆ, & has adorabant. Hinc & Gnostici Carpocratiani: IMAGINES quasdam depictas, quasdam autem & de reliquâ materiâ fabricatas habebant, ad easque Gentilium ritus instituebant. Ita tamen vt singularem Mystis indicerent taciturnitatem, IESVM dicentes in mysterio discipulis suis & Apostolis seorsim locutum, & illos expostulasse, vt dignis & assentientibus seorsim hæc traderent. Vnde & arcana sua vni secreto aurium committentes, cauteriabant suos discipulos in superioribus partibus dextræ AVRIS. Sic Porphyrius vehementer expostulat, vti ne quis ea, quæ dicturus est, in vulgus enuntiet: Tu, inquit, caue si quidquam aliud, ne res istas palàm retuleris. Et nonnullis interiectis: Vide sis, vt arcanis ipsis arcana magis & occulta habeas, propterea quòd nihil

nihil de se dii planum atque perspicuum, sed obscura omnia suis oraculis effati sunt. Huius silentij causa erat, quòd hæc vel turpia vel crudelia essent, qualia Gnosticorum sacra, in quibus promiscui concubitus, & barbaro feroque ritu hominem occidere religiosissimum, mandi verò etiam saluberrimum. Sequitur SILENTII OFFICIUM, inquit Tertullianus aduersus Valentinianos, quòd tacent, PVDOR EST. Nihil magis curant, quàm occultare quod prædicant; si tamen prædicant, qui occultant. Idem eodem libro: Quod tanto impendio absconditur, etiam solummodò demonstrare, destruere est.

In Gemmarum Inscriptionibus magica plerumque inest obscuritas, atque affectata barbaries, nec alibi diuinationum aut coniecturarum impunitas maior. Sunt hæc ^a D. Hieronymo, Tormenta quedam verborum: ^β Clementi Alexandrino, Ἐφέσια γράμματα. ^γ Apuleio, Litteræ ignobiles, apices tortuosi: ^δ Luciano & ^ε Porphyrio, Βαρβαρικά τὰ ἄσημα ὀνόματα. Barbarica quedam, & nihil significantia nomina; seu magorum incantationes, qui ^ζ verbis uti solent, nulli genti usitatis, & nihil significantibus; stultitiâque hac alijs eunt persuasum, verba ista prodesse. Ita Basilidiani maiorem vim tribuentes vocibus barbaris, nec intellectis, ipsas etiam cognitatas corrumpebant. ut cum IMXHAΛ scribebant, ἀντὶ τῆς ΜΙΧΑΗΛ, & ΑΙΩ, ΩΑΙ, ΙΩΑ, vice τῆς ΙΑΩ: ΙΕΟΥΩΗ, pro ΙΕΗΟΥΑΔΟΩΝΑΙ pro ΑΔΩΝΑΙ, &, quod magorum etiam est η, τὰς ἑντὰς φωνὰς φεγγόμενοι πολλαί; easdem voces sæpiùs frequentando ΚΡΑΜΜΑ, ΚΡΑΜΜΑ; ita demum se aliquid effecturos putabant. ^θ Irenæus: Reliqui, qui falso nomine GNOSTICI dicuntur, Prophetas ex diuersis dijs prophetias fecisse dicunt. Diuersè dictiones positas in scripturis

Pignorius
in Expo-
sit. Men-
sæ Isiacæ.

^a In Vita
Hilario-
nis.

^β Lib. 1.
Stroma-
tum.

^γ Lib. 1. r.
Metam.
^δ In Ne-
cricis.

^ε Apud
Eusebiū
lib. 4, de
Prepar.

^ζ R. Mo-
ses Mai-
monides
de Idolo-
latriâ.

^η Aristi-
des de
Concord.

^θ Rhod.
Lib. 2.
ris c. 67.

ris opponunt, quale est SABAOth, & ELOÆ, & ADONAI, & alia quæcumque sunt talia; ex ijs ostendere laborantes DI-
VERSAS VIRTUTES atque DEOS. Quin & recentiores magi adeò inepti fuerunt, ut τὸ AIO, quod nihil est aliud quàm IAO, ad Pavonis vocem referre non dubitauerint.

*Lib. 3. de
Sculptu-
ris & vir-
tutibus
lapidum.*

Membraneus codex ex bibliothecâ Serenissimæ CHRI-
STINÆ Regine: Thaitis si sculptum habuerit PAVONEM tenen-
tem marinum turturem piscem, & sub se, ipso lapide, habuerit

*Irenæus
l. 2. c. 67.*

PAVONIS VOCEM scilicet AIO, supponatur ei radix trifolij.
Est enim hoc magnum & admirabile, gestatum ad victoriam,
pacem & stabilitatem. IAO enim, cum per O paruum corri-
pitur, eum qui dat FVGAM MALORVM significat. Sed Maca-
rius eiusmodi nœniis interpretandis operam abuti noluit,

*In Epi-
phanium
hæresi 34.*

quam frustra dari censuit Scaliger. Pignorius fatius duxit
ignorationem fateri, quàm erudito Lectori fastidio esse. In
iisdem Inscriptionibus & Gemmis Baronius agnouit
quædam remanere profus obscura, quòd non omnia fe-
creta Basilidis Catholicis innotuerint. Petavius appellat

VOCVM PRODIGIA, in quibus consiliari neque otium neque
operæ pretium sit. Quis post tales viros quidquam in his
sibi præterea quærendum putet, aut id se explicaturum
polliceri audeat, quod eorum nemo intellexerit? Plerasque
eiusmodi inscriptionum Ægyptiacas esse contendit Sal-
masius, easque fermè omnes, quæ Græcis characteribus

*Lib. de
Annis
Clima-
ter.*

scriptæ inveniuntur. Quia, inquit, Ægyptij post dominatio-
nem Macedonum Alphabetum Græcum receperunt integrum, cui
& de suo antiquo adiunxere septem litteras, idè retentas, ut
voces exprimerent propriæ dialecti, quibus pronuntiandis
& scribendis, Græcarum litterarum characteres non sufficie-
bant. Earum quasi Hebraicæ essent, non melius successit inter-
pretatio viris doctis, quàm Æonum Valentini appellationes

ex eodem Hebraico per vim arcessita. Omnia enim illa vocabula merè Ægyptiaca sunt. Quibus postmodum comperi R. P. Athanasium Kircherum attulisse aliquid lucis eo in Opere, quo verè Oedipus Christianus Sphingem Ægyptiacam docilem reddidit, ad feritatis obliuionem. Et verò fatendum est, neque ego inficior, quod alieno periculo didici, multos posse fingi harum Inscriptionum sensus ab vno aliquo, qui imaginatione & meditatione valeat; sed tanti non duco diuinationes quasdam Lectori oggerere, vt tempus tam malè velim perdere, memor moniti Tertulliani, vbi de Marcosianis: *Computant, inquit, ogdoadas & decadas, ita vt efferre illorum omnes vanitates ineptum sit, & otiosum; quod tamen non tantùm iam vanum, sed etiam periculosum sit.* Characteres siquidem aliquando in aceruum congesti, è quibus ne syllabam quidem vnã conficias; numerales sæpè litteræ, quas mittere in digitos pænè dementis otij sit, vel importunæ vt minimùm subtilitatis, quæ temperata, grata est, immodica offendit. Incomperta ferè hæc & inextricabilia, nec aliter prodenda, quàm ab ipsis Patribus sunt prodita. At Latini Scriptores (Salmasij verba sunt) *ABRAXAM cum vitio vocant, vt Tertullianus & alij; sed Græci ΑΒΡΑΧΑΞ. atque ita legitur in Gemmis & Annulis Antiquariorum Talismanicis. Totidem quidem litteris constat ΑΒραχὰς, & ΑΒραχᾶξ, quæ eum efficiunt numerum, quem annus habet absolutus CCC. LXV. sed Abraxas Græcanica est terminationis, Abrasax Ægyptiaca.* Quam ille vitio non carere putat appellationem, sine noxâ cum Macario vsurpo. Quid enim mali, si cum antiquissimis Scriptoribus Græcanicam terminationem Ægyptiaca anteponamus? præsertim vbi

Lib. de
Præscri-
ptionib.
cap. 5.

Lib. de
Annis
Clima-
ter.

L. I. Sa-
turnal.

utrique totidem insunt litteræ, idem numerus constat. Non hoc profectò mihi vitio dari velim, vti nec si, quæ ex Patrum variâ lectione mutuabor, iisdem fermè verbis, quibus ab ipsis enarrata sunt, explicabo. Quia *præfens opus*, vti Macrobius in simili argumento, *non eloquentiæ ostentationem, sed noscendorum congeriem pollicetur*. Noscendorum, inquam; cùm primus sit sapientiæ gradus, falsa intellexisse; cuiusmodi sunt ea, quæ repræsentatum eo, solis, vt ita dicam, decorata mendaciis. Aiunt decentiorem esse faciem, in quâ aliquis næuus insit: liber hic noster quantus quantus est, totus næuus est. Ac si fortasse alicui videbitur leuior diligentia, quam in istis affanijs exquirendis, & nugis hæreticorum propalandis adhibui; leui argumento passim addam & aliud leue, si fortè quæ singula parum habent ponderis, coniuncta ac conglobata aliquid acquirant ad lancem deprimendam. quamquam huic vappæ hederam non appendo, quâ vendibilior fiat; nec tantum mihi in meâ placeo merce, quin præmoneam iterùm iterumque, Basilidianorum dogma thesaurum esse malorum, in quo monstra pro schemate, voces absonæ & inconditæ pro pompâ sermonum, clandestinæ artes, & remotæ à politiore litteraturâ disciplinæ; de quibus differenti, vt facile obrepit error, ita nec curanda gloria, quæ ex grauioribus petenda est. Atque vt ista deessent, nobis non licet esse tam accuratis scriptoribus, tam disertis, neque etiam occupari verborum floribus, quos ad gemitus & preces euocat clamor officij. Irenæus scripturus aduersus Gnosticos: *Non exquires, inquit, à nobis, qui apud Celtas commoramur, & in barbarum sermonem plerumque auocamur, orationis artem, quam non didicimus; neque vim*

conscriptioſis, quam non affectauimus; neque ornamentum
 Verborum, neque suadelam, quam nescimus. Si hanc sibi
 veniam dari postulat Episcopus Lugdunensis, magnus
 ille pacis Ecclesiasticæ vindex, & à Tertulliano appella-
 tus omnium doctrinarum curiosissimus explorator, eandem
 tenuitatis meæ conscius potiori profectò iure, imò à le-
 ctoribus meis vltro expectem. Sed iam varias inducere
 formas aggredior,

*L. contra
 Valenti-
 nianos,
 cap. 5.*

Ac si quid vsquam est VANITATIS MYSTICÆ,

*Pruden-
 tius Peri-
 stephan.
 Hymn.*

DEOS LATINOS, & DEOS ÆGYPTIOS,

10.

Queis ROMA litat, queis CANOPVS supplicat.

Quod vbi præstitero, ostendam porrò, non iniuriâ scri-
 ptum esse à Macario, hunc ABRAXAM fuisse instar equi
 Troiani, omnemque deorum familiam complexum, seu
 Ægyptij fuerint, seu Græci, Latini, ac Persici.

*Tertul-
 lianus
 aduers.
 Marcio-
 nem l. 1.
 cap. 7.*

Tantos esse DEOS BASILIDES credere iussit,

Quantos & dies annus habet, tot denique mundos.

Sequuntur Tabulæ XXVIII.
in quibus Gemmæ C. XX.

ELE N-

TABVLA.I.

1.

ΛΕΗΙΟΥΥ
ΩΥΟΗΕΑ

2.

3.

4.

5.

TABVLA.II.

TABVLA III.

12.

Γ Λ
Ι Χ Ι Λ
Κ Γ Χ
Ε

13.

Δ Κ Ρ
Δ Γ Α Ζ Ϛ
Δ Χ Β Ζ Ζ
Θ Ω Δ Λ Ζ Ω
Υ Α Ι Β Ε Π Ι Ε
Π Ι Ϛ Ν Ε Ψ Η
Η Ε Ε Ι Κ Ϛ
Υ Ν Ι Ε Ι
Π Κ Υ

Ε Υ Μ Λ Η Η Μ Λ Ϛ Μ
Ω Γ Ϛ Μ Λ Ϛ Μ

14.

Τ Α Λ Α
Α Ρ Α Ι Ψ
Ω Α Ρ Α Ο Ρ Ο
Ν Τ Ο Κ Ο
Ν Β Α Ι

TABVLA IV.

15.

ΜΙΧΑΗΛ
ΓΑΒΡΙΗΛ
ΟΥΡΙΗΛ
ΡΑΦΑΗΛ
ΑΝΑΝΑΗΛ
ΠΡΟΣΟΡΑΗΛ
ΥΑΒΣΩΗ

16.

17.

18.

TABVLA V.

19.

I A W
A B P A C A Z
D O W N A I

20.

M S F

21.

P V N

22.

23.

TABVLA VI.

24.

ΜΙΧΛ
ΗΛΓΑΚΥ
ΙΗΛΚΟΥ
ΕΤΙΗΛ
ΥΔ†Λ
ΗΛ

25.

26.

27.

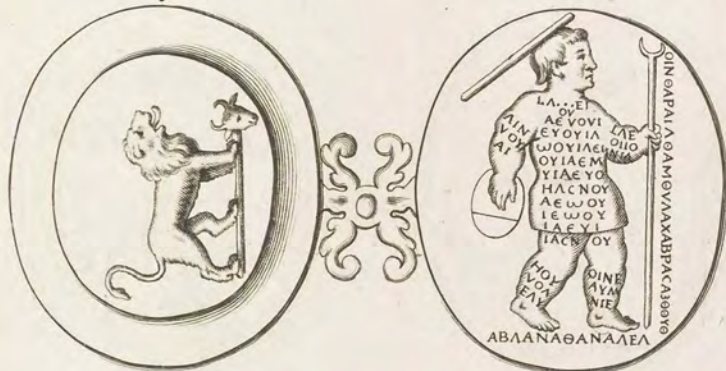

TABVLA VII.

28.

29.

30.

TABVLA VIII.

31.

32.

33.

ΘΥΥΘ
ΚΟΜΒΟΥΡ
ΦΡΙΜΝΥ
ΕΜΕCΙΕ
ΜΕΘΙ

34.

ΓΙΤΑΝ
ΤΟΡΗ
ΚΤΑ

TABVLA IX.

35.

36.

37.

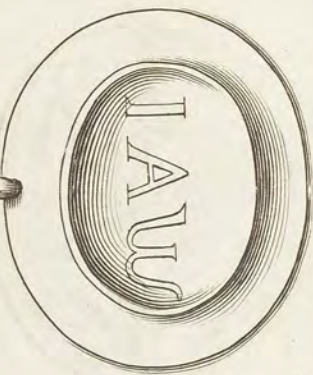

38.

TABVLA X.

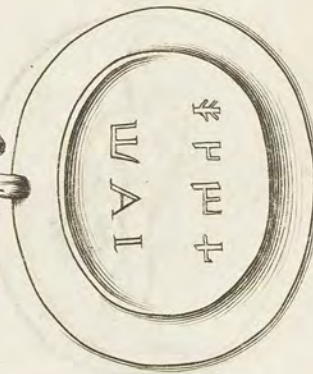
39.

40.

41.

TABVLA XI.

42.

44.

43.

I A W
C A B
P A W

45.

I A W

TABVLA XII.

46.

47.

48.

49.

TABVLA. XIII.

50.

51.

52.

53.

54.

55.

TABVLA XIV.

56.

58.

59.

57.

60.

TABVLA XV.

61.

62.

63.

64.

TABVLA XVI.

65.

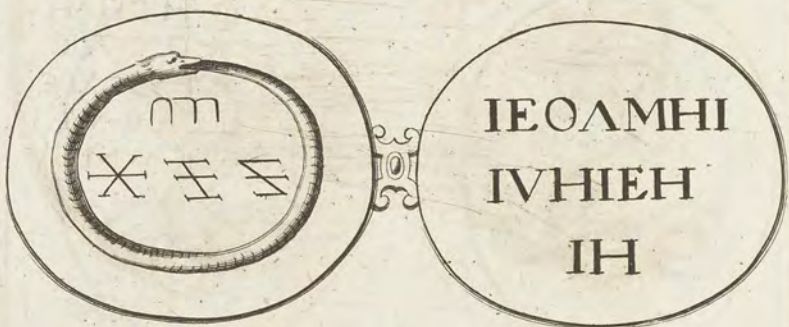
66.

67.

68.

TABVLA XVII.

69.

ΑΓΩΣΑΣΑΩΑΑΩΝΕ
 ΣΜΕΣΕΙΑΑΜΑΒΡΑ
 ΣΖΥΡΡΑΤΗΑΚΡΑΜΜΑ
 ΚΡΑΜΜΑΚΑΜΑΡΙΣΣΕ
 ΓΡΕΝΒΑΑΦΑΡΑΝΗC
 ΕΜΕCΣΙΑΑΜΩΒΑΗΜ
 ΑΕΝΙΑΜΒΩΝΑΡΟΥ
 ΑΝΤΑΜΙΧΑΗΛΑ
 ΜΟΡΑΡΑΧΕΙΑΥ
 ΑΑΖΕΤΕΜΑΙ
 Α ΝΩ

ΟΠΙΕCΩΤΟΥΑΡ
 ΙΑΥΡΕΩΗΑΦΟΝ
 ΑΙΩ ΑΙΗ ΤΟC
 ΩΑΙ ΜΑΩ ΗΑΟ
 ΙΩΑ ΟΥΩ ΟΥΗ
 ΩΑΙ ΥΗΑ ΗΙΟ
 ΑΗΕ ΕΕΙ ΥΩΥ
 ΗΑΥ ΑΕΥΕΥΛ
 ΓΗΕ ΕΩΙ ΑΕΕ
 ΩΗΑΩΗΝ ΠΑΙ
 ΗΑΥ ΥΗΑΑΕΨ
 ΕΜΗ ΑΙΑΟΑΨ
 ΑΙΗ ΗΩΩΩΥΗ
 ΕΩΩΙΗΗ
 ΕΙΗ

70.

ΨΥCΤΕΡΙ
 ΕΛΑΝΗΜΙ
 ΑΝΟΜΕΝΟ
 ΟΦΗCΗΗ
 ΕCΕΚ,ΟCΑΕ
 ΟΝΒΡΥΧΑCΕ
 ΚΕΟCΑΡΝΙ
 ΟΝΚΥΜ
 ΟΥ

TABVLA XVIII.

71.

72.

73.

74.

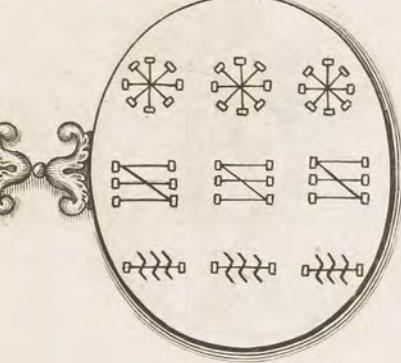

75.

TABVLA XIX.

76.

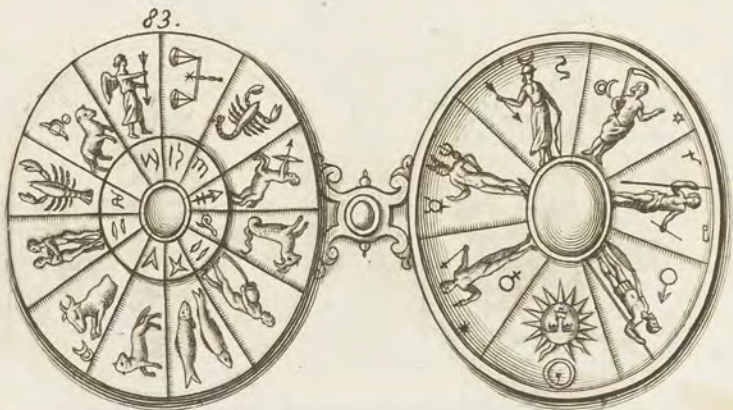
77.

78.

TABVLA XX.

TABVLA XXI.

84.

85.

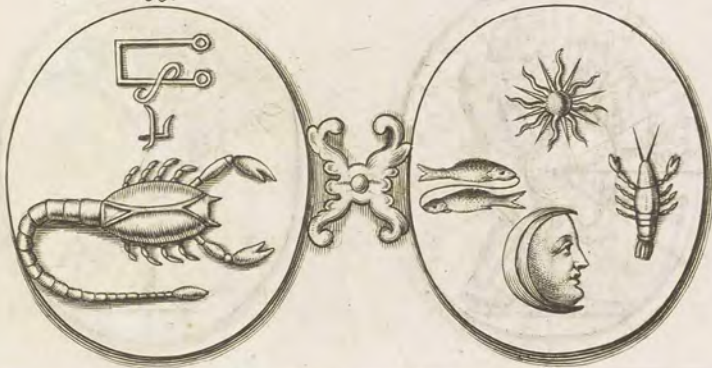
86.

87.

88.

TABVLA XXII.

89.

91.

92.

90.

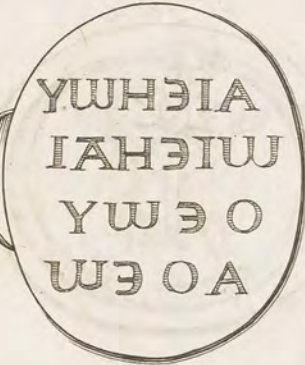

93.

TABVLA XXIII.

94.

95.

96.

97.

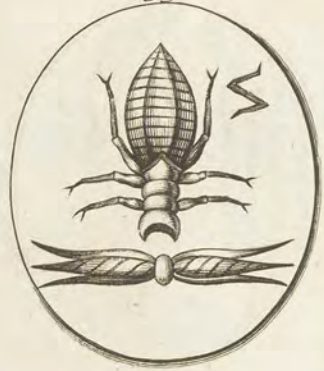

TABVLA XXIV.

98.

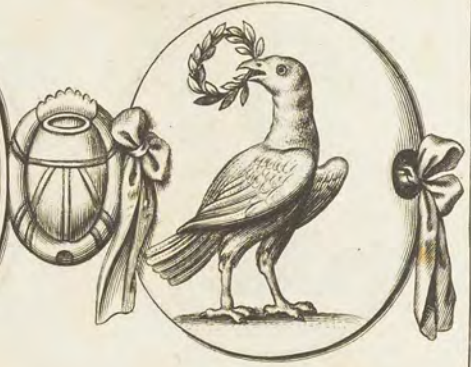
99.

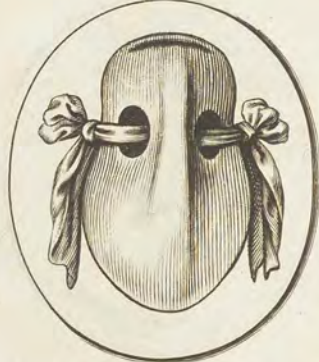
100.

101.

102.

TABVLA XXV.

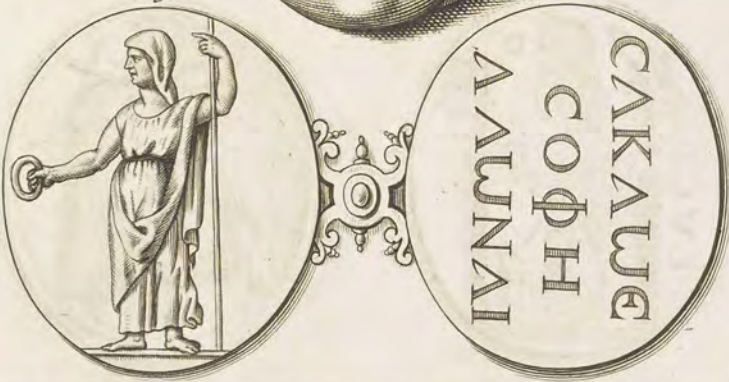
103.

104.

105.

TABVLA XXVI.

106.

109.

107.

110.

108.

111.

TABVLA XXVII.

112.

115.

113.

116.

114.

117.

TABVLA XXVIII.

118.

119.

120.

ELENCHVS GEMMARVM,

In quo cuiusque, quoad fieri potuit, expressa species, & nomina eorum, qui vel eas apud se habuere aliquando, vel hodieque possident.

T A B V L A I.

<i>Gemma.</i>	<i>Ex collectione,</i>
1. M agnes	I o. Michaëlis Riti.
2. M Onyx	Petri Antonij Rascafij Bagarryj.
3. Onyx	Abrahami Gorlai.
4. Heliotropium	Io. Michaëlis Riti.
5. Heliotropium	Eiusdem.

T A B V L A II.

6. Sarda	Abrahami Gorlai.
7. Heliotropium	Eiusdem.
8. Achates	Antonij le Pois.
9. Iaspis	Thomæ le Cointe.
10. Iaspis	Eiusdem.
11. Heliotropium	Io. Michaëlis Riti.

T A B V L A III.

12. Magnes	Thomæ Pagij.
13. Heliotropium	Ioannis Schinkelij.
14. Ectypum	Laurentij Pignorij.

T A B V L A IV.

15. Ectypum	Laurentij Pignorij.
16. Ectypum	Eiusdem.
17. Heliotropium	Alberti Rubenij.
18. Onyx.	Antonij le Pois.

G

T A B V L A

T A B V L A V.

19. Ectypum	<i>Io. Georgij Herouartij.</i>
20. Onyx	<i>Io. Michaelis Riti.</i>
21. Onyx	<i>Io. Iacobi Chifletij.</i>
22. Onyx.	<i>Abrahami Gorlai.</i>
23. Achates.	<i>Eiusdem.</i>

T A B V L A VI.

24. Magnes.	<i>Serenissimi Archid. LEOPOLDI GVIL.</i>
25. Magnes	<i>Philippi Chifletij.</i>
26. Ectypum	<i>Laurentij Pignorij.</i>
27. Ectypum	<i>Ioannis Schinkelij.</i>

T A B V L A VII.

28. Heliotropium	<i>Serenissimi Archid. LEOPOLDI GVIL.</i>
29. Amethystus	<i>Fuluji Vrsini.</i>
30. Ectypum.	<i>Laurentij Pignorij.</i>

T A B V L A VIII.

31. Ectypum.	<i>Othonis Zylj.</i>
32. Sarda	<i>Io. Michaelis Riti.</i>
33. Magnes.	<i>Alberti Rubenij.</i>
34. Ectypum	<i>Laurentij Pignorij.</i>

T A B V L A IX.

35. Heliotropium.	<i>Philippi Chifletij.</i>
36. Achates.	<i>Thoma Pagij.</i>
37. Iaspis	<i>Thoma le Cointe.</i>
38. Magnes.	<i>Thoma Pagij.</i>

T A B V L A X.

39. Ectypum.	<i>Laurentij Pignorij.</i>
40. Ectypum.	<i>Eiusdem.</i>
41. Ectypum.	<i>Eiusdem.</i>

T A B V L A X I.

- 42. Onyx *Petri Antonij Rascafij Bagarrj.*
- 43. Ectypum *Io. Georgij Herovartj.*
- 44. Ectypum *Eiusdem.*
- 45. Sarda *Serenissimi Archid. LEOPOLDI GVIL.*

T A B V L A X I I.

- 46. Ectypum *Io. Georgij Herovartj.*
- 47. Calcedonius *Philippi Chifletj.*
- 48. Ectypum *Laurentij Pignorj.*
- 49. Ectypum *Eiusdem.*

T A B V L A X I I I.

- 50. Ectypum *Laurentij Pignorj.*
- 51. Ectypum *Eiusdem.*
- 52. Cyaneus *Serenissimi Archid. LEOPOLDI GVIL.*
- 53. Magnes *Alberti Rubenij.*
- 54. Ectypum *Petri Stephanonij.*
- 55. Ectypum *Laurentij Pignorj.*

T A B V L A X I V.

- 56. Ectypum *Laurentij Pignorj.*
- 57. Magnes *Philippi Chifletj.*
- 58. Ectypum *Io. Georgij Herovartj.*
- 59. Magnes *Serenissimi Archid. LEOPOLDI GVIL.*
- 60. Calcedonius *Philippi Chifletj.*

T A B V L A X V.

- 61. Ectypum *Laurentij Pignorj.*
- 62. Ectypum *Ioannis Schinkelj.*
- 63. Achates *Abrahami Gorlæi.*
- 64. Sarda *Thoma le Cointe.*

T A B V L A X V I.

65. Sarda	<i>Ioannis Schinkelij.</i>
66. Sarda	<i>Eiusdem.</i>
67. Sarda	<i>Francisci de Moncada, Aytonæ Marchionis.</i>
68. Sarda	<i>Io. Iacobi Chifletij.</i>

T A B V L A X V I I.

69. Calcedonius	<i>Serenissimi Archid. LEOPOLDI GVIL.</i>
70. Onyx	<i>Alberti Rubenij.</i>

T A B V L A X V I I I.

71. Iaspis	<i>Ioannis Schinkelij.</i>
72. Ectypum	<i>Claudij Salmasij.</i>
73. Ectypum	<i>Io. Iacobi Chifletij.</i>
74. Ectypum	<i>Laurentij Pignorij.</i>
75. Calcedonius	<i>Io. Baptista Bonartij.</i>

T A B V L A X I X.

76. Ectypum	<i>Claudij Salmasij.</i>
77. Ectypum	<i>Ioannis Schinkelij.</i>
78. Heliotropium	<i>Io. Iacobi Chifletij.</i>

T A B V L A X X.

79. Sarda	<i>Abrahami Gorlai.</i>
80. Sarda	<i>Eiusdem.</i>
81. Cyanus	<i>Eiusdem.</i>
82. Iaspis	<i>Thomæ le Cointe.</i>
83. Achates	<i>Eiusdem.</i>

T A B V L A X X I.

84. Iaspis	<i>Thomæ le Cointe.</i>
85. Crystallus	<i>Eiusdem.</i>
86. Iaspis	<i>Eiusdem.</i>
87. Sarda	<i>Eiusdem.</i>
88. Heliotropium	<i>Eiusdem.</i>

T A B V L A X X I I.

89. Iaspis	<i>Io. Michaëlis Riti.</i>
90. Ectypum	<i>Io. Iacobi Chifletij.</i>
91. Heliotropium	<i>Serenissimi Archid. LEOPOLDI GVIL.</i>
92. Sarda	<i>Philippi Chifletij.</i>
93. Ectypum	<i>Io. Georgij Hervvartij.</i>

T A B V L A X X I I I.

94. Heliotropium	<i>Thomæ le Cointe</i>
95. Ectypum	<i>Laurentij Pignorij.</i>
96. Ectypum	<i>Eiusdem.</i>
97. Iaspis	<i>Thomæ leCointe.</i>

T A B V L A X X I V.

98. Ectypum	<i>Laurentij Pignorij.</i>
99. Onyx	<i>Abrahami Gorlai.</i>
100. Sarda	<i>Io. Michaëlis Riti.</i>
101. Sarda	<i>Eiusdem.</i>
102. Achates	<i>Philippi Chifletij.</i>

T A B V L A X X V.

103. Heliotropium.	<i>Paschasij Francisci Crucij.</i>
104. Achates.	<i>Guilielmi Horvart, Comitiss Staffordij Arundelliani.</i>
105. Sarda	<i>Ioannis Michaëlis Riti.</i>

T A B V L A X X V I.

106. Sarda	<i>Abrahami Gorlai.</i>
107. Sarda	<i>Serenissimi Archid. LEOPOLDI GVIL.</i>
108. Sarda	<i>Eiusdem Serenissimi.</i>
109. Achates	<i>Abrahami Gorlai.</i>
110. Calcedonius	<i>Philippi Chifletij.</i>
111. Smaragdus	<i>Eiusdem.</i>

T A B V L A X X V I I .

112. Onyx	<i>Philippi Chifletij.</i>
113. Ectypum	<i>Laurentij Pignorij.</i>
114. Smaragdus	<i>Philippi Chifletij.</i>
115. Iaspis	<i>Thomæ le Cointe.</i>
116. Vitrum antiquum	<i>Philippi Chifletij.</i>
117. Iaspis	<i>Eiusdem.</i>

T A B V L A X X V I I I .

118. Achates	<i>Serenissimi Archid. LEOPOLDI GVIL.</i>
119. Calcedonius	<i>Eiusdem Serenissimi.</i>
120. Achates	<i>Eiusdem Serenissimi.</i>

*In Prefatione TABVLA unica, in quâ Chimera Horatiana,
Solis imago triceps, & Gigantes.*

α. Sarda	<i>Serenissimi Archid. LEOPOLDI GVIL.</i>
β. Sarda	<i>Abrahami Gorlai.</i>
γ. Achates	<i>Antonij le Pois.</i>
δ. Cyaneus	<i>Abrahami Gorlai.</i>
ε. Onyx	<i>Serenissimi Archid. LEOPOLDI GVIL.</i>
ζ. Sarda	<i>Eiusdem Serenissimi.</i>

*Gemmas omnes, siue earum Ectypa, accuratè expressit, ac
delineavit vir ingeniosus, mihiq̄ue amicissimus, Iacobus
VVerdius, rei castrensis peritissimus Architectus, & Regij
corporis custos emeritus, ex eâ Equitum turmâ, quos Sagitta-
rios vocant.*

C O M.

COMMENTARIUS
IN
TABVLAS
ABRAXEAS,
SIVE
SOLES BASILIDIANOS,
AVCTORE
IOANNE CHIFLETIO,
CANONICO TORNACENSIS

COMMENTARIUS

IN

TABULAS

ABRAHAM

SEVE

SOLES-BASILIDIANOS

AVCTORE

JOHNE CHIFFLETIO

CANONICO TORINACENSIS

C A P V T I.

T A B V L A I. II. III.

ABRAXAS Μίθραξ, Η΄λιος, Gallinaceus.

RVSTRA quæsitī SOLES à Basilide, dum exorientis Euangelij aduersos intueri radios noluit,

— dum SOLOS credit habendos

Esse DEOS, quos ipse colit.

*Iuuenal.
Satyr. 15*

Præcipitandus è nido cum suis pullis velut adulterinus ac degener. Frustrà se SOLIS amicam iactet noctua, de quâ D. Ambrosius : *Est, inquit, istud animal, hæreticorum figura, atque Gentilium, qui tenebras amplectuntur diaboli, lucem Saluatoris horrescunt, & grandibus disputationum oculis cernunt vana, non respiciunt sempiterna. De his ait Dominus : Oculos habent, & non videbunt ; in tenebris ambulant. Sunt enim acuti ad superstiosa, hebetes ad Diuina ; qui dum putant subtilibus euolare sermonibus, tamquam noctuæ veri Luminis splendore turbantur.*

Inter eos tenebriones, qui nocturnum opus aggressi tunicam Christi inconsutilem consciderunt, quique ex Euangelio hæretici esse voluerunt, vt loquitur Tertullianus, primus omnium erupit Simon Magus: post hunc Menander, à quo *uirus quoddam erroris subdolum & biceps, instar serpentis cuiusdam quasi ex pestifero fonte erumpens, duos duarum sectarum, inter se discrepantium, auctores ac duces edit, Saturnilum genere Antiochenum, & BASILIDEM Alexandrinum : quorum ille in Syriâ, hic verò in Ægypto,*

*Lib. de
Præscri-
ption.
cap. 46.
Eusebius
l. 4. Hist.
cap. 7.
Niceph.
l. 4. c. 2.*

H

Scholas

scholas errorum, Deo & pietati repugnantium instituit. Saturnilum autem, magnâ ex parte eadem cum Menandro falsò confinxisse declarat Frenæus: BASILIDEM verò secretiorum simulatione, dum sibi ipsi PORTENTOSAS FABVLAS, easque plenissimas impij erroris comminiscabatur, conatus suos in immensum intendisse.

Lib. 1. Eius præcipuum idolum ABRAXAS, qui idem ac
 Commentar. in MITHRAS siue HELIOS, teste D. Hieronymo; Lunæ
 Amos. forori modò adblandiens, modò alatus, & equo in-
 Gemma fidens, ob velocem & celerem in cuncta discursum:
 1. & 2. Ægyptij, inquit Macrobius, ipsius SOLIS simulacra PEN-
 L. 1. Sa- NATA fingunt: nunc qualis apud eundem Macrobius,
 tural. & in Nummis Heliogabali, Specie imberbi, dextrâ eleuatâ
 Gemma cum flagro in aurigæ modum. Prudentius:
 3. 4. & 5.

Hoc SIDVS currum rapidasque agitare quadrigas

Commenti, & CAPITIS RADIOS, & VERBERA dextræ.

Plinius Utque imperitat suo generi gallinaceus, & regnum in
 lib. 10. quacumque sit domo exercet; eam gloriam Basilides cum
 Nat. hist. affectaret, & corruptor Christianæ Religionis, aut po-
 cap. 21. tiùs desertor, ad Mithræ ac Solis sacra transisset, eorundem quoque sacrorum symbola in Gemmis frequenter vsurpauit: gallum in primis, venturæ lucis prænuntium, quem excitandis in opera mortalibus rumpendoque somno natura genuit. Pausanias in Eliacorum priore: GALLINACEVM SOLI SACRAM AVEM celebrant, quòd cantu SOLIS reditum nuntiet. Nouit siquidem sidera; cum Sole it cubitum, nec eius ortum incautis patitur obrepere; diemque venientem nuntiat cantu, ipsum verò cantum plausu laterum: cælum denique sola volucrum adspicit crebrò.

Quin & de Ιάω, voce frequentissimâ in Abraxis, Gnostici

ſtici ipſi apud Epiphanium: *In ſupremo*, inquiunt, *orbe*
reſidet Ἰάω. Et apud Macrobiū conſultus Apollo Cla-
rius, quis deorum habendus eſſet, qui vocatur Ἰάω; ita ef-
fatus eſt:

Φεάζει δὲ πάντων ὑπατὸν θεὸν ἔμμεν Ἰάω,
Χείματι μὲν τ' Αἰδῶ, Δία δ' εἶαρ ὅ ἀρχομένοις,
Ἡέλιον δὲ φέρει, μετ' ὧρα δ' ἄλλοθ' Ἰάω.

L. 1. Sa-
turnal.

Dic omnium SUPREMVM DEVM eſſe ΙΑΟ:
Hieme quidem Plutonem, at Iouem vere incipiente,
Et SOLEM æſtate, autumnno autem mollem (aut feſtiuū) ΙΑΟ.

Reipsâ quidem Ἰάω non aliud eſt, quàm tetragramma-
ton *יהוה*, vnde etiam *Ιεῦω*, & Iouis in caſu recto, addi-
tâ nimirum terminatione Latinâ. Eusebius: *Ἰάω eſt SA-*
LVS, hoc eſt Dei ſalutare. Sed videmus ex iſtis, vt facer-
dos Apollinarius ſicum fecerit conſultoribus, eos à vero
Iſraëlis Deo, naturæ auctore, abducendo ad naturam,
Dei opificium: quaſi Iudæi (quorum Deus Ἰάω, vt agno-
ſcit Diodorus) coluerint Solem: Agnoſcimus & quos
nunc, cum Tertulliano, *deſtinamus hæreticos, SANCTIS*
NOMINIBVS, & titulis & argumentis vera religionis, va-
niſſima & TURPISSIMA FIGMENTA configurantes: di-
gnas profectò faſtu Baſilidiano teſſeras, quo ſe ac ſuos
ſolos dicebat eſſe homines, ceteros omnes ſuos & canes: ob
idque non propalanda eſſe alijs ſua myſteria, quòd præceptum
eſſet: Nolite proijcere margaritas ante porcos. Imò verò, vti
cordatè ac ſapienter Baronius: *Hæc ſpectanda proponere,*
nihil aliud eſt, quàm pulcherrima trophæa Eccleſiæ, victoriâ
ex hoſtium ſpolijs comparatâ, ſurſum erigere, & in ſingulis
veluti quibusdam notis inſculptis, & ſignis præfixis, Dei
gloriam de Eccleſiæ patrociniò prædicare.

Lib. 4. de
Prepar.
cap. 29.
Gerard.
Io. Vof-
ſius l. 2.
de Idolo-
latri. c. 14
L. aduer-
ſus Va-
lentinian.

Epiphan.
har. 24.

Anno
Chriſti
120.
num. 17.

At, quem Sirmondus PRÆDESTINATVM inſcripſit,

Lib. 4.
Histor.
Eccles.
cap. 2.

vetus Auctor de Basilidianis loquens : Hos, inquit, Ecclesia ut energumenos computans, non altercando, sed proijciendo damnauit. Verum id quidem, sed tamen cum eo tempore quam plurimi Ecclesiastici Viri (Nicephori verba sunt) obuiam illis, à rectâ ratione petitis argumentis, euntes, Apostolica obtinerent decreta; fuere quoque inter eos, qui in libris suis contra insidias talium hæresium præseruatiua præcepta reliquerint. In quibus & CASTOR AGRIPPA Reprehensionem BASILIDIS importunitatis edidit, præstigiâque eius & ARCANA proferens, in Euangelium viginti & quatuor libros eum composuisse ait, BARCABBAMQUE & BARCOPH Prophetas, qui in rerum naturâ numquam fuerint, ad barbarorum hominum terrorem sibi constituisse, PYTHAGORICVM SILENTIVM induxisse, & res nullo in discrimine ponere docuisse: perinde atque tempore exigente, absque exceptione omni, præcisè Fidem abiurare, & gustare liceret quæ idolis sint mactata. Atque equidem de BASILIDE Irenæus similia narrans, pudendum errorem eius pulchrè in apertum produxit. Cuius idem coæuum fuisse refert CARPOCRATEM, eorum qui GNOSTICI appellantur auctorem & ducem: quem non puduit propalâre artem magicam exercere, quam pater eius SIMON clam & subdolè professus fuerat. Gloriam is aucupabatur, & sese efferebat artibus curiosis per ea philtrea amatoria, quæ conficiebat per demones, qui somniorum visiones immittebant, & illis assessoribus existebant. Docebat quoque omnem eos oportere perpetrare turpitudinem, qui ad perfectionem ARCANORVM sacrorum suorum peruenire velent; neque fieri posse, ut quispiam eos effugeret, qui mundi Principes apud eos appellarentur, nisi infandis sceditatibus omnibus satisfacisset. Atque ij quidem sub Adriani Imperio extitisse dicuntur. Qui cum esset tam immense ambitionis,

Zonaras
& Xiphilinus in
Adriano.

vt

ut omnia affectaret, seque nihil ignorare profiteretur, curiosissimus etiam harum rerum, DIVINATIONIBVS atque MAGICIS SACRIS crebrò usus est. Eius annulum argenteum, sigillo versatili, ex Daçtyliothecâ Gorlæi hîc representamus, quem haud dubiè vt ἀλεξιθέλιον gestauerit:

Nam in eius latere visitur cum caduceo & petaso imago Mercurij; de quo Lucianus: *Velim MERCVRIVM dare mihi tales ANNVLVS virtute, ut semper corpore BENE HABEREM, & INVVLNERABILIS essem; alterum, ut INVISIBILIS, cuiusmodi fuit ANNVLVS GYGIS.* Plinius

eos fuggillans annulos, magicâ arte formatos, *Externis*,
Lib. I. inquit, *famulantur sacris*, ac DIGITIS deos GESTANT, &
Natural. MONSTRA quoque COLUNT: *damnant*, & *excogitant*
Hist. c. 7. GLOBOS. Idem scribens de Speciebus Magiæ, meminit
L. 30. c. 2 etiam eius, quæ ex SPHÆRIS & ex aëre & STELLIS di-
 uina promittit: prætereâ umbrarum inferorumque colloquia.
 Additque: Quæ omnia, ætate nostrâ, princeps NERO VA-
 NA FALSAQUE comperit: quippe non citharæ tragicique can-
 tus libido illi maior fuit, fortunâ rerum humanarum summâ
 gestiente in profundis animi vitijs. Primumque imperare dijs
 concupiuit, nec quidquam generosius voluit. Nemo umquam
 ulli artium validius fauit. Ad hæc non opes ei defuere, non
 vires, non discendi ingenium, non alia patiente mundo. Im-
 mensum & INDUBITATVM exemplum est FALSÆ ARTIS,
 quam dereliquit NERO. Sed misso hoc monstro hominis,
Lib. de ad Basilidianum reuertamur. Pingitur, inquit Salmasius,
Annis hic Deus Basilidis, capite galli gallinacei cristati, clypeum alte-
climacte- râ manu retinens, alterâ gladium, more militis loricatedus, cum
ricis. pedibus & cruribus serpentinis. Nomen eius corruptum fuit
 in duobus Talismanis, qui Scaligero explicandi propositi sunt;
 unus à Vareto, alter à Turqueti filio Medici celeberrimi. In
 isto scriptum erat: ΑΒΡΑΣΑΜ ΙΑΩ ΛΚΑΩΟ. ubi ΑΒΡΑΣΑΜ
 perperam descriptum fuit pro ΑΒΡΑΣΑΞ. Litteras ipsas per-
 peram putat Scaliger singulares fuisse, & totam inscriptionem
 Hebraicam. Nomen ipsum ΑΒΡΑΣΑΜ, quod corruptum est,
 Hebraicè אברחם. Quæ iocularis est hallucinatio. In lapide
 alio, quem protulit Pignorius in tabulâ Isiacâ, scriptum est:
 ΙΑΩ ΑΒΡΑϞΑΞ. Idem nomen est, nempe Ιαω Αβρασαξ,
 sed Ϟ, hoc est M euersum, perperam positum est pro Ξ. In
 altero Vareti lapide prauè etiam descriptum, qui ἐπιτυπον Sca-
 ligero misit: ΑΒΡΑϞΑΦΗ, ΑΡΙΠΗΗ, ΩΙΘΑΒ, & quæ sequun-
 tur.

tur. Debit esse ABRACAE IAΩ. Ipsa inscriptio tota Ægyptiaca est, non Iudaica; ut frustra se torserit vir ille summus in eruendo sensu quasi ex Hebraicis verbis.

Idem Salmasius non probat apposita subinde cornua ceruina capiti Abraxæ gallinæci, quæ dicit esse in Archetypo cristam, vel apicem plumeum. Nescio an rectè: nam, ut SOLIS symbola in vnum cogere Basilidiani, cristam, spectatissimum insigne galli, dedisse videntur aliquando. & aquilæ; imò interdum & ramos veluti cerui, qui viuacissimum in primis est animal, ob idque SOLI vitæ principia excitanti sacrum.

Thetel apud Camillum Leonardum, ex hoc monstro Abraxæ, gemmæ insculpto, mira promittit: *Homini*, inquit, *imago in IASPIDE, habentis scutum in sinistra, & in dextra idolum, vel aliquid bellicosum: & loco pedum sint viperæ: & loco capitis humani sit caput GALLI siue LEONIS, & cum thorace. Hic LAPIS sic SCVLPTVS virtutem habet contra inimicos, ac victorem gestantem reddit, & ad venena valet: sanguinem quoque stringit, à quocumque loco fluat.* Leonardus ipse in eadem hæresi: *Cùm, inquit, in aliquo lapide diuersæ sint virtutes, ita & in lapide figuræ sculptæ ex diuersis animantium partibus sunt, quæ similitudinariè lapidis effectum ostendunt, ut in meo IASPIDE apparet, in quo figura habens caput GALLI, corpus totum usque ad crura, hominis thorace tectum, in sinistra tenens clypeum, in dextra verò flagellum, & crurum loco ac pedum duæ viperæ suppleant: quæ partes figuræ, si benè considerentur, lapidis virtutem indicant.*

In Gemmâ nonâ visitur etiam Abraxas gallinaceus, capite radiato, ut SOLIS symbolum, quem RADIANTEM Latini, sine vllâ interdum adiectione, vocabant.

Amuleti 14. inscriptionem ΤΑΛΑ ΑΡΑΙΩ ΩΡΑΡΟΡΟΝ-
TOKON- 14.

Lib. 3. de
Lapidib.
& Gem-
mis c. 16.

Lib. eod.
cap. 6.

Gemma 9

Gemma

Parte
alterâ
Tom. 2.
Oedipi
Ægy-
ptiaci
class. II.
cap. 6.
Baronius
an. Chri-
sti 120.
n. 13.

TORONBAI interpretatur πολύγλωσσος, & πολυγράμματος
Kircherus : SVMMO MARTI OMNIA VINCENTI

Quòd autem hisce characteribus atque figuris diuersi-
modè concinnatis vti solerent eiusmodi hæretici impo-
stores ad Amuleta conficienda; habes de his egregium
exemplum apud Q. Serenum Sammonicum, antiquum
Medicum, & eiusdem, vt apparet, Basilidis sectatorem,
qui præcepta Medica carmine scripsit Heroico, & ad cu-
randum morbum Hemitritæum, his characteribus con-
ficiendum curavit Amuletum, ad collum ægrotantis ap-
pendendum, continens ΑΒΡΑCΑ, iunctis alijs elemen-
tis, quidpiam portentosum ipso sonitu reboantibus.

Inscribes chartæ, quod dicitur ΑΒΡΑCΑΔΑΒΡΑ,

Sapius, & subter repetis, sed detrahe summam,

Et magis atque magis desint elementa figuris

Singula, quæ semper rapies, & cetera figes,

Donec in ANGVSTVM redigatur littera CONVM:

His lino nexis, collum redimire memento. Et in fine:

Talia languentis conducunt vincula collo,

Lætalesque abigent (miranda potentia!) morbos.

Conus.
ΑΒΡΑCΑΔΑΒΡΑ
ΑΒΡΑCΑΔΑΒΡ
ΑΒΡΑCΑΔΑΒ
ΑΒΡΑCΑΔΑ
ΑΒΡΑCΑΔ
ΑΒΡΑCΑ
ΑΒΡΑC
ΑΒΡΑ
ΑΒΡ
ΑΒ
Α.

Robertus
Constantinus in
Notis ad
Serenum.

Monstra verborum confingunt Magi, talibusque ineptijs
scatet Marcellus Empiricus, nouusque Dioscorides. Hæc
inter Physica remedia reponit etiam Trallianus, à qui-
bus nec abhorruit Cato: eiusque generis multa habet
Constantinus Cæsar in Geoponicis, nonnullaque & ipse
Plinius. Quibus addo Iulium Africanum in Cestis, apud
quem nonnulla etiam de curatione per ΑΒΡΑCΑΔΑΒΡΑ.
Festiuâ enim uerò & ridiculâ superstitione, in æquali nu-
mero litterarum morbi, & remedij, vt æquè terminentur.

V. C. Gottifredus Wendelinus noster hæc eadem ele-
menta ita interpretabatur:

ΑΒΡΑ

ABPA: אב בן רוח הקדש:

ΣΑΔ· Σωμεία Απὸ Δόξης·

ABPA: אב בן רוח הקדש:

Quasi concepta sit imploratio sanctissimæ Trinitatis in hunc modum: *O Trinitas PATER, FILIVS, & SPIRITVS SANCTVS! SALVS provenit à GLORIA TRINITATIS.*

Acutè quidem istud à viro doctissimo excogitatum est, & ingenioso sensu, sed cui (assumptis præsertim litteris singularijs) alij benè multi similes reperiri possint, quorum nullus horum hominum mentem aperuerit. Planè hæc à Magis profecta, quos hæretici in multis olim secuti; & hisce diis, quantumvis opinione suâ auerruncis, mala fuscitabat, non auerteat Basilides, nisi Deus melior maluisset meliora, atque hanc eius amentiam auerruncasset. Eiusdem commenti est interpretatio Iosephi Scaligeri supra à Salmasio perstricta, cum nimirum Gemmæ Basilidianæ Ægyptiacam inscriptionem ita

Hebraicè reddidit: ABPA. CAP. H. APIPI. H. ΩΙΘΑΒ.

In Epistolis Gallicis, quæ extant ad calcem opusculorum.

ΑΑΝ. ΑΘΑ. ΝΑ. Α. Β. Α. א. ב. ל. נ. אהה. לו אהה. שר-יו ויהיטת לו אהה. *Fuga, Princeps Dei, maledictos Dei. Et benefac nobis Tu, obsecro Te; in aeternum Tu benedictus.* Itemque aliam:

ABPA. CAM. ΙΑΩ. Α.Κ.Α. Ω. C. Θ. Hebraicè reddit:

הַתְּרַחַ שֵׁם יְהוָה לֹו חַצִּים כָּלֵם לֹו חַצִּינוּ וְשׁוֹנְאֵי טוֹב תִּינּוּ: *Fuga, Nomen Dei, afflictiores omnes affligentes nos, & osiores boni nostri, id est invidentes utilitati nostræ.*

Sic etiam parum explicatè, & minùs feliciter, litteras numerales τϛ ABPACAE composuit Macarius noster, cum iis, quæ in voce ΜΙΘΡΗΣ reperiuntur. Longè apertius

Kircherus dumtaxat mutato in ei. Est ABRAXAS, inquit, per resolutionem Arithmeticam κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν factam, idem quod MITHRAS, quem animam Solarem dicebant,

Parte alterâ tomii 2. Oedipi, classe II. vir-cap. 6.

virtute sua totius mundi decursum moderantem, quod & numerus, qui ex utroque nomine & Αβραξας, & Μαβραξ, in numeros resoluto, sat superque constat:

A.	I.	M.	40.
β.	2.	ε.	5.
ρ.	100.	ι.	10.
α.	1.	θ.	9.
ξ.	60.	ρ.	100.
α.	1.	α.	1.
ς.	200.	ς.	200.
365.		365.	

*In Ha-
gioglyptis
ms.*

De mutatione ι in ε alibi Macarius: *Non id tacendum, inquit, quod in capite versuum Sibylla Græcorum, vox ΧΡΕΙCΤΟC per ε scribatur contra veram scribendi rationem; sed hic error familiaris fuit Græcis, ut pro ι sæpissimè poneretur ε ut in antiquis marmoribus videre est, nummis, & libris calamo exaratis.*

CAPVT II.

TABVLA IV.

ABRAXAS Ἰερακέφαλος, Ibis, Niphus, siue
Cnephus ἀγαθὸς δαίμων, ὀδάργαζας.

VTARVNT & doctrinae suae congruere GEMMA
Basilidiani solito monstro Abraxae affi- ^{15.}

ctum caput accipitris, etiam Mithria-
cum, quamquam bellum internecinum
gerat cum aquila, cohaerentesque saepe
prehendantur. Horapollo de accipitre:

SOLIS praeter ceteras volucres SIMVLACRVM esse videtur, utpote peculiari quadam, atque occultae naturae vi, intentissimis in eius radios oculis prospiciens. Atque hinc fit, ut Medici ad sananda oculorum vitia, Hieraceo herba utantur. Inde etiam fit, ut SOLEM interdum, tamquam visus tutorem ac dominum, ACCIPITRIS formam pingant. Porphyrius apud Eusebium: Cum singulari quadam, & eximia sapientiae vi, tum diuturna cum diuino Numine consuetudine, hoc etiam intellexere, quosdam esse DEOS, qui certis animantibus magis, quam hominibus ipsis delectentur, ut SOLEM ACCIPITRE; qui cum naturam habeat totam ex sanguine spirituque constantem, tum ea est erga hominem commiseratione, ut iacenti eius cadaveri ingemiscat, oculisque terram ingerat. Hinc in Aegypto sacrorum ACCIPITRVM CVRATORES, ut & reliquorum animalium sacrorum altores, quorum munera apud Diodorum legas. Huc pertinet mansio HIERACON apud Antoninum nomen sortita, ut

Lib. 1.

Hieroglyphic.

Lib. 3. de

Prepar.

Euang. cap. 4.

L. 2. c. 4.

aliæ pleræque ab animalibus sacris : quod Pignorius alijque obseruarunt. Nec plura ; cum de nominibus Angelorum , auersæ gemmæ inscriptis , infra dicturi simus in Abraxa Phaëtonte.

GEMMA 16. Kircherus , & auersum schema describit : Ι Ο Υ Ι Ο Υ Ω Ι Ο Υ Ν Υ Ρ Ο Ο Ν Ω Ω Ν Ι Ο Υ , id est, DOMINI FORTITVDO ÆTERNA. Et sub pedibus nomen Angeli Ι Α Ω Λ Η Η Ι αoliël , id est ANGELVS DOMINI. In posteriori facie IBIS pingitur, habitu volantis , serpente diuarcatis pedibus implicatâ , cui adstat ANVBIS cum sistro. Quæ nihil aliud denotant , nisi VIM MERCVRIALEM , nociuorum omnium abactiuam. Plinius: Inuocant, inquit, & Ægyptij IBES SVAS contra SERPENTIVM aduentum. Easque à Barbaris propter beneficium consecratas docet Cicero, vbi ait: Ipsi , qui irridentur Ægyptij, nullam belluam, nisi ob aliquam vtilitatem, quam ex eâ caperent , consecrauerunt. Velut IBES maximam vim SERPENTIVM conficiunt. vt & Ciconiæ , quibus honos SERPENTIVM EXITIO tantus, vt in Thessaliâ capitale fuerit occidisse, eademque legibus pœna, quæ in homicidam. Sed appositè Iuuenalis, ac veluti de postremâ Gemmâ huius tabulæ :

Saty. 15 — serpente CICONIA pullos

Nutrit , & inuentâ per deuia rura LACERTA.

GEMMA 17. Ad pænultimam explicandam videri possit opus esse Haruspicinâ : sed quoniam omnia miscebant Ægyptij & Basilidiani suis hisce imaginibus, in quibus nec media primis , nec mediis vltima congruunt , quasque adeò, vt Orat. 2. Ineîa ουβερτα sugillat Gregorius Nazianzenus ; facile crediderim hanc gemmam cœlatam esse corpore , & pedibus Ibis, collo serpentino , capite accipitris radiato, sicque

ficque referre & ibidem, & Cnepum, seu Ἀγαθοδαίμονα
 Ἰβίμορφον, Ὀφιομορφον, Ἰερακέφαλον. Nam & Iuuenalis *Satyr. 15*
ram serpentibus IBIN memorat; & Sanchuniatho apud
 Eusebium exfertissimè de CNEPHO serpente: *Nec eiusmodi* *Lib. 1. de*
animal [serpens] nisi *vi quadam percussum antè fuerit, mor-* *Prepar.*
te naturali extinguitur. Atque illud quidem PHOENICES *Euang.*
 BONVM DÆMONEM, Ægyptij verò CNEPHVM similiter *cap. 7.*
 nuncuparunt, eidemque CAPVT ACCIPITRIS, ob præci-
 puam quamdam huius volucris agendi vim, addiderunt.
 Quin etiam Epeis ille, qui summus ab ijs sacrorum interpre-
 s & scriba nominatur, quemque Arius Heracleopolites Græ-
 cã linguã donauit, sic ad verbum allegoricè rem istam expo-
 suit: *Vnus omnium MAXIME DIVINVS erat SERPENS*
ille, qui ACCIPITRIS formam præ se ferebat, idemque aspe-
ctu iucundissimus: quippe enim, ubi oculos aperuisset, conti-
nuò primigeniæ suæ regionis loca omnia LVCE complebat: sin-
autem conuineret, illicò tenebræ succedebant. Ac naturà qui-
dem IGNEVM illum esse, vi ipsã Verbi δέσποσαν, id est IL-
LVSTRABAT, Epeis manifestè declarauit: lucis enim τὸ δέσπο-
σαν, hoc est ILLUSTRARE, proprium est. Hinc in
gemmâ videas radios suos Agathodæmoni Solem quo-
dammოდò communicantem: est enim accipiter illi fa-
cer, & eius symbolum, vt iam ostendimus. Apud Plu- *Lib. de*
tarchum: Incole Thebaidos nullum censent deum mortalem, *Iside, &*
sed quem ipsi deum CNEPH appellant, qui nec habeat origi- *Osiride.*
nem, nec sit mortalis. Quo loco Κνήφ ἀγδύωντων legendum
 monet Gerardus Ioannes Vossius, non, vt perperàm in *Lib. 1. de*
 Aldinâ, Stephanicâ, & postremâ Parisinâ Κνήφ ἀγδύωντων. *Idololatr.*
 Eius aliud simulacrum docet Porphyrius ex ore ouum *cap. 2.*
 effudisse, vt mundi esse opificem significaretur, siue *Apud*
 ἑπιμερζόν. Atque eiusmodi fortasse fuerit Mithriacum si- *Eusebium*
 mula- *lib. 3. de*
 cap. 12.

Epist. ad Latam. mulacrum, quod NIPHVM appellat Hieronymus, vbi de Graccho: *Nobilitatem Patriciam sonans genere, cum Præfecturam generet Urbanam, nonne SPECVM MITHRÆ. & omnia PORTENTOSA SIMVLACRA, quibus Corax, NIPHVS, Leo, Perses, Bromius Pater, initiantur, subuertit, fregit, exussit?* Non attigit germanam huius loci emendationem vir eruditus Marianus Victorius; qui vbi eum adeò deprauatum vidit, vt ad genuinum sensum reduci vix posset, porrò legendum monet NISVS. Ego verisimiliùs, meâ quidem sententiâ, & propiùs, ac religiosiùs accedens ad scripturam, quæ in omnibus exemplaribus reperitur, reponendum duco CNEPHVS, qui apertè ex eo NIPHO sese insinuat; vti & ΑΔΕΡΓΑΤΙΣ ex appositâ subinde Gemmis Abraxeis inscriptione ΟΔΑΡΓΑΖΑΣ, quam Macarius Neptuno adscribit. Adergatis, Hebræis אריר רג, est PRÆPOTENS PISCIS; in quem scilicet

Manilius l. 4. Astron. — sese CYTHEREA nouauit,
Cum Babylonicas submersa profugit in undas.

Hanc Cicero Venerem Syriam appellat, Plutarchus & Apuleius deam Syram; eandemque à Basilidianis cultam verisimile est, quorum error de Chaldaeo, & SYRO, & Græco sermone processerit.

Hieronymus l. 2. aduers. Iouinian.

CAPVT III.

TABVLA V.

ABRAXAS Κόραξ.

RODIIT iamdudum Romæ formis La-
 frerianis imago tabellæ fictilis, muro in-
 fertæ in ædibus, quæ olim dicebantur
 Octauij Zeni, prope theatrum Pompeij,
 & campum Floræ, iterumque edita cir-
 cumfertur cum Hieroglyphicorum col-
 lectaneis auctoris anonymi; utrobique sub typo agricul-
 turæ, sed malè, ut notat Macarius; nam typus Mithræ
 est taurum reluctantem iugulantis. Atque, ut cerera de-
 essent, coruus eius ceruicibus quasi imminens, eundem
 docet esse Mithram, siue Apollinem. Ælianus siquidem: *L. 1. c. 48.*
 CORVVS, inquit, SACER est APOLLINI, & famulus;
 ideoque DIVINANDI vim habet. Plinius: CORVI in auspi- *Lib. 10.*
 cijs soli videntur intellectum habere significationum suarum. *cap. 12.*
 Nam cum Media hospites occisi sunt, omnes è Peloponneso
 & Atticâ regione volauerunt. Pessima eorum significatio,
 cum glutunt vocem velut strangulati. Clemens Alexan- *Lib. 1. de*
 drinus apud Eusebium, de eiusmodi coruis oracula red- *Prep.*
 dentibus: Eiusdem quoque fascinationis, veluti negotiationis *Euangel.*
 sociæ habeantur capræ ad diuinandum informatæ, necnon *cap. 3.*
 CORVI illi, quos ad responsa reddenda homines erudiere. Hinc
 sacra CORACINA in Hilarij diaconi Commentariis, qui *In cap. 1.*
 D. Ambrosio tribuuntur, in quem locum Gerardus Ioan- *Epist. ad*
 nes Vossius: Credo, inquit, hæc sacra fuere prope Coptum, *Romanos.*
 urbem tanti nominis, ut inde Ægypto sit appellatio, Circa *Lib. 3. de*
Idololat.
cap. 100.
eam

*In An-
 ctario ad
 Pierium.*

L. 1. c. 48.

*Lib. 10.
 cap. 12.*

*Lib. 1. de
 Prep.
 Euangel.
 cap. 3.*

*In cap. 1.
 Epist. ad
 Romanos.
 Lib. 3. de
 Idololat.
 cap. 100.
 eam*

eam quidem ciuitatem bini dumtaxat CORVI conspiciantur : nec enim militibus Romanis, qui smaragdi metalla montanis ibi in locis custodiebant, visi sunt plures. Atque ibidem APOLLINIS erat simulacrum, cui CORVI esse sacri perhibentur. Verùm non video, quomodo hinc consequatur, CORVOS illos potius fuisse DEOS, quàm symbolum NUMINIS. Potuere enim sacra etiam νοεῖναι sive CORVINA à symbolo nuncupari. Hæc ille, quibus faciliè subscriberem, nisi obstaret D. Hieronymi auctoritas, CORVVM inter SIMVLACRA PORTENTOSA recensentis, quæ eadem Prudentius appellat SIMVLACRA DEVM. Et CORACICA SACRA fuisse partem MITHRIACORVM, vt

Apud
Gruterũ
fol. M.
LXXXVII.

Apud
Bulæger.
lib. 1. de
Magiã
cap. 4.

Leontica, Persica, Heliaca, à Corace, Persæ, Helio, docent prisca inscriptiones; in quibus etiam, eodem planè habitu, quo in tabellâ Zenianâ, Mithras fusâ chlamyde succinctus, veste breuiori braccatus, & manicatus, curuâ tiarâ, respiciens CORVVM inscribitur: Ἡ λίσση Μίθρα ἀνίκητος SOLI MITHRÆ INVICTO. Vnde Ausonius de coruo :

Edyll. II.

Vincunt aëripedes ter terno Nestore Cerui,
Tres quoque etates superat PHOEBEÏVS OSCEN.

Lib. 3.

Inde Horatianum votum Apollini, qui Sol est exoriens:

Ode 27.

OSCINEM CORVVM prece suscitabo
SOLIS ab ortu.

GEMMA
22.

GEMMA
19. 20. &
23.

Idipsum Coraci Basilidiano appositum aliquando Sydus indicat, & lauri ramus etiam dicatus Apollini. Quas nimirum nugas, & Gentilium superstitiones etiam in symbolis vsurpabant mali discipuli, à malo præceptore profecti Basilidiani, mali CORVI, mala OVA.

CAPUT IV.

TABULA VI.

ABRAXAS *Phaëthon, Phanes, Priapus, Protogenus, Sidus Veneris.*

PRIAPVM φυσικῶς pro SOLE habitum multis adstruit argumentis Gerardus Ioannes Vossius. Primùm ex Orpheo siue Onomacriti Hymnis, vel initijs potiùs: vbi Πρωτόγονον celebrat, & eum vocat: Μέγαν αἰθερίπλαγκτον, *Magnum in aethere errantem*: item: Παμφαῖς ἔρον ☉, *Vbique lucentem ramum*; ac mox de eodem subiungit:

Lib. 2. de Idololat. cap. 7.

——— καὶ κόσμον

λαμπρὸν ἄγων φαῖ ☉ ἄγρον, ἀφ' ἧ σε Φάνηται κυλήσκω,
Ἡ δὲ Πρίηπον ἄπαντα.

——— per mundum

EMICANTEM ducens LVCEM, à quâ te PHANETA voco,
Atque PRIAPVM REGEM.

Postea dicitur, *semina habens diuersa*, siue πολύσπορος. Et quid manifestius ex istis, inquit Vossius, quàm PRIAPVM esse LVCEM SOLIS primigeniam: quæ ☉ Φάνης, quia nihil SOLE φανόν, siue LVCIDVM magis. Et sanè idem Φάνηται esse ac SOLEM etiam apud Macrobium legas, vbi ☉ φανῶν pro- L.I. Sa-
pterea ait vocatum. Apud Suidam Φάεθρον est Ἡλι☉, & turnal.
Φάνης introducitur *Præses generatricis facultatis.*

Describit Macarius hunc deum Basilidianorum, visumque à se representari ait, qualem captiuum adducimus ex impuro atque abominando dæmonum grege:

K

Existimo,

GEMMA 24. & 25. *Existimo, inquit, ad ABRAXAM pertinere monstrum quoddam mirificum, quod humanâ specie nudum habet alas quaternas, gestans cancrum dextrâ. Caput humanum quidem, sed horrificum. sub pedibus est vox Iðw. Quare & eodem pertinebit simile monstrum binis tantum alis, pudendâ parte affictâ, cuius sub pedibus finguntur sub spatio quodam breui animalcula varia. Cui monstro nomen libens dedero Phaëthontis seu*

GEMMA 26.

Protogeni, eius præsertim, in quem Orpheus hymnum conscripsit. Alæ fortè referendæ ad anni tempora, quæ præteruolant, & primariâ diuisione duo sunt, Æstas & Hiems; secundariâ quatuor, Ver, Æstas, Autumnus, Hiems. Pudendum appositum ad notandam generationem. Nam Deus & Sol, teste Philosopho, omnia generant; & animalcula illa sunt apposita, ad res à Sole productas indicandum. Ex litteris inuerfis & sparsis hinc inde in huius tabulæ Gemmâ pænultimâ, colligit Kircherus: ΜΝΗCΤΗΛ, quod idem ac RECORDARE, significat; ac si gestantes amuletum peterent à Numine, uti memor esset eorum quæ postularent.

Parte alterâ tom.

2. Oedipi

Egyptiac.

class. II.

cap. 6.

GEMMA

27.

L. 2. c. 8.

In ultimâ Gemmâ, Phæcti portentosâ specie exhibito, & ceteris animalculis suum ambientibus numen, appositum etiam Sidus Veneris, alterno meatu vagum, ipsisque cognominibus æmulum Solis ac Lunæ, de quo Plinius: Magnitudine extra cuncta alia sidera est: claritatis quidem tanta, ut vnus huius STELLÆ radijs Umbra reddantur. Itaque & in magno nominum ambitu est. Alij enim Iunonis, alij Isidis, alij Matris deum appellauere. Huius naturâ CUNCTA GENERANTVR in terris: namque in alterutro exortu, GENITALI RORE conspergens, non terræ modò conceptus implet, verùm ANIMANTIVM quoque OMNIVM stimulat.

De hæresi Basilidianorum circa Angelos, præter Tertullianum à Macario laudatum, Irenæus: Nomina quoque

que-

quædam affingunt SVIS IMAGINIBVS quasi ANGELORVM.

Hos quidem esse in primo cælo, hos autem in secundo, & deinceps nituntur CCC.LXV. eminentiorum cælorum, & nomina,

& principia, & ANGELOS, & Virtutes exponere. Saturni *Hæresis*
 Balilidis condiscipulus aiebat, apud Epiphanium: *23.*

ANGELOS à superiori Virtute descivisse: ex quibus SEPTEM mundum, & que in mundo sunt comprehensa, condiderint, eiusque mundi suum quemque ANGELVM partem diuisione fortitum. Hinc in ipsis Angelorum nominibus, & eâ inscriptione, quam dedi supra ex auersâ parte Abraxæ Hieracephali, video obseruari posse numerum septenarium, quo Basilidiani intellexerunt summum Deum continentem Angelos septem, cælorum septem Præsides, à quibus prodierint alij trecenti sexaginta quinque iuxta anni dies.

Magi præterea Ἀγγέλους ὁμοίων ὁμοιομορφούς vocabant, *GEMMA*
 Angelos auium auiformes; nec inter mactandum aues Angelorum nomina pronuntiabant, ne latentem si fortè dæmonem violarent. In libro Botri Persarum regis apud Bulengerum: *15. & 24.*

Vulturem occidi cum acuto calamo; qui occidit eum, erit solus, nec ab ullo videbitur, & ut dicat TRIVM ANGELORVM nomina.

Lib. 2. de Magiâ cap. 60.

Hisce porrò Angelicis nominibus, ac barbaris subinde, nec vsitatis, mira se patrare posse existimabant. Apud Arnobium: *Lib. 1. aduersus Gentes.*

Occursurus forsitan rursus est cum alijs multis calumniosis illis, & puerilibus vocibus: magus fuit, clandestinis artibus omnia illa perfecit: Ægyptiorum ex adytis ANGELORVM POTENTIVM NOMINA, & remotas furatus est disciplinas. Postmodum in Concilio Romano à Zachariâ Pontifice sancitum fuit, ne præter MICHAELIS, GABRIELIS, & RAPHAELIS, Angelorum alia vlla NOMINA recitarentur. Quod Carolus Magnus firmavit in

Lib. 1. aduersus Gentes.

Anno Christi 745.

- Cap. 16. Capitularibus Aquifgranensibus: *Præcipitur*, inquit, *ut*
IGNOTA ANGELORVM NOMINA *nec fingantur*, *nec*
nominentur, *ni illorum*, *quos habemus in auctoritate*: *hi*
sunt MICHAEL, GABRIEL, RAPHAEL. Deque
hisce Angelorum nominibus ignotis, eorumque inuoca-
tionibus ad Magicas incantationes, & supersticiosos vsus,
L. 2. c. 58. intelligenda sunt verba Irenæi: *Nec inuocationibus ANGE-*
LICIS faciat aliquid, *nec incantationibus*, *nec aliquâ prauâ*
curiositate. Itemque Augustini: *An eundem mihi fuit ad*
Lib. 10. ANGELOS? *quâ prece?* *quibus Sacramentis?* *multi conantes*
Confess. *ad terredire*, *neque per seipsos valentes*, *sicut audio*, *tentaue-*
cap. 42. *runt hæc*, *& inciderunt in desiderium CVRIOSARVM VI-*
SIONVM. Nam si malos genios inuocant Magi, ac interdum
bonorum nomina suis maleficiis immiscent, imò &
Deum Abraham, Isaac, & Iacob, ut est apud Origenem;
L. 1. con- tantò vtiliùs veri Christiani bonorum Angelorum open-
tra Cel- implorant aduersus corruptam sponte dæmonum gen-
sum. tem, & à Deo damnatam cum principe satanâ,

CAPVT V.

TABVLA VII. VIII.

ABRAXAS Λεοντόμορφος, Λεοντέκεφαλος.

QUYRPHVM ab Indis SOLI dedicari auctor est Philostratus, fictitium quidem animal, sed Romanis in Hieroglyphicis satis frequens, & variè depictum, plerumque tamen ex AQUILA & LEONE compositum. Tanta est utrique cum

*Pighius
lib. de an-
ni partib.*

*Plinius
l. 10. c. 3.*

SOLE consentio, adeò ignita natura, ut huius pennæ ceterarum avium plumis commixtæ, eas calore suo consumant; ex illius verò ossibus inter se collisis, ignem excitari scribat Ælianus. Hinc ABRAXAS MITHRAS non Aquilino tantum capite, sed & Λεοντόμορφος, Λεοντέκεφαλος.

Minutius Felix: LEONVM & canum vultu DEOS dicatis:

*In Osta-
nio.*

Tertulliano, BIFORMIA NUMINA, canino & LEONINO capite commista: Anobio, TORVISSIMA facie DEOS. de

*Apologe-
tic. c. 16.*

quibus Porphyrius: Videas apud ipsos IMAGINES quasdam, ceruice tenus humanâ specie, vultu autem modò volucrem, modò LEONEM, aut aliud quoduis animal referentes: aliasque

*Lib. 6.
aduersus
Gentes.*

rursum capite quidem hominum similes, reliquis verò partibus corporis, modò inferioribus, modò superioribus, aliarum

*Apud
Euseb. l. 3
de Præ-
par. c. 4.*

animantium formam ostendentes. Quibus illi significatum volunt & deorum ipsorum voluntate consilioque fieri, ut illa

inter se mutuò degant, nec sine eorumdem numine euenire, ut feræ immanesque belluæ non cicurentur modò, sed nobiscum etiam aliquâ vitæ societate coniungantur. Itaque ab ijs LEO

tamquam DEVS colitur; Ægyptique pars aliqua (Præfecturam ipsi vocant) eius cognomento LEONTOPOLITES, alia

L. I. Hieroglyph. cap. 17. Busirites à boue, alia Cynopolites à cane nuncupatur. Horapollo de Leone: Caput magnum habet hoc animal, & pupilas quidem IGNITAS, faciem verò rotundam, & circumquaque RADIORVM more sparsos pilos ad SOLIS similitudinem. Vnde & sub folio HORI, hoc est SOLIS, LEONES supponunt, huius animantis cum DEO, utpote SOLE, similitudinem maximam monstrantes.

Macrob. lib. I. Saturnal. Adhæc, Ægyptij animal in ZODIACO consecrauerunt, eâ cali parte, quâ maximè annuo cursu SOL valido efferuet calore; LEONISQUE imbi signum, DOMICILIUM SOLIS appellant, quia id animal videtur ex naturâ SOLIS substantiam deducere: primumque impetu & calore præstat animal, uti præstat SOL sidera: validusque est LEO pectore, & priore corporis parte, ac degenerat posterioribus membris. Equè SOLIS vis primâ parte ad meridiem increfcit, vel primâ parte anni, à Vere in æstatem: mox elanguescens deducitur vel ad Occasum, qui diei, vel ad hiemem, que anni pars videtur inferior. Idemque oculis patentibus atque igneis cernitur semper, ut SOL patenti igneoque oculo terram conspectu perpetuo atque infatigabili cernit.

GEMMA 29. Ceterùm quòd in auerso Gemmæ 29. habeatur ABRAHAS ἀβραῆμ ὁ βασιλεὺς, ad plantas pedum vsque portentosis nominibus inscriptus; inde quoque, inquit Baronius, evidentius deducitur argumentum, eandem esse id genus imaginum, quas solerent ijdem Basilidis sectatores effingere. Nam Epiphanius hæc de eodem Basilide & numero, ex eius sententiâ, nominis ABRASAX, ait: Deinde hinc, inquit, & homo habet trecenta sexaginta quinque membra, & unicuique Virtutum attribuitur unum membrum. Hæc cum Basilides diceret; eadem ratione factum apparet, ut in eiusdem imaginis diuersis corporis membris diuersa nomina earumdem Virtutum

rum habeantur inscripta; illa nimirum, quibus opus habere videretur, qui gestabat imaginem: cum alioqui impossibile esset in tam arcto spatio omnia trecenta illa & sexaginta quinque nomina exarari. Cetera verò, ut quod alterâ manu clypeum, bidentem alterâ tenere videatur imago, quodque virga super caput extet apposita, remanent prorsus obscura, quod non omnia secreta Basilidis Catholicis innotuerint.

Gemmam, in quâ homo capite leonino gestans situlam, retulit Macarius ad ABRAXAM Isiacum, in cuius facris situla gestabatur. Extat non multum ab similibus imago apud V. C. Albertum Rubenium, in lapide magnetico, eamque Mercurio adscribendam monere videtur ipsa dictio ΘΥΡΘ, quæ prima est inscriptionis auersæ. Cicero agens de Naturâ Deorum, & multiplici Mercurio: *Lib. 3.*
Quintus, quem colunt Pheneata, qui & Argum dicitur interemisse, ob eamque causam Ægypto præfuisse, atque Ægyptijs leges & litteras tradidisse. Hunc Ægyptij THOYTH appellant, eodemque nomine anni primus mensis apud eos vocatur. Sanchuniatho, vetustissimus Auctor, Iliacis temporibus vel antiquior, vel æqualis, cuiusque opera Philo, non Hebræus ille, sed Byblius, ex Phœnicum idiomate Græcam in linguam transtulit, cum operam in rerum plurimarum studio posuisset, cumque Gentium omnium historiam iam usque à primâ uniuersi molitione nosse vehementer optaret, præcipuam quamdam in peruestigandis TAAVTI rebus diligentiam adhibuit; quod satis intelligeret, omnium, qui lucem hanc aspexerant, eum litteras principem inuenisse, ac scribendorum Commentariorum auctorem fuisse: ab illo autem auspicatus est, quem ab Ægyptijs Θύρθ, ab Alexandrinis THOTH nominatum, Græci Ερμῶν, hoc est MERCVRIVM, reddidere.

GEMMA 33.

Apud Eusebiū: L. 1. de Prepar. cap. 6.

Lib. 1. de
Germa-
niâ anti-
quâ c. 9.

Germanos Theutones ab hoc nomine THOYTH, siue THEVTH, vniuersam appellationem deriuatiuam accepisse, multis probat Philippus Cluuerius, ostenditque eundem fuisse DEVM Germanorum TVISTONEM, Hispanorum & Gallorum TEVTATEM, cuius originatione discussâ porrò infert: *Communem omnium primum fuisse vniuersarum Gentium deum, quòd eius nomen non modò ad Ægyptios, & longissimè ab his diffitos Celtas, sed ad Græcos quoque atque Latinos peruenerit. Nam Græci idem vocabulum suâ linguâ dixerunt ΘΕΟΣ, leui litterarum ΤΘ in ΟΣ mutatione; quod illi maximè norunt, quibus vera ac germana litteræ Θ vis satis cognita: unde etiam primum Θ Doræ ac Lacones mutarunt in Σ, pro ΘΕΟΣ dicentes ΣΕΟΣ. Sed ijdem Græci idem vocabulum ΘΕΥΘ, alijs Dialectis dixerunt ΖΕΥΣ, & ΔΕΥΣ. Unde Latini etiam habuere suum vocabulum DEVS. Communis igitur hic, atque omnium primus cùm fuerit vniuersorum mortalium Deus; nullus certè alius fuit, quàm quem sacrata nobis Mosis ostendunt monumenta, celi terræque, & omnium conditarum in ijs rerum Conditorum: quem sub tribus personis PATRIS, FILII ac SPIRITVS SANCTI, vnum verum aeternumque Deum agnoscimus, ac veneramur. Hæc ille. Nos eiusdem magni Dei summæ atque vnicæ maiestati nugas Basilidianas non componimus, sed ex instituto, vt victimas mactare pergimus. Ac ne longiùs abeamus, ABRAXAS Ἀβραχάσ inſcribitur in postico: ΤΙΓΑΝΤΟΦΚΤΑ, id est GIGANTVM FRACTOR. Si verum ex mendacijs quærimus, contrario planè sensu doctrinæ Basilidianæ, quâ homines isti (vt Astrologorum hodieque benè multi) confingebant sibi in naturæ, ac ipsius diuinitatis contemptum, artes falsas, spurias atque adulterinas, quarum ope & adminiculo confide-*

Sixtus ab
Hem-
minga
Præfat.
ad Astro-
logiam
refutatâ.

confidebant, ac iactabant se cognita habere arcana non solum inferioris & elementaris huius mundi, atque ipsos etiam inferos sollicitare; sed &, gigantum exemplo, caelum ipsum conscendere, caelestiumque omnium consiliorum, & diuinorum conscios & participes fieri.

Libet obiter vanitatem magicam hinc quoque coarguere, quoniam & eiusmodi leonum imagines, gemmae insculptas, annuloque inclusas, mederi calculosis prodiderunt. Codex MS. de Sculpturis & Virtutibus lapidum, in quo referuntur figilla Cehel, è bibliothecâ Serenissimæ *Lib. 3.* CHRISTINÆ Reginae: *Si lapis inuentus fuerit habens in sculpturam LEONEM, & super eum LVNAM & STELLAS; fiat ANNVLVS non aeneus, opifice non loquente, dum praedictus lapis recluditur in ipso. Qui enim hunc ANNVLVM gestauerit, PETRAM in renibus vel vesicâ non habebit, & nec dolorem lateris vel renis nullatenus sentiet.* Hoc ne credamus, ipsa promissi vanitas facit, vetat religio ne experiamur; quamquam alioqui proprio experimento iam satis edocti asperrimos cruciatus esse calculorum.

CAPVT VI.

TABVLA IX. X.

ABRAXAS *Harpocrates.*

GEMMA
35. cum
sequētib.

Lib. 4. de
Abstinet.
L. 13. c.
27. & 18.

ASILIDIANOS sua omnia ad SOLEM retulisse, & Loti flos ostendit, in eorum portentosis amuletis satis frequens, cum Harpocrate insidente; leone etiam aliquando, & lacerto, SOLIS symbolis, quem Porphyrius tradit, à quibusdam LACERTVM, ab aliis LEONEM appellari. Plinius expendit naturâ loti arboris: *Est eodem, inquit, nomine & herba, & in Ægypto caulis in palustrium genere. Recedentibus enim aquis Nili riguis, prouenit similis fabæ, caule folijsque densâ congerie stipatis, breuioribus tantum gracilioribusque, cui fructus in capite papaueri similis incisuris, omni que alio modo, intus grana seu milium. Incolæ capita in aceruis putrefaciunt: mox separant lauando, & siccata tundunt, eo que pane utuntur. Mirum est, quod præter hæc traditur: SOLE occidente PAPAVERA ea comprimi, & integri folijs. Ad ortum autem aperiri, donec maturescant, flosque qui est candidus decidat. Tum de scapo ipso & radice loti: Hoc amplius in Euphrate tradunt, & scapum ipsum, & florem vesperâ mergi usque in medias noctes, totumque abire in altum, ut ne demissa quidem manu possit inueniri. Verti deinde, paulatimque subrigi, & ad exortum SOLIS emergere extra aquam, ac florem patefacere, atque etiamnum exurgere, ut plane ab aquâ absit altè.*

Lib. 4.

Theophrastus: *Qui Lotus vocatur, in planis parte maximâ*

mâ prouenit, cum rura inundantur: huic natura caulis similis fabæ, & fructus eodem modo, verum minores gracilioresque. Nascitur fructus in capite, flos candidus, lilijs foliorum angustia proximus; fructus multi, ac promiscue densi exeunt. SOLE occidente se comprimunt, caputque integunt mirâ industriâ, ad ortum aperiuntur, & super aquam asurgunt; idque facit dum caput perficiatur, floresque defluant. Miretur hoc, qui non obseruauerit quotidiano experimento, herbam Heliotropium abeuntem SOLEM intueri semper, omnibusque horis cum eo verti, vel nubilo obumbrante.

*Plinius
l. 2. c. 41.*

Digito labiis impresso insidet loto Harpocrates, de quo Plutarchus, Varro, & alij apud Angelum Politianum in Miscellaneis, quorum hîc ego sortem faciam ex v^lurâ: *Non imperfectum esse DEVM, inquit Plutarchus, aut INFANTEM, aut denique LEGVMEN aliquod existimandam, sed rudis imperfectique sermonis minimeque articulati Præsidem quemdam potius, ac moderatorem. Ex quo etiam DIGITO LABRA COMPRIMIT, argumentum TACITVRNITATIS & SILENTII. Idem in Pythiæ oraculis, vidit Ægyptios principium ortus SOLIS exprimere PICTO PVERVLO, qui LOTO INSIDERET. Marcus autem Varro, libro de Linguâ Latinâ, ita scribit: *Celum & terra, hi dei ijdem, qui Ægyptij Serapis & Isis, et si HARPOCRATES DIGITO significat ut TACEAS. De hoc etiam intelligendus Ouidius:**

Cap. 83.

*Lib. 9.
Metam.*

*Sanctaque Bubastis, variisque coloribus Apis,
Quique premit vocem, DIGITOQUE SILENTIA suadet.*
Hunc igitur silentij deum ex Ægyptiis in sua sacra transfudit Basilides, & Pythagoricum silentium inducens, suos, vt est in communi prouerbio, Harpocrates esse voluit, dum portentosas fingit fabulas, & arcanarum ineffabili-
L 2 liumque

Niceph.
l. 4. Hist.
Eccle-
siast. c. 2.
L. 1. c. 23

Tertul-
lian. ad-
uers. Va-
lentinian.
cap. 1.
Augu-
stin. l. de
Heresib.

liumque rerum scientiam, latentem earum sensum, & inuentionem in infinitum extendit; istaque silentio inuolunda docet apud Irenæum; nec multos scire posse hæc, sed vnum à mille, & duo à myriadibus, sancta silentio magno, solâ taciturnitate cælestia. Sic & Priscillianistæ (qui ex Marcionis & Basilidis olim peste dogma conflatum sectabantur) docebant discipulos suos, ut iuramento interrogati & requisiti, nihil umquam reuelarent de illorum doctrinâ: & ad illius doctrinæ occultationem dicebant esse licitum periurium. Quapropter hanc semper in ore versabant sententiam:

Iura, periura, secretum prodere noli.

GEMMA
40.
Parte al-
terâ tom.
2. Oedipi
Ægy-
ptiaci,
classe 11.
cap. 6.

Pænultimi atque vltimi amuleti Harpocratici hanc declarationem adfert doctissimus Kircherus: In primâ, inquit, facie HARPOCRATES loto insidens, flagellum sinistrâ tenet, dextrâ silentium indicit. Ad radicem loti LEO conspicitur currens cum hac inscriptione: ABRACÆ CICIPIM, id est ABRA-XAS OMNIA CIENS. Per LEONEM Momphta-Nilotici incrementi Præsidem intelligunt, quod aptè per stellam SIOTHIS seu CANICULÆ capiti LEONIS impositam notant; ad ortum enim Caniculae, SOLE in LEONEM intrante, fit inundatio Nili, Solari numine Harpocratico flagello omnem Beboniam vim adustiuam repellente. Nota hîc CICIPIM retrogrado ordine lectum MIPICIC, idem esse ac matrem Isidem, siue Lunam, quæ in hoc amuleto facillè indigetatur, & Genius Nili & cooperatrix HARPOCRATIS solaris numinis. In posticâ verò parte amuletum hæc nomina inscripta tenet: APXEO IAΩ MEPMENN, id est, PRINCIPIVM IAΩ OMNIS FECVNDITATIS.

GEMMA
41.

Porrò in alio amuleto figura est HARPOCRATIS sine vllis litteris; in posticâ tamen parte habetur inscriptio Ægyptiaca, quæ idem est ac MAGNVS IAΩ.

Cete-

Ceterum fallitur Salmasius, vbi ait, Basilidianos deum *L. b. de*
 illum, quem vocarunt *Σαβαώθ*, iuuenis specie pinxisse, cacu- *Annis*
 mini herbae cuiusdam insidentem, cum flagello in sinistra manu, *Climacte-*
 & alterius digito ad os admoto. Patet ex dictis hunc non *ricis,*
 alium esse, quam Abraxam HARPOCRATEM loto in-
 sidentem; neque quidquam ad rem facit inscriptio C A-
 B A Ω, quæ etiam in aliis Abraxis reperitur cum imagine
 Hecates, & soliti monstri capite galli. Quâ verò formâ
 Gnostici esse prædicarent *Σαβαώθ*, quem IVDÆORVM
 DEVM appellabant, docet Epiphanius hisce verbis: *Quod Hæresi 26*
 ad SABAOTH pertinet, hunc ASINI quidam, alij PORCI fi-
 gurâ constare censent. Ob idque Judæis, aiunt, suillis carnibus
 interdixerat. Hunc esse cali terræque conditorem, tum eorum,
 qui consequuntur, cælestium orbium, Angelorumque suorum. Et
 post pauca: Illud porro infelices illi ad fabulam adiunxerunt,
 eidem SABAOTH capillos esse muliebres. Quod scilicet vocem
 illam SABAOTH Principis alicuius esse nomen arbitrentur,
 neque illud intelligant, ubicumque ita dicitur: Hæc dicit Do-
 minus Deus SABAOTH, non cuiuspiam id esse proprium no-
 men, sed prædicando potius Numini velut quoddam laudatio-
 nis vocabulum adhiberi. Quippe Dominus SABAOTH, idem
 Hebraicè quod EXERCITIVVM significat. Sed isti furore at-
 que amentia perciti, ad Domini sui iniuriam eum, qui nusquam
 est, inquirunt, & eum, qui est reipsâ, vel semetipsos potius
 perdidierunt.

Eiusdem originis est apud Gentes יהוה צבאות Iehouah
 Sabaoth, seu SABAZII IOVIS nomenclatura; cui qui ini-
 tiabantur, anguem, in quem mutatus Iuppiter, seu dra- *Apud*
 conem per sinum ducebant. Clemens Alexandrinus: *Eusebius*
 SEBASIORVM utique mysteriorum symbolum est Deus si- *lib. 2. de*
 num peruadens. Arnobius: Ipsa nouissimè sacra, & ritus ini- *Prepar.*
cap. 3.
Lib. 5.
 tiatio-

tiationis ipsius, quibus SABADIIS nomen est, testimonio esse poterunt Veritati, in quibus aureus coluber in sinum demittitur consecratis. Firmicus denique: SEBASIVM colentes IONEM, anguem, cum initiantur, per sinum ducunt.

Lib. de
Errorib.
profanae
relig.

CAPVT VII.

TABVLA XI.

ABRAXAS Bromius Pater, Calix Marcosiorum,
Horus, Isis.

GEMMA
42.

L. I. Sa-
turnal.

RIMA huius tabulae Gemma Bacchum representari nullus dubito: in ea siquidem vir coronam radiatam caput redimitus, demissa veste, sinistram cum indice protendit ad litteram X, dextram calicem attollit, subiectam etiam notam ☉, quae condemnationem, ut X absolutionem signat. Ac primum quidem radiis coronatur, quod Liber Pater, atque Apollo, vnus idemque sit. Vnde Macrobius: *Quae de APOLLINE diximus, possunt etiam de LIBERO dicta existimari. Nam Aristoteles, qui Theologumina scripsit, APOLLINEM ☉ LIBERVM PATREM, vnum eundemque DEVM esse, cum multis alijs argumentis asseuerat, tum etiam apud Ligyreos ait in Thracia esse adytum LIBERO consecratum, ex quo redduntur oracula. Sed in hoc adyto vaticinari plurimo mero sumpto, uti apud Clarium, aquam potam, effantur oracula. Apud Lacedaemonios etiam in sacris, quae APOLLINI celebrant, Hyacinthia vocantes, haederam coronantur BACCHICO RITV. Item Baeotij Parnasum montem APOLLINI consecratum esse memorantes, simul tamen in eodem ☉ ORACVLVM DEL-*

DELPHICVM, & SPELVNCAS BACCHICAS uni Deo consecratas colunt. Vnde & APOLLINI & LIBERO PATRI in eodem monte res diuina celebratur. Pergit deinde, & multis argumentis docet, etiam liquidioribus, SOLEM & LIBERVM PATREM eiusdem numinis habendum.

Indicem porrigit Bacchus versus notam absolutio- nis X; quia, vt Seruius satis ridiculè, LIBERTI PATRIS *In I. Georgic.* sacra ad PURGATIONEM ANIMÆ pertinebant: & sic ho- mines eius mysterijs PURGABANTVR, sicut vannis fru- menta purgantur. Vnde LIBER, ab eo quòd LIBERET, dictus.

Primo aspectu referebam & alteram Gemmam cum *GEMMA* auersâ inscriptione ΙΑΩ, ad eiusdem Bacchi cantharum, *43.* qui etiam in Bœotiorum nummis argenteis visitur. Nam, vt Cornelius Labeo apud Macrobiū: LIBER PATER *L. I. Sa- turnal.* & SOL Ιάω significatur. Et Epiphanius de Gnosticis: Se, *Hæresi 26.* inquit, unguento perfundunt, & lauant, & CONVIVIA celebrant, & EBRIETATI indulgent. Sed superpositi can- tharo radij in modum fulminis, additaque hinc inde cor- nua copię me admonuerunt calicis Marcosiorum, & eius gratiæ scilicet, & rerum omnium abundantiæ, quam ab illo spondebant, dum magicâ vanitate, etiam de mensâ sacrâ, suas ederent præstigias, & accumbentibus illuderent; vt apud Plinium Anaxilaus, qui *Lib. 35. cap. 15.* sulphur can- dens in calice nouo, prunâque subditâ, circumferens, exarde- scentis repercussu pallorem dirum velut defunctorum offun- debat conuiujs. Irenæus & Epiphanius de Marco hæretico, *Irenæus lib. 1. c. 8. idemque apud Epiphan. Hæresi 34.* à quo Marcosiorum secta pullulauit: Anaxilai somnia cum eorum, quos Magos vocant, versutiâ coniungens, atque ijsce præstigijs & artibus illudens, spectatores omnes ac fautores suos in stuporem admirationemque conuertit: quod ipsum ad hodiernam vsque diem sectatores illius faciunt. POCVLA VINO

VINO TEMPERATA, gratiarum actionem simulans, & solemnem precationis formulam longiorem adhibens, purpurea rubraque ut appareant, efficit; adeò ut supernam illam celestemque gratiam, ad eius inuocationem, suum in illa vasa sanguinem instillare putes, atque adstantium nemo sit, qui non liquorem hunc gustare vehementer appetat, quò eius animum diuina illa, quam Magus implorat, gratia uberrimè perfundat. Praterèa mulieribus temperata illa VASA porrigens, coram se benedicere iubet. Tum aliud POCVLVM eo, cui benedictionem mulier impertijt, longè capacius proferens, & in id è minore illo transfundens, ita prafatur: Illa quæ est ante omnia inexcogitabilis & inenarrabilis gratia adimpleat tuum intus hominem, multiplicet in te agnitionem suam, insemnans granum sinapis in bonam terram. His dictis statim infelicem illam in furorem vertit, & prestigiarum se artificem comprobat. Repentè enim MAIUS illud POCVLVM, in quod MINVS defusum est, sic repletur, ut sese liquor superfundat. Hæc & ijs similia pleraque faciens, compluribus illudit, & secum abduxit. Clemens Alexandrinus hanc perstringens hæreticorum licentiam promiscuam quidlibet in annulos insculpendi, monet à veris Christianis non rectè geri eiusmodi pocula Gemmis impressa: Neque enim, inquit, Idolorum sunt imprimenda facies, quibus vel solis attendere prohibitum est. Sed nec ensis vel arcus ijs qui pacem persequuntur; nec POCVLA ijs, qui moderati sunt ac temperantes.

Lib. 3.
Pedag.
cap. 11.

GEMMA
44.
In Expositione
Mensa
Isiaca.
L. 10. de
Histor.
animal.
c. 17. &
l. 16. c. 5.

HORVM etiam Basilidianum hîc damus cum barbarâ inscriptione ΙΑΩ CABPAΩ. Repræsentatur cum vpupâ, quòd summè pius, inquit Pignorius, Osiridem parentem à Typhone interemptum cultus fuerit. Vpupas enim apud Ægyptios censerî scribit Ælianus, quòd in parentes piæ sint. Idemque alibi tradit, vpupam Indorum Regi in deliciis esse,

esse, & recitat fabellam Brachmanibus familiarem, quæ pietatem in parentes commendat.

Vittis obuoluitur Horus, ut in cunis infans; quo statu deorum simulacra apud Ægyptios fingi scribit Heliodorus; quo habitu Isidis sacerdotes usus fuisse testatur Apuleius ubi ait: *Antistites sacrorum proceres illi, qui candido linteamine cinctum pectorale ad usque vestigia strictim iniecti.* Lib. 3.
Lib. 11.
Meta-
morph.

Idem Horus, SOL etiam est cum aliis plerisque omnibus diis Basilidianis: nam apud Ægyptios, inquit Macrobius, APOLLO, qui est SOL, HORVS vocatur: ex quo HORÆ viginti quatuor, quibus dies noxque conficitur, nomen acceperunt, & quatuor tempora, quibus annuus orbis impletur, HORÆ vocantur. L. 1. Sa-
turnal.

Ultima huius Tabulæ Gemma, pretiosissimum Serenissimi Archiducis LEOPOLDI GVILIELMI cimelium, Isidis Apotheosin refert, & triumphum de repudiato Typhone. Iulius Firmicus: *In sacris suis addunt tragica & funesta calamitatis metuenda certamina. Incestum cum sorore adulteriumque aiunt commissum, & hoc facinus seueris mariti animaduersionibus vindicatum.* GEMMA
45.
L. de Er-
rore pro-
fanar.
relig. ISIS soror est, OSIRIS frater, TYPHON maritus. Is cum comperisset ISIDEM uxorem incestis fratris cupiditatibus esse corruptam, occidit OSIRIN, artuatimque laceravit, & per omnes fluminis ripas miseri corporis palpitantia membra proiecit. Isis repudiato TYPHONE, ut & fratrem sepeliret & coniugem, adhibuit sibi Nephtem sororem sociam, & ANVBIM venatorem, cui idem CANINVM CAPVT impositum est, quia lacerati corporis partes artificio CANIS VESTIGANTIS inuenit. Eundem Osiridem Lactantius & Minutius Felix, Isidis filium (ut infra in Abraxâ Anubide) Eusebius maritum, fratrem, & filium fuisse scribunt.

M

Vt

Ut ut sit, in imo Gemmæ Isis perditum Osiridem lugeat, de quæ eo vestigando inquit consilium cum Cynocephalo sistrato. A tergo eiusdem Isis cribrum est, de quo Seruius: *Dicitur OSIRIDIS membra à TYPHONE dilaniata ISIS CRIBRO superposuisse.* Eam inter & Cynocephalum apparent caput angui abscissum, & funiculi partes compositæ in hunc modum ↗ Plutarchus de eiusmodi mysteriis ex fabulâ Osiridis, Isis, Hori & Typhonis: *Narrant, inquit, subinde compluribus ad HORVM transfuentibus, pellicem quoque TYPHONIS, nomine Thucridem, ad eum se contulisse, & ANGVEM, qui eum persequeretur, ab HORI hominibus fuisse occisum, ideoque adhuc FVNICVLVM in medium proijci, & conscindi.*

In medio Gemmæ epulæ sunt in pompâ Isis celebrari solitæ, quas Apuleius vocat *Religionis amplæ SVAVES EPVLAS, & FACETA CONVIVIA.*

A dextris accumbentium cista est, non illa secretorum capax, & penitus celans operta magnificæ religionis; sed in quam Osiris inclusus Typhonis insidiis, & abiectus in flumen. Narrant siquidem *metitum furtim TYPHONEM corpus OSIRIDIS, ad magnitudinem eius ARCAM apparasse elegantem exacteque ornatam, eamque in CONVIVIVM intulisse. Quam ubi conuiuæ cum voluptate atque admiratione spectassent, per iocum promississe TYPHONEM se dono ARCAM huic daturum, qui inclusus quantitatem eius exæquaret. Cùm omnes periculum fecissent, neque cuiquam quadraret, OSIRIM in eam ingressum decubuisse. Ibi eos, qui intererant, accurrisse, & operculum ARCÆ iniecisse, & quæ clavis externè, quæ liquido plumbo immisso cùm obfirmassent, ad Nilum detulisse, ac in mare demisisse per Taxiticum ostium, ubi gustatus à LEPIDOTO, siue SQVAMEO, PHAGRO, & OXVRYNCHO pisci-*

In I.
Georgi-
cor.

Lib. de
Iside &
Osiride.

Lib. II.
Metam.

Apuleius
ibid.

Plutar-
chus lib.
de Iside,
& Osiride

piscibus, quos præ alijs execrantur Ægyptij. Vnde piscis vitur à sinistris eorundem accumbentium, atque etiam leo, reiectus ab Horo in inquisitione Osiridis: Ferunt, inquit Plutarchus, OSIRIDEM HORO ab inferis præstò *Ibid.* adfuisse, eumque ad prælium instituisse, atque exercuisse; percunctatum etiam fuisse, quid pulcherrimum putaret. Cumque respondisset HORVS: Vlisci patrem & matrem iniuriâ affectos; ulterius quæsiisse, quodnam animal ad pugnam eunti censeret utilius. Cùm EQVVM respondisset HORVS, miratum fuisse, & in dubium vocasse, quòd non LEONEM potius quàm EQVVM dixisset: respondisse HORVM, esse LEONEM utilem indigenti auxilio, EQVVM autem facere ad instandum hosti, eumque interficiendum. His auditis delectatum OSIRIM fuisse, ut qui satis instructum ad pugnam HORVM sentiret. Meminit & Apuleius Cymbij ansati, ubi de Pompâ Ifidis, *Lib. II. Metam.* & vasculi in modum papillæ rotundati, de quo lacte libabant; quæ duo etiam in Gemmâ videre est.

Sub mensâ aspis, tripus, & gallus. Ac de ASPIDE quidem idem Apuleius: *Insurgebat ASPIS, caput extollens arduum, cervicibus latè tumescentibus.* Per tripodem verò Suidas significari ait triplicem temporis præteriti, præsentis & futuri differentiam. Pulcherrimo symbolo ipsius *In Tripus.* Ifidis, quam Apuleius vocat *Matrem siderum, Parentem temporum, Saculorum progeniem initialem.* Gallum denique huic emblemati symbolico adhibitum fuisse reor, quòd hilares hæc cæremonias & festiua spectacula auspiciarentur ab ortu Solis, cui gallinaceus sacer. Iterùm Apuleius: *Noctis atra fugato nubilo SOL EXVRGIT aureus, & ecce discursu religioso, ac prorsus triumphali, turbulæ complent totas plateas.*

In summo Gemmæ sedet Isis velut consecrata, expansis brachiis, pedibus calcans Typhona, iamque

Anienus. DIGNA POLI CONSORS, & cura LATRANTIS ANVBIS. Accurrunt hinc inde equites duo, & luctu in lætitiã mutato, signa gestantes.

Lib. 1. Postremum ad amuleti huius Isiaci vanitatem commendandam scribit Diodorus, ISIDEM plurimum inuentricem ad morbos medicamentorum, & medicinæ arti admodum contulisse; eamque IMMORTALITATE quoque potitam gaudere hominum cultu, inque eorum VALETVDINE præcipuè versari. Quin etiam in somnis opitulatur palàm eis, quos censuerit dignos, tum ostendens suum NVMEN, tum erga GENTES CVRANDAS munificentiam. Signa horum esse dicunt non Græcas fabellas, sed OPERA CERTA: omnis enim fermè orbis HANC DEAM colit propter manifestas eius MORBORVM CVRAS. Etenim in somnis illam dicunt non rectè valentium MORBIS AVXILIA præbere; & qui eius monitis obtemperent, præter opinionem curari, etiam quorum Medici salutem desperarint. Visu quoque, aut aliã corporis parte debiles, eius deæ numen implorantes, in pristinam valetudinem restituuntur. Quibus adiungit Pignorius nummum æreum Claudij Imperatoris, in quo Isis cum sistro & sifulâ inscribitur: SALVS AVG. Tales miseris officias obtudebat diabolus.

*In Expositione
Mense
Isiacæ.*

C A P V T V I I I .

T A B V L A X I I . X I I I .

ABRAXAS Κυνοκέφαλος, Ἄνυβις, Ἐγμαύβις, *sive Mercurius: sacrum Mithriacum, Sole Arietem permeare incipiente.*

DE Mercurio scribit Lucianus, postquam Isidi in Ægyptum trananti præiisset, ex adolescente Κυνοκέφαλον factum. Tradunt autem (Diodori verba sunt) Osiridem Ægypti Regem, regno constituto, rerumque omnium curâ Isidi uxori permisâ, tradidisse ei MERCVRIVM, cuius consilio, quoniam prudentiâ videretur excellere inter amicos, vteretur.

In Dialogis Mithriacis.

L. I. c. 2.

Idem postea: Deum, qui apud eos ANVBIS vocatur, CAPITE fingunt CANINO, significantes CVSTODEM corporis Osiridis atque Isidis fuisse. Quidam asserunt, Isidis canes, quo tempore Osiris quaesitus est, & feras & obuios omnes amouentes, unâ Osiridis corpus inuestigasse. Ideoque in festis Isidis præire canes pompam, veteri more antiquam erga canes gratiam ostentante. Eusebius de animalium apud Ægyptios consecratione: Sunt qui tertiam eiusmodi cultus causam proferant, utilitatem eam, quam ex hoc animantium genere perciperent, canes vsui cum ad venationem, tum ad custodiam hominibus esse; quam ob causam deum illum, quem ANVBIM nominant, CANINO esse CAPITE, ut eum Osiridis & Isidis Prætorianum fuisse militem significant.

L. 2. c. 4.

Lib. 2. de

Prepar.

Euangel.

cap. 1.

Quamquam non desunt, qui velint Isidem, quo tempore Osirin quaereret, præeuntes secum duxisse canes, qui feras, &

obuium quemque summonerent. Seruius ad illa Virgilij:

Lib. 8.
Aeneid.

Omnigenumque DEVM MONSTRA, & LATRATOR ANVBIS:

Lib. de
Iside &
Osiride.

Lib. 1.
Saturnal.

Quia, inquit, capite CANINO fingitur, hunc volunt esse MERCVRIVM, ideò quia nihil est cane sagacius. Hinc Plutarcho Ἀρεῖς, & Ἐρμῆος ἑστῆς, quamquam vnum ab altero distinguat. Mercurium porò eundem esse atque Apollinem siue Solem, vel hinc apparet, inquit Macrobius, quòd apud multas gentes stella MERCVRII ad APOLLINIS nomen refertur. Et quòd APOLLO Musis praesidet, MERCVRIVS sermonem, quòd est musarum munus, impertit. Præter hæc quoque MERCVRIVM pro SOLE censerì multa documenta sunt. Primum, quòd simulacra MERCVRII pennatis alis adornantur; quæ res monstrat SOLIS velocitatem. Nam quia mentis potentem MERCVRIVM credimus, appellatumque ita intelligimus ἄπο τῆς ἑρμῆος, & SOL mundi mens est (summa autem est velocitas mentis, ut ait Homerus, ὠσεὶ πτεροῖν ἢ ὑβόρῃ) ideò pennis MERCVRIVS, quasi ipsâ naturâ SOLIS ornatur. Hoc argumentum lucidiùs Ægyptij absoluunt, ipsius SOLIS simulacra pennata fingentes, quibus color apud illos non vnus est. Alterum enim cæruleâ specie, alterum clarâ fingunt. Ex his clarum Superum, & cæruleum Inferum vocant. Inferi autem nomen SOLI datur, cum inferiore hemispherio, id est hiemalibus signis, cursum suum peragit: Superi, cum partem Zodiaci ambit æstiuam. Eadem circa MERCVRIVM sub aliâ fabulâ fictio est, cum inter superos & inferos deos administer ac nuntius existimatur.

Sed iam ad singula amuleta propiùs accedamus, cuiusmodi nonnulla, vtique in Gemmis, & mundo muliebri, Cleopatram habuisse docet Prudentius, vbi canit:

Lib. 2.
contra
Symmac.

Quasdam victa dedit CAPITIS Cleopatra CANINI
Effigies.

Pri-

Primum etsi Gnosticorum appareat, inquit Kircherus, *GEMMA*
Ægyptiacum tamen esse, litteræ Coptæ, quibus inter Hierogly- 46.
phica similes passim reperiuntur, clarè ostendunt: accedit, quòd *Prodro-*
Gnostici nihil non ab Ægyptijs desumpserint. Duæ nimirum, *mi Copti*
notante Salmasio, præcipuè linguæ ad hæc τῆλεματὲς vi- *c. ultimo.*
debantur quasi sacræ & legitime, per quas aliqua efficacia im- *Lib de*
primi crederetur consecrationibus earum sermone conceptis & *Annis*
scriptis, Ægyptiaca nempe & Assyria, siue Chaldaica, ut Iam- *Clima-*
blicus docet in Epistolâ ad Porphyrium. Rationem huius rei *teric.*
addit, quia sacrarum Gentium (quales Ægyptiaca & Assy-
ria censita olim fuere) sacram quoque, & sacris conuenientem
dialectum voluerunt. Placitus ergo dijs eorum sermo, &
συγγενὲς, quia primæ eo sermone Gentes deorum appellationes
& cultus hominibus prodiderunt.

Altera Gemma quantiuis pretij, Trochus est è Calce- *GEMMA*
 donio, cum imagine Cynocephali Isiaci. Forma est hexa- 47.
 gona, angulis in cuspidem desinentibus, quâ crystallos
 ab ortu, & ipsâ naturâ perpetuò oriri, nec vnumquam ali-
 ter; multis docet Andreas Cæsalpinus libro de Metall-
 icis; ostenditque flecti in cuspidem latera deficiente ma-
 teriâ; quæ cum purior quoque sit, & magis constringi-
 tur, & clarior apparet. Omnino, ut in hac Gemmâ,
 quam ob oculos habuisse videri possit Plinius, vbi de
 adamante Indico: *Quadam, inquit, CRYSTALLI cogna-* *L. 37. c. 4*
tionem, colore translucido non differt, & laterum SEXANGV-
LO LÆVORE TURBINATVS in MUCRONEM. Hinc & So- *Cap. 36.*
lino Crystallus SEXANGVLATA. Iam verò apud Poëtas
 crebra mentio rhombi seu turbinis, qui in sacris magi-
 cis voluebatur à veneficis. Horatius in Canidiam:

Iamiam efficaci do manus scientiæ
Supplex, & oro regna per Proserpinæ,

Per

Per & Dianæ non mouenda numina,
 Per atque libros carminum, Valentium
 Refixa cælo deuocare sidera,
 Canidia, parce VOCIBVS tandem SACRIS,
 Citumq̄ue retrò solue, solue TVRBINEM.

Lib. 9. Et Martialis:

Epigr. 30

Quæ nunc THESSALICO Lunam deducere RHOMBO,
 Quæ sciet hos illos vendere lena toros?

Rhombum eiusmodi etiam TROCHVM appellari ait Interpretes Theocriti. Sed hanc gemmam lusoriam fuisse, & ad iactum alexæ digitis circumactam, facit vt existimem imago vni laterum impressa, quæ Cynocephalum Isidis exhibet, subscriptis characteribus, humi insidentem, opem extremam implorantis habitu, aperto ad planctum pectore, velato capite, vt in luctu, de quo Minucius Felix in Octauio: *Isis perditum filium cum CYNOCEPHALOSVO, & caluis sacerdotibus luget, plangit, inquit: & Isiaci miseri cedunt pectora, & dolorem infelicissimæ matris imitantur: mox inuento paruulo gaudet Isis, exultant sacerdotes, CYNOCEPHALVS inuentor gloriatur, nec desinunt annis omnibus vel perdere quod inueniunt, vel inuenire quod perdunt. Nonne ridiculum est vel lugere quod colas, vel colere quod lugeas?* Lactantius: *Isidis Ægyptia sacra sunt, quatenus filium paruulum vel perdiderit, vel inuenerit. Nam primò sacerdotes eius deglabrato corpore sua pectora tundunt; lamentantur, sicut ipsa, cum perdidit, fecerat. Deinde puer producit quasi inuentus, & in letitiam luctus ille mutatur. Hoc idem ferè accidit in alexæ ludo, qui etiam in sacris, præsertim Ægyptiacis, vsurpabatur; vt nimirum dum illa iacitur, vel lugere cogaris quòd perdideris, vel habito Cynocephalo, seu quæsito vultu tali, cum eo exultare,*
 de

de lucro tibi gratulari, in eos denique plausus & voces erumpere,

— *populus quas clamat, Osiri*

Iuven.

Inuento, felici sagacitate Cynocephali. Plautus: Pueri

Satyr. 8.

PLAUDITE, & *mibi OB IACTVM cantharo mulsum date.*

Actu 5.

Apud Romanos nonnumquam, *talis iactatis, ut quisque*

Afinaria

CANEM aut *senionem miserat, in singulos talos singulum*

Sc. 2.

denarium conferebat; quos tollebat uniuersos, qui Venerem

Suetonius in

iecerat. Hinc damnosi CANES Ouidio, itidemque Propertio,

August.

cui & Veneris talus secundus:

Lib. 2. de

Arte.

Me quoque per TALOS Venerem quarente SECUNDOS,

Lib. 4.

Semper DAMNOSI subsiliere CANES.

Eleg. 9.

Contrà ac *Ægyptiis accidit, apud quos Cynocephali*

vultus fortunatissimus. Et verò de tali exercitatione in

ipsis sacris Pausanias: Quà ad mare descenditur, amnis est

Lib. 7. in

Buraicus nomine. In proximâ speluncâ non utique magnum

Achaicis

Herculis signum, Buraico & ipsi cognomen: Oraculi SOR-

TES capiuntur ex tabulâ per TALOS. Qui consultum venere,

precatione ad signum peractâ, votisque nuncupatis, TALOS

ex eâ, quæ in promptu est, copiâ iaciunt quatuor super men-

sam. Inscripti sunt certis notis TALI singuli: earum illi no-

tarum interpretationem in tabulâ, similitudinem secuti, requi-

runt. Apuleius de Pompâ Isidis: Gaudio delibuti populares,

Lib. 11.

TALOS, verbenas, corollas ferentes, exosculatis vestigijs dea,

Metam.

quæ gradibus hærebat argento formata, ad suos descendunt

lares. Clemens Alexandrinus de vsu arcano & sacro non

tantùm tali, sed etiam trochi, rhombi ac turbinis, vbi

de mysteriis Bacchi apud Eusebium: Non inutile fuerit

Lib. 2. de

ARCANI SACRI symbola, inutilia licet, hoc loco subijcere,

Prepar.

ut omnium iudicio sensibusque damnentur. Sunt hæc: Ασε-

Euang.

γαλ, Σφαίρα, Στερίλι, Μήλα, Ρόμβος, Εσπίρον, Πόλι

cap. 3.

N

TALVS,

TALVS, pila, TROCHVS, poma, TVRBO, speculum, vellus.
 Idem suprâ: Jam verò & Ægyptiorum penetralia, & manium apud Hetruscos vaticinationes in tenebris iaceant: *vesana profectò illa sunt infidelium hominum fallendi artes, & comparata ad puram putamque fraudem, quasi ALEÆ & SORTIS officina.* Acutè, vt solet, Firmicus: O miser homo, INVENISSE te nescio quid gaudes, cum animam tuam ex ISTIS SACRIS per annos singulos perdas. Nihil illic inuenis nisi SIMVLACRVM quod ipse posuisti, nisi quòd iterum aut queras, aut lugeas. Quere potiùs spem salutis, quere exordium lucis, quere quod te summo Deo aut commendet, aut reddat. Et cum veram viam salutis inueneris, GAUDE, & tunc erectâ sermonis libertate PROCLAMA: Εὐφραμεν, σωχαιεμεν, cum ab his calamitatibus post pœnitentiam tuam summi Dei fueris indulgentiâ liberatus.

Lib.de
 Error.
 Profan.
 religion.

GEMMA
 48.

In tertio huius tabulæ amuleto fedet Anubis, quem adorat homo nudus & prostratus, interposito fulmine trifulco, & supposito cancro. De hoc portentoso simulacro eiusque cultu Iuuenalis:

Satyr. 15

Oppida tota CANEM venerantur.

L. I. Car-
 minum.

Et Sedulius:

Quis furor est? quæ tanta animos dementia ludit?

Vt volucrem, turpemque bouem, tortumque draconem,

Semihominemque CANEM SVPPLEX HOMO PRONVS
 ADORET?

Hæresis 26
 Parte al-
 terâ tom.
 2. Oedipi
 Ægy-
 ptiaci,
 classe 11.
 cap. 6.

Certè Gnostici Basilidiani nudi, vt Gemma exhibet, ac manibus pollutione suâ contaminatis orabant. Epiphanius: Cum insaniam in seipsis conceperint, imbutis manibus turpitudinis suæ surgunt, & manus suas inquinatas habentes, NVDI TOTO CORPORE PRECANTVR. Kircherus scribit, esse Talisma astrologicum, SOLE in CANCRO constituto inci-

sum

sum horâ IOVIS, quo subtilitatem intellectus & honores gestantes, illud se impetrare à MERCURIO & IOVE putabant.

De sequenti Gemmâ, quæ est prima tabulæ XIII. idem GEMMA Kircherus: Talisma, seu camæa est ANUBIDIS, dextrâ baculum ^{50.} *κερβουροφον*, sinistrâ ensen portans, & MERCURIO dedicatum est, quo & fecunditatem & malorum profligationem sibi spondebant.

Amuleti 51. schema eidem Kirchero OSIRIS est *Γεγραμμενη* ^{GEMMA} *κερβουροφον*, calathum in capite portans, manu dextrâ baculum ^{51.} cucucumorphum cum lituo & gnomone, sinistrâ crucem ansatam in formam bifurcatam gestans, & notat SOLARE numen per ACCIPITRINVM caput significatum. Sed huic viri doctissimi interpretationi repugnat *ωτοψια*, quæ & subiectâ non multum absimili Gemmâ Rubenianâ confirmatur. ^{53.}

Anubim item videre est ringentem, reticulatâ ad pectus veste, cetera sindone tectum, & cum situlâ, quæ in ^{GEMMA} ^{52.} facris Isidis gestabatur. Lucianus in Deorum Concilio: *Hæc omnia adhuc mediocria, & aliquo modo ferenda sunt: ceterum tu, ô CANINO RICTV hyans Ægyptie, qui SYNDONE amictus es, quisnam esse gloriaris, ô optime, aut quomodo DEVS esse contendis LATRANDO?* Idem in deâ Syriâ: *VAS vnusquisq; aquâ repletum PORTAT, idq; cerâ obsignatur.*

De penultimo Cynocephalo, Fortunius Licetus: *Profertur* ^{GEMMA} *Etò qui pingitur in schemate CYNOCEPHALVS, dextrâ manu* ^{54.} *caduceum, sinistrâ gerens palmæ ramum viridem, ANUBIS* ^{Lib. de} *est, Ægyptiorum Rex, ob rectè gubernatam Rempublicam* ^{Gemmis} *à subditis inter deos relatus, & eâ formâ cultus* ^{Annularib. c. 106} *MERCURIVS.* Sed malè edita fuerit Gemma, in cuius archetypo haud dubiè læuâ caduceum, dextrâ palmam gesserit Mercurius, & qualis apud Apuleium: *Attollit* ^{Lib. II.} *CANIS* ^{Metam.} *cerui-*

*Lib. I. Sa-
urnal.* cervices arduas ANVBIS, LÆVA CADUCEVM ferens, DEX-
TRA PALMAM virentem quatiens. Macrobius de cadu-
ceo eiusdem Mercurij: In Mercurio, inquit, SOLEM CO-
LI etiam ex CADUCEO claret, quòd Ægyptij in specie draco-
num maris & femina coniuñtorum figurauerint Mercurio
consecrandum. Hi dracones parte mediâ voluminis sui inui-
cem in nodum, quem vocant Herculis, obligantur, primæque
partes eorum reflexæ in circulum, pressis osculis ambitum cir-
culi iungunt; & postmodum caudæ reuocantur ad capulum
caducei, ornaturque alijs ex eâdem capuli parte nascentibus.
Argumentum caducei ad genituram quoque hominum, quæ Ge-
nesis appellatur, Ægyptij protendunt, deos præstites homini na-
scenti quatuor adesse memorantes, δαίμονα, τὸ χλω, ἔρως, ἀνδρῶν.
Et duos priores SOLEM & LVNAM intelligi volunt, quòd
SOL auctor spiritus caloris ac luminis, humanæ vitæ genitor
& custos est; & idè nascentis Demon, id est Deus creditur.
LVNA τὸ χλω, quia corporum præsul est, quæ fortuitarum va-
rietate iactantur. Amor osculo signatur, Necessitas nodo.

GEMMA 55. Gemmam vltimam retulit etiam Kircherus ex Pigno-
rio, atque ita interpretatus est: Figura humana, duobus
capitibus CANINIS, palmam in manu dextrâ tenens, stellis
circumdada, infra quam veluti homo è tumulto surgens conspi-
citur. Quo quidem nihil aliud indigetatur, nisi ANVBIS, seu
MERCVRIVS, teste Plutarcho, vtriusque horizonis, inferi
& superi, custos; ac proinde DVOBVS capitibus CANINIS
pingitur. Hic idem animarum ex inferis reductor à Diodoro
describitur; hinc palmam victoriæ symbolum gestat, & flam-
mam, quâ indicatur animas à pœnis persolutis apud inferos,
singulas spheris & stellis mox inuehendas. Additque huic
amuleto simile esse illud, quod nos numero 49. exhibe-
mus, in quo Mercurius Κωρόμορρ & biceps, cum duabus
figuris

figuris supra canales binos vasis Nilotici. Sed non animadvertit vir alioqui perspicacissimus, figuræ humanæ, quam dicit esse duobus capitibus caninis, alterum caput humanum esse, alterum dumtaxat caninum ab huius cervicibus prodiens. Præterea nihil adfert de cultro, seu gladiolo, qui velut obijcitur gutturi surgentis è tumulo. Quocircà si mihi liceat scripsisse quæ in mentem veniunt, non dissimulabo existimare me, hanc gemmam nihil aliud esse, quàm imaginem quamdam sacri Mithriaci, & Solis Arietem permeare incipientis; unde & illi à fronte cornua nascentia. Nam in Mercurio Solem coli, imò Mercurium eundem esse atque Apollinem, iam ex Macrobio docuimus; nec flammam, sed aspergillum, quale in nummis inter insignia Pontificatus, gestare videtur mithras. Et Tertullianus, Lampridius, Suidas, alijque memorant, intinctos aquâ Mithræ initiandos: mimicum etiam referunt eorundem martyrium, redemptionem coronæ sub gladio, eandem coronam oblatam ac reiectam interposito item gladio. Quæ omnia tam appositè, tam accommodatè refert & hæc Gemma, ut magni intersit eam intueri attentius; cum nihil ad maiorem lucem illis scriptoribus faciendam adferri possit, nisi quis morosior coronam pro palmâ desideret, perinde ac si vtrumque non foleret vsurpari pro symbolo victoriæ, quam Mithras expectare iubebat ficto illo martyrio milites suos initiatos. Iulianus Imperator de Sole, cum in Arietem intrat, animas fursum euehente, ut in Gemmâ, deque illius eiusmodi arcanis sacris: *Quòd, inquit, à terrâ* Orat. 5. *SOL trahat omnia, quòd ea velut fomento quodam & admirabili calore suscitetur ac vegetet, cum, ut opinor, ad exquisitam subtilitatem segregando excernendoque corpora producit;*

tum quòd ea, quæ deorsum vergunt, attollat ac subleuet, ex ijs occultarum illius virium argumenta capere licet. Nam qui corporeo calore talia in corporibus efficit, nonne per arcanam, corporisque prorsus expertem, ac diuinam sinceramque radijs illius insidentem naturam, multò magis ad se FELICES ANIMAS attrahet & extollet? Quocircà cùm ex ijs, quæ dicta sunt hætenus, constet, lumen istud dijs immortalibus, ijsque qui ATTOLLERE sese cupiunt, esse cognatum; idem verò hoc in mundo nostro crescere tum solet, & dies esse nocte longior, quando ARIETEM permeare SOL rex incipit: unà illud ostendimus, eiusdem Dei radios vim quamdam habere SVBVEHENDI, non manifestâ solùm efficacitate, sed etiam occultâ: quâ quidem INNVMERABILES ANIMÆ IN SVBLIME PROVECTÆ sunt, splendidissimum è sensibus, SOLIQUE maximè similem secutæ. Iam verò si arcana illa & mystica persequi velim, quæ circa septem radijs insignem deum Chaldeus celebravit, ut per illum ANIMAS IN SVBLIME prouehat, obscura quædam eloquar, & in vulgus ignota maximè; tamen si beatis illis hominibus, qui Theurgicis sacris operantur, probè sint cognita. Ideò hæc in presenti silentio præteribo. Tertullianus de aquæ intinctione, & ficto martyrio in eiusmodi sacris: TINGIT & ipse [diabolus] quosdam utique credentes & fideles suos; expiationes delictorum DE LAVACRO repromittit, & sic INITIAT MITHRÆ, signat illic in frontibus MILITES SVOS, celebrat & panis oblationem, & IMAGINEM RESVRRECTIONIS inducit, & SVB GLADIO redimit CORONAM. Idem alibi de Mithræ milite: Cùm initiatur in spelæo, in castris nempe tenebrarum, coronam INTERPOSITO GLADIO sibi oblatam quasi minimum martyrij, dehinc capiti suo accommodatam, monetur obuiâ manu capite depellere.

Lib. de
Prescrip-
tionib.

Lib. de
Coronâ
Militis

Ritu

Ritu haud absimili, quamquam magis serio, apud Liuium: *Admonebatur altaribus MILES, magis ut VICTIMA quam ut sacri particeps; adigebaturque iureiurando, quæ visa auditaque eo in loco essent non enuntiaturum. Dein iurare cogebatur (circumstantibus centurionibus STRICTIS GLADIIS) diro quodam carmine, in execrationem capitis familiaeque composito, ni isset in prælium quò Imperator duxisset; & si hi, aut ipse ex acie fugisset, aut si quem fugientem vidisset, non extemplò occidisset. Et apud Ammianum Marcellinum: Iussi vniuersi in eius [Iuliani Cæsaris] iurare nomen, GLADIIS CERVICIBVS SVIS admotis, sub execrationibus diris, verbis iurauere conceptis. Hinc colligit Io. Iacobus Chiffletius parens meus, multisque exemplis ostendit, morem fluxisse, quo hodieque gladius cervici admouetur tyronis, honore Militiæ initiandi, quod vulgò appellant *La Collée*. Vnde & in Hispaniâ perduellionis reos, vt militaribus insignibus indignos & exautoratos, retrò, & à ceruicibus capite minuunt; alios facinorosos iugulant aduerso ictu, ac minùs infami, quod vocant *Degollar*.*

Lib. 10.

Lib. 21.

Lumine
13. Præ-
rogat. ad
Vindicias
Hispani-
cas.

CAPVT IX.

TABVLA XIV.

ABRAXAS *Hecate*, Κερκοπίδης ☉, *Serpentarius*.

Lib. de
Errore
profanar.
relig.

Lib. 1.

Idyll. 2.

Lib. 5. de
Prepar.
cap. 14.

Lib. 3. de
Prepar.
cap. 11.

ABVERVNT & sua Hecateia carmina Basilidiani, quibus deam placarent tricipitem, triuiam, triformem, ac mero dæmonis figmento diuinos honores habitum irent, Magis ipsis deteriores. Iulius Firmicus: *Mulierem TRIFORMI VLTU* constituunt, MONSTROSIS eam SERPENTIBVS illigantes. Quod ideò faciunt, ne ab auctore suo diabolo aliquâ ratione dissentiant; sed vt dea sua SERPENTIBVS polluta, maculosis diaboli insignibus adornetur. Prudentius contra Symmachum:

*Si verum quæris, TRIVIÆ sub nomine demon
Tartareus colitur.*

Theocriti Scholiastes: Ἑκάτη καλεῖται δαδῆκος, ἡ φωσφόρος
HECATE dicitur TÆDIFERA, & LVCIFERA. Apud Eusebium:

*Tetra sit forma HECATES,
LAMPAS in manu ardeat.
Et potens vis demonum,
Plurimus FLAGRI sonor.*

Vipereum flagrum appellat Prudentius:

—putatur

Agmina VIPEREO superis inducere FLAGRO.

De calatho, quem fert supernè, Porphyrius apud eundem Eusebium: *Eamdem [Lunam] rursus HECATEN nominant,*

minant, ob formæ, quam in eâ cernimus, varietatem, cui
 vis etiam diuersa respondeat. Itaque sic ea vis triplici formâ
 figurâque distinguitur, vt nouilunium quidem albâ veste, au-
 reis sandalijs, FACIBVSQVE SVCCENSIS representet: CA-
 LATHVS autem is, quem ipsa gestat, vbi altiore in locum
 subuecta iam est, frugum maturitatis, quam ijs circa LVMI-
 NIS incrementum alendis efficit: æreus denique sandaliorum
 color, plenilunij symbolum habeatur. Tædas, lampades, flagra
 etiam viperea, & calathos exhibent allatæ Gemmæ Basi-
 lidianæ, quarum prima extat apud Pignorium, in cuius
 postico Sigalion infidens loto, cum solitâ Basilidianorum
 inscriptione ΙΑΩ CΑΒΑΩ; altera apud Philippum Chi-
 fletium Abbatem: vt inde comperta habeamus hæreti-
 corum eiusmodi cum Magis commercia, quæ perstrinxit
 Tertullianus. Nam & eandem Triuiam in numismate
 æreo, alterâ parte solito monstro Abraxæ insignito, vi-
 dit Macarius; & multis manibus horrificam cerni in ve-
 teri item numismate æreo penes Ioannem Baptistam Al-
 tinum, testatur Rigaltius. Planè ad præscriptum ipsius
 Hecates, quæ de suâ imagine, non lapide tantum, sed &
 ebore, auro argentoque effingendâ, ita canit apud Eusebiû:

*Cui non mortali iucundus in ÆRE character,
 ARGENTOVE nitens, aut FVLVO impressus in AVRO?
 Cui non chara homini, quæ calitus ipsa gubernans
 Diuersas hominum soleam connectere sortes?*

Quibus, addit Eusebius, ostendunt demones, non ipsos modò
 CHARACTERES placere sibi, verùm etiam sese ijs circum-
 scribi, ac veluti sacro domicilio contineri. Sunt hi caracte-
 res & amuleta sententiæ subinde nullâ vi dotata, vel
 temerè vt plurimùm sculptæ litteræ, quales Ephesiæ, quas
 scripsit Anaxilas apud Athenæum, quemdam in consu-

GEMMA
56.

GEMMA
57.

Lib. de
Animâ
cap. 57.

In Notis
ad Mi-
nutium.

Lib. 5. de
Præpar.
cap. 5.

Ioannes
Heur-
nius lib. 3
Methodi
ad Pra-
xim, c. 27

L. 3. c. 17. tis scutarijs, id est minutis coriis, habuisse, felicitatem promittentes. De similibus Auctor libri de Sigillis lapidum, quem ineptè Camillus Leonardus tribuit Salomoni: *Caput & collum sculptum in viridi iaspide si inueneris, liga in annulo argenteo vel aereo, feras illud, & nullo modo peribis: & in annulo scribe istas litteras, B. B. P. P. N. E. N. A. & saluabitur corpus tuum ab omni infirmitate, & maximè à febre vel hydropisi; & ad capiendum aues dat magnam gratiam. Et eris rationabilis, & amabilis in omnibus rebus.*

L. 10. c. 1. In prelijs ac placidis summus eris. Alexander Trallianus de medicamentis, quæ alligari solent aduersus dolores colicos: *Annulum ferreum accipito, ac circulum ipsius octangulum efficito, atque ita in octangulum inscribito: Θεῦ γὰρ, Θεῦ γὰρ, ἰς χολῆν; ἢ κορυθαλφῶν ἰχθύϊ. hoc est, Fuge, fuge, heu bilis, alauda querebat. Subiectam autem figuram in annuli caput scribito* . Huius magnam habui experientiam, ac absurdum putavi tantum medicamentum, naturali vi colico aduersum, non vobis tradere. Paretur autem præfiguratus annulus decimo septimo, aut vigesimo primo die Lunæ. Ad eundem morbum Marcellus: *Scribere debes in laminâ aureâ de graphio aureo infra scriptos characteres Lunâ primâ vigesimâ, & laminam ipsam mittere intra tubulum aureum, & desuper operire, vel inuoluere tubulum ipsum pelle caprinâ, & caprinâ corrigiâ ligare in pede dextro, si dextra pars corporis colo laborabit, aut in sinistra, si ibi causa fuerit, habere debet. Hi sunt characteres scribendi in aureâ laminâ:*

L ★ M ⊖ R I A.

L ★ M ⊖ R I A.

L ★ M ⊖ R I A.

Ioannes
Heur-
nius lib. 3.
Methodi
ad Pra-
xim, c. 27.

Mera dæmonomagia, quæ à verbis aut characteribus nullam potentiam fortiri potest. Est enim gentis à Deo auersæ.

ſæ ſuperſtitio, quam explodens Eusebius: *Quid tandem, Lib. 5. de*
 inquit, *homines ad aliquem huius vitæ fructum ex maleficis Prepar.*
præſtigijs auferre poſſunt? quidnam Deo gratum habeat ve- cap. 34.
cors & ſtolida inanum ſimulacrorum ſuperſtitio? Cuiusnam
porrò diuinæ poteſtatis imagines cenſeri debeant, effigies hoc ge-
nerè configurationis expreſſæ? An non colendæ Philoſophiæ po-
tiùs, quàm Magicarum & prohibitarum artium ſtudia conſe-
ctandi auctores illos atque hortatores eſſe oportuit? cùm præ-
fertim vitæ ratio ex virtutis ac philoſophiæ præceptis inſtitu-
ta ad benè beateque viuendum ſatis eſſe poſſit.

Simium quoque adorarunt Veteres illi veræ religionis
 ignoratione occæcati, caudatumque illum, quem adedò
 Cercopithecum appellabant. Lucianus in Deorum Con-
 cilio: *Pudet me ciconias percenſere, & SIMIAS, & hircos,*
atque his longè abſurdiora, quæ nescio quo modo ex Ægypto vſ-
que in cælum aſcenderunt. Idem de Sacrificiis: Si in Ægy-
ptum profiſcaris, ibi demum, ibi videbis permulta religioſa
planèque cælo digna: puta Iouem arietino vultu; Mercurium
verò illum optimum facie caninâ; Panem verò totum hircum.
Ad hæc alium Ibim, alium Crocodilum, alium etiam SIMIAM.
 Hinc Iuuenalis:

Quis nescit, Voluſi Bithynice, qualia demens
Ægyptus portenta colat? Crocodilon adorat
Pars hæc, illa pauet ſaturam ſerpentibus Ibim.
Effigies ſacri nitent aurea CERCOPITHECI,
Dimidio magicæ reſonant ubi Memnone chordæ,
Atque vetus Thebe centum iacet obruta portis.

Satyr. 15

Et apud Prudentium Romanus martyr:

Venerem precaris? comprecare & SIMIAM;

Peri Ste-
 phan.

Horapollo de Cynocephalo Cercopitheco cum ſcirpeo
 ſtylo, cuiusmodi apparet in Gemmâ, additâ inſcriptione

Hym. 10.
 GEMMA

L.1.Hic-
rogl.c. 14
GEMMA
59.

IAΩ: Litteras, inquit, Ægyptij demonstrantes, CYNOCEPHALVM pingunt, quia est cognatio quedam, & genus CYNOCEPHALORVM, qui litteras norunt. Quapropter vbi primū in sacram eadem ductus fuerit CYNOCEPHALVS, tabellam ei sacerdos apponit unā cum SCIRPEO STYLO, ac atramento: nimirum ut periculum faciat, sitne ex eo CEPHALORVM genere, qui litteras norunt. Tum de miro cum Lunā eiusdem CYNOCEPHALI consensu: Lunam demonstrantes CYNOCEPHALVM pingunt: propterea quod animal hoc consensum quemdam cum deæ congressu, ex quo & affici soleat, habet. Vbi enim aliquanto tempore LVNA cum SOLE congregiēdiens, expers luminis opacāque permanet, tum mas quidem CYNOCEPHALVS nec quōquam intuetur, nec vesctitur: sed demisso in terram vultu indignabundus, velut LVNÆ raptum deplorans, tristatur. Femina verò nusquam oculos contorquet, eademque cum mare patitur. LVNAM autem ORIENTEM indicare volentes, rursus CYNOCEPHALVM hoc habitu pingunt STANTEM, MANVSQVE IN CÆLVM TOLLENTEM. Hac autem figurā ad LVNÆ ORTVM demonstrandum, depingunt CYNOCEPHALVM, quod hoc habitu videatur CYNOCEPHALVS deæ congratulari, quod ambo, SOL inquam & LVNA, luminis participes sint. Hæc ille, non ambiguae profectò significationis ad alteram Gemmam explicandam, in quā & Harpocrates loto insidens, & vpupa, cristā plicatili visenda, Alberto Magno, & Euaci, Auis tota præstigiōsa atque auguralis.

GEMMA
60.
Lib. 3. de
Lapidi-
bus &
Gemmis.

Tertia Serpentarium refert, de quo Camillus Leonardus: Est, inquit, SERPENTARIVS, hominis figura, habentis serpentem cinctum, tenentis in dextrā caput, & in sinistrā caudam. Est in signo Scorpionis, & in Septemtrione; naturam habet Saturni ac Martis. Virtus eius, si in lapide sculptus est, valere

valere contra venena, venenosorum animantium morsus curare: & si lotura eius bibatur, facit venenum euomere sine aliqua læsione. Nugæ. Ad Ophitas venio, nec rumpet serpens iter institutum, quamquam occursum eius valdè ominosum Veteres credidere.

C A P V T X.

T A B V L A XV. XVI. XVII.

ABRAXAS ΟΦΙΟΜΟΡΦΟ.

PHITÆ, inquit Epiphanius, à Nicolao *Hæresiz* & Gnosticis, ac prioribus alijs sectis effloruerunt; quos OPHITAS, hoc est ANGVINEOS, ab ANGVE illo, quem celebrant, appellare solent. Sed horrenda sanè sunt, quæ homines isti, vt ita dicam, eructant, ex illo esu, velut tetro quodam odore referti. SERPENTEM quippe NOVI cuiusdam instar NUMINIS venerantur. CHRISTVM se illorum esse. SERPENS prædicat; vel minimè ipse quidem, neque enim loqui potest: sed qui talem istorum mentibus cogitationem iniecit diabolus. Ecquis verò statim ac SERPENTEM viderit, non hostem animaduertat, ac fugiat? Hanc enim ob causam Dominus SERPENTEM inter, hominumque genus hostiles inimicitias immisit, quòd omnino diabolus bestię genus istud velut instrumentum adhibuisset, hominemque intra paradisi septa decepisset; vt qui externi SERPENTIS hostilem speciem conspicati fuerint, ab eius insidijs caueant, ac vel ipsum, vt ita dicam, conspectum illius exhorrescant. OPHITÆ verò huic scientiam omnem tribuunt, itaque profitentur,

SERPENTEM hominibus scientiæ omnis auctorem existisse :
 indeque FABVLAS MERAS, quas pro MYSTERIIS habent,
 commenti sunt ; cum nihil aliud præter mimorum ludicra ridi-
 cula prorsus & inania sint. Tertullianus de iisdem : Qui
 OPHITÆ nuncupantur, SERPENTEM magnificant in tan-
 tum, ut illum etiam ipsi CHRISTO præferant : ipse
 enim, inquit, scientiæ nobis boni & mali originem de-
 dit. Huius animaduertens potentiam & maiestatem Moy-
 ses, inquit, ÆREVM posuit SERPENTEM, & qui-
 cumque ipsum aspexerunt, sanitatem consecuti sunt. Ipse,
 aiunt prætereà, CHRISTVS in Euangelio suo imitatur SER-
 PENTIS ipsius sacram potestatem, dicendo : Et sicut Moyses
 exaltauit SERPENTEM in deserto, ita exaltari oportet Fi-
 lium hominis.

Lib de
 Prescri-
 ptionib.
 cap. 47.

Diuinitatis aliquã portione resperfos angues sensit &
 ille Taautus, litterarum inuentor, & scribendorum com-
 mentariorum auctor, de quo Sanchuniatho apud Euse-
 bium : DRACONIS & SERPENTIVM naturæ DIVINI-
 TATEM aliquam tribuebat, quam opinionem Phœnices &
 Ægyptij postea comprobarunt. Enimuerò genus hoc animantis,
 præ cunctis reptilibus, vi & copiâ spiritus abundare docet,
 eiusque naturam igneam esse; quod etiam propterea celeritatem,
 inquit, præ se fert omni exceptione maiorem, cum neque pe-
 dum, neque manuum, neque alterius cuiusquam exterioris
 membri adminiculum habeat, cuiusmodi sunt, quibus ad mo-
 tum reliquæ animantes uti solent. Prætereà Varias ac mul-
 tiplices corporis formas ostendit, ac sinuosis intortum spiris,
 sese quàm libuerit incitato vibrat impetu. Diurnæ admo-
 dum vitæ est, nec solum exuto senio iuuenescit, Verùm etiam
 maiora corporis simul ac virium accipit incrementa, donec tan-
 dem, confecto certo annorum curriculo, in seipsum dissoluatur;

quem-

Lib. 1. de
 Prepar.
 Euangel.
 cap. 9.

quemadmodum in sacris etiam tabulis idem Taautus scriptum reliquit. Id quod in causâ fuit, cur hoc animantium genus in sacris pariter atque mysterijs adhiberi soleret. Eadem insuper de Taauto tradit Ostanes, in eo quod Octateuchum inscripsit, volumine. Reliqui autem omnes, addit Eusebius, principem illum secuti, de rerum naturâ philosophati sunt: ac primis elementis SERPENTIVM formâ, in templis, que construxerant, solemnî ritu dedicatis, cum sacrificia, tum festos quoque dies, & Orgia celebrarunt, quod illos DEORVM MAXIMOS esse, rerumque omnium principes ac moderatores putarent. Imò inter diuos ipsos nullum fermè fuisse numen diuinum, quod non anguis auspicio, necessitudine, confortio se consecperit, fulciuerit, muniuerit, haud ita pridem sigillatim demonstrauit egregius naturæ Mysta M. Antonius Seuerinus. Nec prius tantum sæculis, ab Ægyptiis, Græcis, Romanis, sed & longè recentioribus, ab aliis etiam gentibus diuinos honores serpenti tributos docet Iacobus Ouzelius, suis ad Minutium animaduersionibus. Vt in mentem veniat mirari cum Pignorio, hominum stoliditatem, qui à Deo Opt. Max. ita aberrarent, ut sordidum hoc animal venerarentur. Tanto studio diabolus triumphati hominis symbolum, ut assereret, laborauit: credo, ut eam iacturam resarciret, quam olim fecerat, cum SERPENTEM Deus inter omnia animantia & bestias terræ MALEDICTVM esse iusserat.

Lib. de
Viperâ
Pythiâ.

In Expo-
sitione
Mense
Istiacæ.

Gnostici & Basilidiani adeò magni fecêre hanc notam impietatis, ut Gemmas complures eius imagine consignerint. Eam, quam retuli pænultimo loco, cum misissem Gottifredo Wendelino nostro, iussu Serenissimi Austriæ Archiducis LEOPOLDI GVILIELMI, qui cognitâ perspicâque subinde Tornaci omnifariâ eruditione optimi ac doctissi-

GEMMA
61. cum
sequent.

GEMMA
69.

doctissimi senis, eius rescire mentem voluerat de anticâ & posticâ inscriptione lapidis huius Calcedonij; in hanc ille mihi sententiam respondit:

ERVDITÆ PIETATIS CVLTOR,
CANDIDISSIME CHIFLETI,
A WENDELINO TVO SALVE.

ROST acceptas ante istud octiduum tuas litteras, quòd non responderim è vestigio, causa fuit benè iusta, etsi (non sine periculo aliquantulæ offensio- nis à Serenissimo AVGVSTALI PRINCIPE) mora- sa. Dum enim Gemmæ genuinam Interpretatio- nem circumspicio sanè quàm anxie, omniaque excutio, quæ pro ævo illo Gnosticorum cognoscendo Patres antiqui submi- nistrant; vix tandem (si porrho iam tandem) visus mihi sum hunc sensum inscriptum exsculpisse.

Serpens caudam suam mordicus premens, ex Hieroglyphicis Hori Apollinis, quæ circumferuntur, Mundum Æuamque de- notat, & REGEM, adeoque & REGEM REGVM ipsum CHRISTVM DOMINVM; etiam pro sensu sanctorum Patrum, atque ipsiusmet CHRISTI: qui se præfiguratum exsertè docuit per SERPEN- TEM, quem Moses exaltavit in deserto. Et quoniam mun- dus, ævum, atque annus suis partibus constant quaternis, Oriente, Occidente, Meridie, Septentrionibus: rursus, Ve- re, Æstate, Autumno, Hieme; omniaque illa complectitur numerus dierum 365. per menses XII. idcirco quaternarius iste numerus quatuor stellis adpictis scitè representatus est. Et intra serpentis ipsius complexum litteræ, Z Z E non aliæ sunt quàm T Ξ E, seu τ' ξ' ε numerum exhibentes 365. dierum in anno.

Π < denotant πλήρομα repletionem, plenitudinem sacri temporis; quod aduenerit post Y' E' 405. annos: qui sunt ab anno 30. Artaxerxis (quo crediderunt à Nehemiâ muros Hieroso-

rosolymorum fuisse absolutos, iuxta quartum Esdræ cap. 7.)
 vsque ad mortem Christi Domini. Neque miraberis Z sculprum
 loco T, vti nec Π < loco ΠΑ, nempe < pro Λ. hæc enim
 aliaque similia conspiciuntur in Nummis & Inscriptionibus,
 atque etiam libris vetustioribus: præterquam quod ipsa ma-
 nus sculptoris non semel titubauit; vt cum loco ABRACAZ
 sculpsit ABRACCZ nullo sensu: vt cum post vocem ΚΑΜΑΡΙC
 subiunxit CC loco COI: præter etiam seu solœcismos seu bar-
 barbarismos sui tunc xui. Quibus scopulis à me deuicitatis, Inscr-
 iptionem ipsam sic lego, sic in Latinum sermonem conuerto:
 Αἴω σα, σάω α, Α. ω. Νεοσεμεία αἰμ' ΑΒρασαζ, Ευρράτη ἀνεαμμα
 Κεαμμα. Καμαεῖς σοὶ ἔγιν β' ἀλφαεὶν γῆς. ἐμεία αἰμ' ὠβαῆμ. ἀε-
 νιάμβων ἀρς. ἀντὰ Μιχαήλ, ἀμοεα εἰχῆ φύλα ζέτεμα. ἀνω.

*Duco tua. Saluo que sunt Principij & Finis, ego Nese [Serpens]
 mediatrix cum Abrasax. peruadens simplicia & mixta, incuruata
 tibi vsque ad secundas partes terra, educens simul obscurata, Ater-
 nus Vertex felicitatis, vnà cum Michaële infelicia calamitatibus
 genera conquiro ex alto.*

Sensus Paraphrasticus est:

*Ego Christus, Aeterna Dei Sapientia, curam gero tuarum re-
 rum, quantum earum est à Principio ad Finem, ô miser homo. Ego
 serpens ille Mosaicus; Mediatrix inter Deum & homines GRA-
 TIA; vnà cum ABRASAX [Sanctæ Trinitatis & Passionis in Cru-
 ce efficacia], peruadens simplicissimas naturas Angelorum, perinde
 ac concretas ex animâ & corpore massas hominum. vltro incuruor
 tibi, & inclinor descendens vsque ad inferiores partes terra,
 educens illinc mecum sedentes in tenebris & umbrâ mortis, & per-
 ducens ad aternos vertices felicitatis. Ad quam miseris mortali-
 bus impertiendam, ministerio Michaëlis Archangeli, afflictos cala-
 mitatibus homines omnis generis conquiro undique ad me in al-
 tum euehentos.*

A & Ω Principium denotare & Finem, plus satis notum est
 ex Apocalypsi.

Nese est Ægyptiorum illud Νεσι; quo vocabulo NESI Ægy-
 ptij hætenus appellant quinque postremos anni sui dies annum
 complentes. Quæ certè vox eadem est cum Hebræâ שנה

NAHAS, quæ & serpentem sonat, & curiosam illam Genethliacorum superstitionem dicam, an stultitiam, annos, menses, dies & horas scrutantium: sapientibus quidem omnibus, sed exfertè Apostolo damnatam cap. 4. ad Galatas. Ex isto ergo Νησὶ & Μεσεία compositum Νησεμεσεία, serpentinam [illam Christi] mediaticè GRATIAM, à Cruce proueniētē, satis apertè manifestat.

ABRACAZ monstruosum hæcenus visum est nomen, quasi dicas Gnosticorum dæmonium. At enim vel me fallunt omnia, vel est hic verus litterarum initialium contextus:

A	Αδ	אב	Pater	1
B	Βέν	בן	Filius	2
R	Ρεάχ	רוח	Spiritus	100.
A	ἀγαδὼς	שקד	Sanctus	1.
S	Σωτηρία		Saluatio	200.
A	Ἀπὸ		à Beneficio	1.
X	Ξύλα		Ligni	60.

Summa numerorum est. 365.

Sic ergo Trinitatis mysterium saluationem nobis operatum est à Ligno, cùm REGNAVIT A LIGNO DEVS, & plenitudinem illam, illud πλῆρεςμα sacri 365. temporis, pleno dimenso annorum, mensium ac dierum attulit ab anno < trigesimo Artaxerxis, vrbe sacrâ, sacroque templo restituto, donec post annos Y'E' 405. destructum fuit Templum Corporis Christi, & in triduo reædificatum. ὠβελῆμ planè est vox Hebræa tota בנין Nubes, Caliginem, Vmbram, Tenebras denotans; ipsos illos scilicet, quos sedentes in tenebris & umbrâ mortis clavis David eduxit de domo carceris.

Non compilo hîc omnia Grammaticorum scrinia, quibus singula vocabula inuoluam: vnum præterire religio est Ζεταμασ pro Ζήταμασ, quoniam etiam à ζῆν, quod est *vinere*, ξυός dictus est *vita dator*: atque etiam alias η & ε inter se commutationem patiuntur.

Ac tantum quidem in præsentiarum de Gemmæ istius fronte. Altera facies Opistographum exhibet tribus columellis distinctum: quarum prima XIIII. continet seu lineolas, seu vocabula, seu.

feu dictionum initiales litteras ternas : secunda excurrit in XIV. tertia xv. habet.

In istis frequens est IAΩ, vel commutato situ AIO, tum & AIO vel ΩAI vel IOA vel utcumque, & istud & alia nomina voluit transpositione litterarum variare quisquis hæc commentus est. Agnoscis & in hac Gemmâ, & in aliis pluribus etiam sui patris Gnosticorum circa hoc nomen IAΩ, tum & AIO (quod est *יהוה* ut nunc scribitur) DEI VIVENTIS Nomen ineffabile. Sed quid sibi velint istæ columellæ, XIII. & XIV. & XV. ordinibus insignitæ, quæres non dubito.

Dicam ergo : Gnostici isti profeminarunt studium Astrologicum quantum potuerunt ; & ab illis orti sunt *τέσσαρες καὶ δεκάτριαι Quartadecimani*, decimaquartâ Lunâ Pascha indicentes, ac servantes ad illam vsque Lunam ieiunia sua ; quæ illâ Lunâ soluebant, in quamcumque feriam incidisset. Neque enim expectabant more Catholicorum Romanorum sequentem Dominicam. Atque à nouilunio quidem Martij mensis per suos calculos inuento dies numerabant tredecim, quos vocabant *τρεῖς ἡμέραι* (idemtidem in Chronico Alexandrino commemoratis) quos religiosè volebant esse transactos, antequam ad vesperam inciperent numerare diem XIV. Inchoato verò ad vesperam die XIV. non statim inchoabant suum Pascha ; sed illum diem Vigilæ Paschatis consecrabant, vacabantque sacris lectionibus totam illam noctem ac sequentem diem, donec dies illa XIV. ad vesperam concluderetur. Sic ergo clausâ iam Vigilâ Paschatis, desitoque ad vesperam die XIV. vnâ cum incipiente xv. soluebant ieiunium, inchoabantque lætitiâ Paschalem. Hæc ergo ratio tres istos numeros XIII. XIV. & XV. illis sacros fecit ac sanctos ; super quibus differendi larga seges est, & iusti Commentarij materia, & AVGVSTALI PRINCIPLE digna, si tam ego dignus sim, tam idoneus, qui attrectem ; nihil interim cessans, quod eccisto scripto professus sum : quodque (si tu probas) Serenissimo, meo nomine offeres. Post salutatum millies ac millies tuumque meumque parentem, & Archimandritam Balernensem ; amare perge, quem odisse (polliceor) non potes.

Tuum pleno cultu GOTTIFREDVM WENDELINVM
Can. Tornacensem, pridie Idus Septemb. M. DC. LV.

Hæc ad me Wendelinus noster, quibus aurum in luto inuenire conatus est, inter suos Basilidianos margaritum; quorum nugas putauit esse aliquid, & ad valdè seria ac religiosissima sacra pio commento transtulit ingeniosissimè. Nam, vt cetera præteream, quorum apud me plurimum valet à viro tanto profecta auctoritas, prisci Christiani, vt se ab eiusmodi hæreticorum consuetudine segregarent etiam in hoc cultu, Christum non serpente, sed columbâ exprimere solebant; & eò spectare videtur quod est apud Tertullianum: *In summâ, CHRISTVM COLVMBÆ DEMONSTRARE solita est, SERPENS verò TENTARE. Illa à primordio diuinæ pacis præco: ille à primordio diuinæ imaginis prædo. Ita facilius simplicitas sola Deum & agnoscere poterit, & ostendere; prudentia sola concutere potius, & prodere. Abscondat itaque se SERPENS quantum potest, totamque prudentiam in latebrarum ambagibus torqueat, altè habitet, in ceca detrudatur, per anfractus seriem suam euoluat, tortuosè procedat, nec semel totus; lucifuga bestia. NOSTRÆ COLVMBÆ domus simplex, etiam in editis semper, & apertis, & ad lucem: amat figuram Spiritus sancti, orientem CHRISTI figuram.* Hinc idem Tertullianus: *SIMPLICES notamur apud illos: quòd nempe, monente Clemente Alexandrino, Tertulliani æquali, circumferre solerent Christiani in signis annularibus non serpentem, sed columbam, aut piscem, aut aliquid aliud eiusmodi, quo sacra res innueretur.* Cyprianus de Vnitate Ecclesiæ: *Hæc est ECCLESIAE noscenda SIMPLICITAS, hæc charitas obtinenda, vt COLVMBAS dilectio fraternitatis imitetur.* Paulinus de Basilicâ sancti Felicis: *Quæque super signum resident caeleste COLVMBÆ, SIMPLICIBVS produunt regna patere Dei.*

*Lib. ad-
uersus
Valenti-
nianos.
c. 2. & 3.*

*Cap. 2.
Lib. 3.
Pedago-
gy c. 11.*

Ite-

Iterumque in eadem Æde:

*Nos quoque perficies placitas tibi Christe COLUMBAS,
Si vigeat puris pars tua pectoribus.*

Patres agnoscunt quidem, & Christus ipse docuit, se præ- Ioan. 3.
figuratum per serpentem, sed alio sensu, quam ut Gnosti-
corum fabulis congruat: *qui quas IMAGINES ac SIGNA,*
inquit Epiphanius, *caelestem ad doctrinam præclare Deus* Hæresi 37.
transtulit, ea ad DOGMATVM suorum FALSITATEM asse-
rendam impudenter accommodabant. Siquidem IESVS Chri-
stus Dominus noster, idemque Deus Verbum, à Patre ante
secula omnia sine principio ac tempore nullo genitus, NEQVA-
QVAM est SERPENS. Procul absit, ut ita sentiamus; sed
contra SERPENTEM advenit.

Iam ubi litterarum initialium nominis ABRACAΞ
contextum se inuenisse profitetur Clarissimus Wendeli-
nus, altissima quæque ex ipsis eruit Christianæ Religio-
nis mysteria, Trinitatis nempe, & salutis nobis per Chri-
stum à Ligno operatæ. A quibus mirificè dissentiunt Pa-
tres in interpretatione eiusdem nominis; quos inter Hie-
ronymus tam clarè, ut nihil suprâ: *Nonne, inquit, CON-* In 1. cap.
Abdia.
TRA DEVM cogitatio est BASILIDIS impudica, & porten-
tosum ABRAXAS nomen, quod PRÆFERTVR Domino condi-
tori? Imò (quod è diametro opponitur sententiæ Wende- Tertul-
linianæ) negabat Basilides Christum passum, aut crucifi- lian. de
xum, & prohibebat homines pati martyrimum pro Nomine eius, Prescri-
qui nec passus esset, nec crucifixus. Hinc ad me scribebat ptionibus
vir æquus rerum æstimator, & exquisitissimi iudicij, Vo- cap. 46.
piscus Fortunatus Plempius: *Oblectatum se fuisse non me-* Eusebius
diocriter Wendelini nostri epistolâ; imò obstupefactum eius in- l. 4. Hist.
terpretatione. Mortalem illum esse admirabilem, qui tam sa- Eccl. c. 8.
crum sensum è re nihili exsculpsisset; in hoc quoque mirum, Augusti-
quòd nus, Phi-
lastrius,
alijsque de
Hæresi 37.

quòd vocem ABRACAE, non Hebraicam, non Græcam, sed hybridam faceret. Ego certè inter ceteras viri amicissimi laudes hanc quoque non postremam esse statuo, quòd in eius scriptis multa reperiantur non publici saporis, quæque ab alio nemine quàm ab ipso defendi queant. Quando tamen in hoc genere litterarum minimo periculo peccatur, non deterrebor hoc loco dicere, quid sentiam de dictione vnicâ CEMECEIA: diuinandum enim est aliquid, atque eundem ad SOLEM Basilidianis adeò familiarem, & quòd nos ducit ipsa inscriptio, velut Gemmæ addita loquela. שֶׁשׁ Hebræis SOL est: ה' vnum ex decem nominibus Dei, quod *Dominum* significat. Impositum nomen, vt quibusdam placet, ab ESSE, quòd Deus cunctis rebus ESSE tribuat. Inde, ni fallor, ה'שֶׁשׁ seu CEMECEIA. Quòd nimirum, vt iam notauimus, perfidi illi Basilidiani sectatores suos abducerent à vero naturæ Auctore, ad naturam, Dei opificium. Epiphanius in Hæresi Phariseorum: *Fato & ASTRONOMIÆ plurimum tribuebant. Argumento est, quòd Græca omnia vocabula vanissima illius artis propria, totidem ab iis Hebraicis sunt reddita vocibus. Exempli causâ, SOL Hamma & SEMES ab ijs appellatur.* Facit etiam ad eiusdem SOLIS Basilidianos SPLENDORES Gemmæ Harpocraticæ inscriptio EEMELEEIA AMΨ, quam suprâ relatam, ad huius loci explicationem reseruandam duxi.

Suprà
cap. I.

Tab. IX.
GEMMA
38.

GEMMA
70.

Cùm vidisset Macarius monstrum Basilidianum capite galli, præter solita habere appositas septem circum se stellas, quas postea in Ioue sedente cum aquilâ vidit appositis quibusdam nominibus incognitis, existimauit eam Gemmam ad Abraxam pertinere. Quòd etiam refero sequens humanum caput radiatum anguibus septem, in cuius

cuius auerso inscriptio Gnostica, vt apparet, quamquam minus compertæ significationis. Satis erit cum Pignorio admonuisse, aspidem repetitæ iuuentæ beneficio, & incessus facilitate, sideri comparatam fuisse. Quod ad eò verum est, vt notarit Clemens Alexandrinus, astra propter obliquam conuersionem corporibus serpentum assimilata fuisse. Sed non prætereundus Macrobius vbi ait: *Propterea ad ipsum SOLEM species DRACONIS refertur, quia SOL semper velut à quadam imæ depressionis senectâ, in altitudinem suam, vt in robur reuertitur iuuentutis. Esse autem DRACONEM inter præcipua SOLIS argumenta, etiam nominis fictione monstratur, qui sit nuncupatus* $\delta\alpha\tau\acute{o}\ \tau\acute{\epsilon}\ \delta\acute{\epsilon}\rho\mu\epsilon\upsilon$, id est videre.

Lib. de Mensâ Isaacâ.

Lib. 5. Stromat.

L. I. Saturnal.

C A P V T X I.

TABVLA XVIII. XIX. XX. XXI.

ABRAXAS $\chi\upsilon\beta\epsilon\iota\varsigma$, $\chi\omicron\lambda\chi\upsilon\beta\epsilon\iota\varsigma$, Πάτηρ τῶν ὅλων.
Hæresis Priscillianistarum etiam in Gemmis.

ADDIDIT & ad turbam Abraxarum Macarius noster omnes Gemmas, quæ habent serpentem rectum, caudâ circumuolutâ, capite radiato, præsertim leonino. Is est $\chi\upsilon\beta\epsilon\iota\varsigma$, vnus è triginta sex Decanis, qui omnem Zodiaci possident circulum, ac per duodecim signa extenduntur, de quibus Salmasius: Dij isti, inquit, Decani, eorumque administri ac munifices, $\mu\omicron\rho\theta\acute{\omega}\sigma\epsilon\iota\varsigma$ ex stellis fuere, prout eas imaginati sunt hanc aut illam speciem habere, qui commenti auctores fuere. Alius cum securi fingebatur, aut alio telo; alius cum capite viri, aut femi-

GEMMA 71. 72. cõ sequent.

Firmicus l. 4. c. 16.

Lib. de Annis Climact.

feminæ radiato, cetera serpentis; alius alio habitu ac facie monstrôsâ ostendebatur. Eorum autem figuras in annulorum Gemmis curabant sculpendas, ut essent pro amuletis. Græci: Εἰσὶν ἐν ἐκάστῳ τῶν ζωδίων τρεῖς κατειλεγμένοι Δεκανοί, ποικιλόμορφοι, ὁ μὲν κατέχων πέλεκυν, ὁ δὲ εἰς ἄλλοσι ἐχηματισμένῳ εἴκασμα, ὡς εἰ τὰ εἶδη ἔτα ἄμα δακτυλίων ἐγλύψεις σφενδοναίς, ἄπο τρέπαια δευθῶν γρήσει, τὴτο μὲν ὄνω ὁ Τεῦκερς, ἔοι κατ' ἐκείνον φειττοὶ τὰ μετέωρα. *Sunt in unoquoque signo tres constituti DECANI, formâ varij, quorum alius securim tenet, alius in aliâ imagine ostenditur. Quorum si species & habitus IN PALIS ANNULORVM sculpservis, ADVERSORVM AMULETA existent, ut Teucer asserit, aliq̄ue qui eo tempore in Astrologiâ enituère.* Hodie quoque inter κειμήλια curiosorum multi annuli reperiuntur, aut lapides ad id efformati, ut collo suspendantur, quibus decanorum γήματα varia, ac nomina insculpta inscriptaque extant, capitibus ut plurimum radiatis. Talis est, cuius ἔκτυπον amicus suggessit, leonis facie radiati, ac iubati in serpentis implicatum volumen desinentis, cum nomine χρῆσις. Idem ille amicus, qui misit, censebat legendum esse Ἀνῆσις, quasi perperam à cavitatore scriptum esset x pro a. Sed cum monui nomen esse Decani in Cancro, qui vocatur χρῆσις Hephæstioni. Nihil autem communius apud Græcos, quàm μ & β inuicem permutari. Sed verum nomen est χρῆσις. Nam χρῆς est aurum in linguâ Ægyptiacâ. Vnde χρῆσις nomen proprium idem quod χρῆσις Græcis. Videtur huic Decano positum nomen χρῆσις, quòd aureo & fuluo esset colore, ut est leonis iuba. Non enim sic appellatus videtur, quòd diuitias decernat. E-contrario, illo Horoscopante genitus paterna bona lancinabit.] Hæc Salmasius. Sed Kircherus aliter similem Gemmam & legit & exponit,

GEMMA
73.

ponit, apud quem miratus sum declarationem eius, quæ ^{GEMMA} extat apud Pignorium, quamque inter alias iterum exhibeo numero 74. ^{74.} *Serpens, inquit, seu aspis est κωόμορφος, ter à tom. cuius caput radiofo nimbo circumdatum monstrat numen 2. Oedipi Mercuriale, uti ex inuersis litteris apparet, ubi legitur* ^{Egyptiaci,} *ΑΝΟΥΒΕΙ Anubis. ΧΝΟΥΜΙCΠΙ* ^{class. II.} *verò nomen est, quod κ² ἄ* ^{cap. 6.} *ἰσοψηφίαν resolutum in numeros facit 1480. & totidem nomen ΧΡΙCΤΟC facit.*

X. 600.	X. 600.
P. 100.	N. 50.
I. 10.	O. 70.
Σ. 200.	Υ. 400.
Γ. 300.	M. 40.
O. 70.	I. 10.
Σ. 200.	Σ. 200.
	P. 100.
	L. 10.
1480.	1480.

Vides igitur quàm peruersè, quàm impiè barbaris huiusmodi nominibus diuinum Christi nomen heretico magi profanent. Hæc ille. cum tamen in Gemmâ ΧΝΟΥΒΙC, siue ΧΝΟΥΜΙC non repræsentetur vt aspis κωόμορφος, sed λεοντόμορφος, ac benè iubatus, neque inscribatur ΧΝΟΥΜΙCΠΙ, sed ΧΝΟΥΜΙC, vt ex allatis patet. De quibus cum ab alijs tum ab ipso in primis Kircherò iudicari velim: facit enim indoles mea & educatio, vt non libens censeam aliena, sed malim mea censuræ subdere.

Alium vidit lapidem Salmafius eâ gratiâ factum, vt è ^{GEMMA} collo pro amuleto suspenderetur, in quo nomen Decani ^{76.} *primi*

Q

Lib. de
Annis
Clima-
teric.

primi leonis scriptum erat. Is est, inquit, *Χολχνηβίς*, Hephæstioni *Χαρχνηβίς*, humanâ facie cum septem radiis, & scorpionij caudâ. Sub eius mento Sagittarij nota scripta est, quæ decussatur bacillo vtrimque furcato. Nescio quare: nam Decanus ille nihil cum Sagittario habet commune. Leonis est primus Decanus. Leonis autem Dodecatemorion tribus Decanis regitur sub nominibus Arietis, Tauri, & Leonis, vt ex his Manilij constat:

*At Leo consortis meminit sub lege Trigoni,
Lanigerumque ducem recipit, Taurumque quadrato
Coniunctum sibi, sub Geminis pars tertia fertur.*

An significare voluit Horoscopante Sagittarij signo sculptum fuisse illum lapidem? Atqui magis oportuit *Ω' ερσιου-
πουωτ* *⊙* *λέοντ* *⊙* eum dedicari, cuius Decanus est Cholchnubis. Puto igitur eâ figurâ notari Sagittarij signum *δ' αμ-
τερον* esse cum eo Decano. Et fanè ita est. Nam sexto signo Sagittarius dissidet à Cancro, cuius tertius habetur Decanus Cholchnubis. Quod *δ' αμτερον* est partile, non signile. Ægyptiaca quædam vocabula Græcè in eo scripta visuntur, & nomen *ΙΑΩ*. Nam *MR* illud inuersum *W* pro *Omega* positum *ΙΑΩ*. *figma* etiam euersum videri potest. Ex hoc vocabulo porrò *Γαω* apparet Basilidianorum esse has inscriptiones Talismanicas, ad obseruationem siderum cum Decanorum figuris insculptas. Nam & Ægyptiacis vocabulis conceptæ sunt, & ipse Basilides eiusque sectarij ex partibus Ægypti fuere. Ipsa inscriptio Ægyptiaca, excepto illo vocabulo, *ΓΙΓΑΝΤΟΠΑΝΤΟΡΗ-
ΚΤΑ*, hoc est Gigantum omnium euersor. Vitiosè in lapide sculptum est *ΓΙΓΑΝΤΟΠΟΝΤΟΡΗΚΤΑ*. *Ρήσσειν* est frangere, solo alliderè, quod à palæstrâ ductum est. Hactenus Salmasius.

Binis

Binis alijs Gemmis insculptus videtur Πάτερ ὁ ὄλων, termini imagine, brachiis ad pectus decussatis, in maximâ & altissimâ quiete, in otio plurimo placidâ, &, ut ita dixerim, stupentis diuinitatis, qualem iussit Epicurus: Qualem etiam indicant subiecti Angeli globis cælestibus insistentes, poplite flexo, manibus itidem decussatis habitu adorantium. De quibus Epiphanius, vbi de Simone Mago: Nomina quædam PRINCIPATVVM ac POTESTATVVM commentus est, CÆLESTESQVE GLOBOS varios, atque in firmamento caloq̄ue quolibet INTELLIGENTIAS certas collocat, quibus BARBARAS APPELLATIONES affingit. Negat insuper salutem consequi vllum hominem aliter posse, quàm si eiusmodi MYSTERIA didicerit, & VNIVERSITATIS PARENTI ea sacrificia per illos, quos diximus, PRINCIPATVS & POTESTATES obtulerit. Idem de Menandro: Hic perinde, ut alter, MVNDVM ab ANGELIS fabricatum, seipsum verò DEI VIM esse de celo missam asserit. Tum de Saturnilo Basilidis condiscipulo: Perinde ac Menander MVNDVM ab ANGELIS factum esse prædicabat. Præterea vnum esse PATREM IGNOTVM, qui VIRTVTES, PRINCIPATVS ac POTESTATES creauerit. Denique de Basilide: Erat, inquit Basilides, INGENITVM vnum PRINCIPVM, qui solus est OMNIVM PATER: ab hoc procreata Mens, à Mente Verbum; ab hoc Prudentia, à quâ Virtus & Sapientia prodijt. Ab utrâque porrò PRINCIPATVS, POTESTATES, & ANGELI. Deinde Virtutes, ANGELIQVE isti PRIMVM ac SVPREMVM CÆLVM moliti, ANGELOS rursus alios propagarunt.

GEMMA
77. & 78.
Tertul-
lian. lib.
aduersus
Valenti-
nian. c. 7.

Hæresis 21

Hæresis 22

Hæresis 23

Hæresis 24

Lapis vltimus huius tabulæ est Heliotropius. Necromantici Babylonensium Gemmam appellant, de quâ Plinius: Nascitur in Æthiopiâ, Africâ, Cypro, porracei coloris,

GEMMA
78.
Lib. 37.
cap. 10.

ris, sanguineis Venis distincta. Causa nominis, quoniam deie-
cta in Vas aquæ, fulgorem Solis accedentem percussu sanguineo
mutat, maximè Æthiopica. Eadem extra aquam speculi modo
Solem accipit, deprehenditque defectus, subeuntem Lunam
ostendens. Magorum impudentiæ vel manifestissimum in hac
quoque exemplum est, quoniam admistâ herbâ Heliotropio, qui-
busdam quoque additis precatationibus gerentem conspici negent.

Infectis & illa Basilidianorum de Decanis ac signis cæ-
lestibus superstitiosa doctrina ipsos etiam Priscillianistas.
Hadriano siquidem imperante, vt iam antè meminimus,
Basilides Gnosticorum sectam in Ægyptum inuexit, &
ex eius scholâ Marcus in Hispaniam profectus erroris se-
mina iecit, Agape nobili feminâ & Heluidio in partes
traductis. Vnde aliquanto ex interuallo Priscillianus ex
consopiti ignis scintillis magnum incendium excitauit. Is
Abilæ in Hispaniâ Episcopus, homo nobilis, inquietus,
ac differendi promptissimus, fatalium nexu stellarum
homines inter se colligari credidit, ipsumque corpus hu-
manum pro ratâ portione signorum duodecim Zodiaci
esse constitutum. Adipatis escis seu immundis abstinend-
um. Et quia carnis opificium non bono veroque Deo,
sed malignis angelis tribuebat, viros à volentibus femi-
nis, feminas à maritis disiungi fas duxit. Tantum verò
lues teterrima magistri calliditate inualuit; vt cuiusque
sexus, atque ordinum homines breuî corriprensus nouita-
tis illa prurigo peruaserit. Quapropter in Concilio Bra-
charensi ita à Patribus definitum est: *Si quis animas &
corpora humana fatali signo credit adstringi, sicut Pagani &
PRISCILLIANVS dixerunt, anathema sit. Et: Si qui DVO-
DECIM SIGNA, id est signa que Mathematici obseruare
solent, per singula animæ vel corporis membra dissipata cre-
dunt,*

Io. Ma-
riana lib.
14. c. 5.

Brouve-
rus An-
nal. Tre-
uirens. l. 4

Can. 9.

Can. 10.

dunt, & nominibus Patriarcharum adscripta dicunt, sicut PRISCILLIANVS DIXIT, anathema sit. Hinc & Leo Magnus Epistolâ ad Astoricensem Episcopum, in quâ Priscillianistarum errores damnat: Undecima, inquit, ipsorum blasphemiam est, quâ FATALIBVS STELLIS & animas hominum & corpora opinantur adstringi: per quam amentiam necesse est, ut omnibus Paganorum erroribus implicati, & fauentia sibi, ut putant, SIDERA COLERE, & aduersantia studeant mitigare. Verùm ista sectantibus nullus in Ecclesiâ Catholicâ locus est; quoniam qui se talibus opinionibus dedit, à Christi corpore totus abscessit.

Horum nugis accensere visum est Tabulas XX. & XXI. cum signis cælestibus, & appositis subinde nominibus SATOVIEL, GABRIEL, MICHAEL, quæ à Iudæis sumpsere Basilidiani, atque ab illis obscœni Priscillianistæ; quorum hodieque sectatores nonnulli extra lineam excurrere videntur, dum confidunt se programmata siderum & eorum vires Gemmis & metallis insculpere posse. Α ποτελέσματα γλυφικα vocant, seu Effectus sculptionis ac sigilli. Petrus Arlensis de Scudalupis, Hierosolymitanus Presbyter: Arabes, inquit, ad magicas operationes talia ponentes, ANNVLOS, IMAGINES & SIGILLA fabricant ex trina cæli, terra & aëris sympathiâ, quorum virtutes, efficacias & potestates sub quibusdam observationibus compatas mirabilia prestare posse somniant: animos nempe dissidentium conciliare, morbos pellere, inimicos superare, & multas denique vanitates autumantes, credibiles ex miraculis se denominare iactantur, prout PLANETA, METALLVM, aut LAPIS ad tales producendos effectus, ex qualitatibus & proprietatibus sibi insitis, fuerint disposita. SATVRNVS ad honorum acquisitionem; IVPITER ad dignitates & honores;

GEMMA
79.80.
cum sequentib.
GEMMA
84 85. &
87.

Lib. de
Sympathia metallorum
& lapidum
ad Planetas cap. 9.

GEMMA
79.84.
85. & 87.

MARS ad bella & hostes; SOL ad gratiam magnatum; VENUS ad desideria, & affectus; MERCURIUS ad doctrinam & eloquentiam; LVNA denique ad prospera itinera. Quæ quidem postulare videntur non qui reprehendat, sed vel Heraclitum potius aliquem vel Democritum, quorum hic amentiam eorum rideat, ille deploret inscitiam. Ita miseri sibi obsequi stellas & cælum opinantur: vt Apollonius, qui septem annulos stellarum septem nominibus cognominatos singulos singulis diebus gestabat, iuxta dierum nomina illos distinguens.

Philo-
stratus in
eius Vita.

GEMMA

86.

Lib. 3. de
Lapidib.

De imagine trium puellarum putidissimum commentum refert Hermes apud Camillum Leonardum; nimirum, Si in ACHATE reperiantur, hominem gratiosum apud alios efficere, in aëris spiritus dare potentiam, & in magicâ arte valere.

C A P V T X I I .

T A B V L A X X I I .

ABRAXAS *Hercules, Arbor.*

L. I. Sa-
turnal.

ED nec Hercules à substantiâ SOLIS alienus est. Quippe HERCVLES, inquit Macrobius, ea est SOLIS potestas, qua humano generi virtutem ad similitudinem præstat deorum. Nec existimes Alcumenâ apud Thebas Bæotias natum, solum vel primum HERCVLEM nuncupatum: imò post multos atque postremus ille hac appellatione dignatus est, honoratusque hoc nomine, quia nimia fortitudine meruit nomen Dei virtutem regentis. Ceterum Deus HERCVLES religiosè quidem & apud Tyrone colli-

colitur: Verùm sacratissimâ & augustissimâ Ægyptij eum religione venerantur, ultraque memoriam, quæ apud illos retrò longissima est, ut carentem initio colunt. Et reuerà HERCVLEM SOLEM esse vel ex nomine claret. HERACLES enim quid aliud est, nisi HERAS, id est AERIS CLEOS? Quæ porrò alia AERIS gloria est, nisi SOLIS illuminatio, cuius recessu, profunditate, spiritus occultitur tenebrarum? Praterè sacrorum administrationes apud Ægyptios, multiplici actu, multiplicem Dei asserunt potestatem, significanter HERCVLEM hunc esse τὸ ἐν πᾶσι ἔστι πάντων Ἡλίου.

Eius erecti, ac leonem suffocantis imaginem Gemmæ GEMMA
89. & 90. insculptam valere credebant aduersus dolores colicos. Alexander Trallianus de Medicamentis naturalibus, L. 10. c. 1. quæ alligari solent ad hunc morbum: HERCVLEM erectum, SUFFOCANTEM leonem in LAPIDEM MEDICVM insculpito, & inclusum in ANNVLVM AVREVM gestandum dato. Hinc τὸ κάππα in auersò Gemmæ. Goriæus de hoc Amuleto: Trallianus, inquit, non postrema nota Medicus, Prafat.
in dactyl.
liotheca. tradit imaginem HERCVLIS supinè iacentis, leonemque strangulantis annulo inclusam, digitoque gestatam, peculiare amuletum esse ad dolorem colicum. Sed non benè: nam sculpendum HERCVLEM erectum. Ἡ ἐκκελέα ὀρθόν, qualis est in Gemmis allatis, non autem supinè iacentem, disertè monet Trallianus.

Gemma ista imperitos pictores coarguit, qui Nemæum leonem ab Hercule, manibus eius diducto rictu, laceratum depingunt. Id rectè obseruabat Geuartius, firmabatque ex Papinio suo, qui sic VI. Thebaidos:

—— primus Tyrinthius ingens
Pectoris attritu sua fregit in ossa leonem.

Idem

Idem lib. iv. Siluarum, vbi Iulij Vindicis Herculem Epitrapezion describit :

———*hoc pectore pressus*

Vastator Nemees.

Homerus Iam verò, si Poëtas canentes audimus:

lib. 4. Odyss. *Sapè lapis potis est, ARBOR quoque sapè videri*

Ouid. l. 8. PROTEVS.

Metam. Itaque ne qua desit forma Gemmæ Basilidianæ, quam cum illo conferre pergimus, & hunc Abraxam specie tenus arborem damus, siue laurum; quam efficacem arbitrabantur aduersus venena & fulmina, neque obturbare sacrum morbum, neque dæmonem vbi adfuisset. Inde iactatum, vt qui se tutum approbare vellet, *Δαφνίω*, diceret, *Φοεῖ βακτηρίαν, Laureum gesto baculum*; etiam in annulis & gemmis, quibus pro amuletis utebantur; atque ab eâdem lauru certissima edi credebant oracula. *Quæ grata*

lib. 15. cap. 30. *est APOLLINI, inquit Plinius, fulmine sola non icitur, manifesto abdicat ignes crepitu, & quadam detestatione.*

GEMMA 91. Ac ne Deum quidem Terminum à Sole, perpetuo Abraxarum comite, seiungendum putes, facit Nummus Augusti, in quo Terminus radiatus, habitu Apollinis, cum adiacente fulmine. Quod Emblemata vir Antiquariæ rei peritissimus meritò interpretabatur de ipso Augusto, qui

———PHOEBIGENAM *se se gaudebat haberi.*

In Tab. XIV. Numismat. Croyacorum. Non, vt plerique omnes de eius Symbolo, *FESTINALENTE*, perinde ac si terminus moram, fulmen celeritatem indicaret. Sed vtrumque, quamquam opere fati rudi elegantius exhibent Cancer & Papilio, infrà tabulæ vltimæ Gemmâ vltimâ. Pro deo Termine etiam

Sidonius in Paneg. Anthemij. *L. 5. Receptar. sent. tit. 22.* ARBOREM TERMINALEM apud Paulum IC. inuenias, cui

cui vino, frugibus & fauo mellis sacra faciebant. Vnde Sedulius deflens elementorum idolorumque cultores:

ARBOREIS *alius* ponit RADICIBVS aras,
 Instituitque DAPES, & RAMOS flebilis ORAT,
 Vt natos, charamque domum, dilecta que rura,
 Coniugijque fidem, famulos censumque gubernent.
 Lignee LIGNA rogas, surdis clamare videris,
 A mutis responsa petis, quae iura domorum
 Hac ratione regunt, si caesa securibus aetis
 Ardua pendentis sustentent culmina tecti,
 Aut subiecta focus, dapibus famulentur edendis.

In Opera
 Paschali.

Cur ab vnâ lauru, baccarum loco, dependeant tria capita Medusæ, quo significatu prodeat altera è dorso humano, non sum ita horum deorum naturæ conscius, quin fatear me scire iuxtâ cum ignorantibus.

GEMMA
 93. & 92.

C A P V T X I I I .

T A B V L A X X I I I .

ABRAXAS Miles, Perseus.

RECTE monet, meâ quidem sententiâ, eruditissimus Ioannes Wowerius, in Notis ad ea Firmici verba: Scio, hoc Romano nomine dignum putatis, ac Persarum sacris. At Persarum legibus sequatur Ut armata clypeo, loricâ, gladio & hastâ consecratur. fortè legendum: ut armatus; & capiendum de milite, Mithræ initiari solito. Sed militem ipsum refert Hieronymus inter simulacra portentosa, quorum quatuor hîc exhibemus. Primus capite $\tau\epsilon\rho\pi\alpha\iota\omicron\phi\omicron\rho$,

GEMMA
 94.
 R
 gues

GEMMA
95.
GEMMA
96.
GEMMA
97.

gues erectos ostentat; alter capiti gallinaceo soliti monstri Abraxæ; tertius flori loto insistit, leone iuxta in pedes erecto, ac velut insiliente; quartus cum solito item monstro Abraxæ supernè repræsentatur, dextrâ hastam, sinistrâ globum tenens. Atque hi propriè videntur *militēs* Hieronymo memorati; præterquam quòd Epiphanius de Hæresi Gnosticorum: *Iidem*, inquit, *Στρατιωνοι*, seu MILITARES in Ægypto sunt dicti.

Georgius
Monachus.

Ceterùm, quòd ait Macarius, visum à se hominem more militis accinctum gladio, leonino capite, dextrâque tenentem caput Medusæ, *Abraxam militem* vocandum esse, haud ita tutum videtur. Hunc ego ad *Persea* refero, cuius inter Abraxæ portentosa simulacra meminit etiam Hieronymus; quippe qui Medusam obruncavit, & *Persas ipsos execrandas cæremonias docuerit*, ac MAGIAM, quæ dicitur MEDUSÆ; quo regnante ignis in Persis celo delapsus est, ex quo ignem alium accendens, & fanum extruens, in eo reposuit, vocavitque Templum IGNIS IMMORTALIS, & constituens viros prudentes, ut seruirent, seruaerentque ignem, Magos eos appellavit. Quos ritus in multâ dignatione habentes *Persæ colunt* IGNEM. Vtique ad Mithræ cæremonias referendum; vnde & *Perseo leoninum caput* in Gemmâ, quam vidit Macarius. Apud Eusebium: *Græcos celeberrimos quosque aiunt, Ægyptiorum Heroas atque deos sibi tamquam proprios vindicasse*. Nam *Herculem etiam, Ægyptius genere cum esset, ac singulari fortitudine præditus, magnam orbis terrarum partem obiisse; eundem tamen quasi Græcum à Græcis prædicari, tametsi longè ab altero quodam Hercule diuersum, quem in Græciâ multis post sæculis Alcmena pepererit. Addunt PERSEVM quoque lucem in Ægypto primum aspexisse; & ipsiusmet Isidis originem à Græcis hominibus transf-*

Lib. 2. de
Prepar.
cap. 1.

translatam Argos fuisse. Ut nihil mirum sit Ægyptios, atque ex his Basilidianos, Græcorum fabulas & præstigijs in signis ac symbolis vsurpasse, pro quibus inter se certabant.

C A P V T X I V.

T A B V L A XXIV.

ABRAXAS Κάνθαρος.

VIT haud dubiè Abraxas Cantharus ea Gemma, quam vidit Macarius, in quâ, ab vnâ, inquit, parte velut insectum quoddam, fortè scarabæus, & circa eum per orbem serpens capite caudam apprehendens.

Nam & Pignorius similis Gemmæ sculpturam primus edidit; in eâque, ut vides, Solis caput concinnè scarabæo impositum; quæ omnia serpens caudam vorans ambit, ut detur intelligi, orbis huius lucem à Sole esse, qui sapienti cursu vitam animantium moderetur. Et verò si Porphyrium audimus, non iniuriâ Sol

Κανθαροειδης, & vicissim scarabæus Ηλιοειδης representatur. Ait enim: SCARABÆVM stultus quispiam detestetur, utpote diuinis in rebus hospes & peregrinus. At hunc Ægyptij quasi viam & spirantem SOLIS IMAGINEM venerari solent. Nam & SCARABÆVS omnis mas est, & semen in paludem immissum, ac sphericam in figuram conformatum, postremis pedibus in auersam partem conuoluit, SOLIS in celo motum emulatus, integramque Lunæ dierum conuersionem expectat. Arnobius de Ægyptiorum superstitionibus: Tempa felibus, SCARABÆIS, & buculis, sublimibus

In Expo-
sit. Men-
se Iliaca.
GEMMA
98.

Apud
Eusebiū
lib. 3. de
Prepar.
cap. 4.

Lib. 1.
aduersus
Gentes.

- sunt elata fastigijs. Silent irrisæ numinum potestates, nec liuore afficiuntur illo, quòd sibi comparatas animantium uilium: conspiciunt sanctitates. Quin & Plinius eodem sensu: Egypti magna pars SCARABÆOS inter NUMINA colit, curiosâ Apionis interpretatione, quâ colligat, SOLIS operum similitudinem huic animali esse, ad excusandos Gentis suæ ritus. Denique apud Diogenem Laërtium, SOLEM & LUNAM deos esse, alterum Osirim, alterum Isir appellatos; exprimere eos per SCARABÆVM & draconem aliâque animalia, Manethus auctor est in Naturalium Epitome, & Hecatheus in primo de Egyptiorum Philosophiâ. Hinc in alterâ Gemmâ fulmen supponitur scarabæo, quòd is nimirum non Solis modò symbolum esset, sed etiam Lunæ, cui cum aquis mira sympathia, quæ subinde, ut eleganter Plinius, Scandunt in sublimè, & calum quoque sibi vindicant, ac nubium obtentu vitalem spiritum strangulant. Quæ causa FULMINA ELIDIT, ipso secum discordante mundo. Inde & grandines, pruinae, imbres, procellæ, turbines, & plurima mortalium mala. Quibus auertendis Magi, eodem teste Plinio, non sine contemptu & irrisu generis humani, AQUILAS in SMARAGDIS sculpebant & SCARABÆOS. Idem alibi: Sunt & Chelonitides testudinum similes, ex quibus AD TEMPESTATES multa uaticinantur. Eâ verò, quæ sit aureis guttis, cum SCARABÆO, deiectâ in aquam feruentem, TEMPESTATES auerti.*
- Postremò, ut notauit Macarius, nihil frequentius sólido corpore è Gemmâ effictis scarabæis, qui perforati gestabantur. Multos eiusmodi videre est in Thesauro Rei Antiquariæ Serenissimi Archiducis LEOPOEDI GVILIELMI; & ipsos viginti exhibuit aliàs Io. Iacobus Chiflerius, parens meus, suis quosque emblematis in parte posticâ inculptis insignes.

CAPVT XV.

TABVLA XXV. XXVI. XXVII.

*Canopus, Serapis, Isis, Anubis, Dij Ægyptiorum
& Gnosticorum Romam aduecti.*

UPEREST, vt, quod me facturum receperam, Ægyptiarum, seu Gnosticarum superstitionum communitatem cum Romanis attexam obiter:

Isis enim & SERAPIS, & grandi SIMIA caudâ,

Et CROCODILVS id est, quod IVNO, LAVERNA, PRAEPVS.

Hos tu NILE deos colis, & tu TYBRIS adoras:

Deos LATINOS, & deos ÆGYPTIOS,

Queis ROMA litat, queis CANOPVS supplicat.

Vnde Lucanus:

Nos in templa tuam ROMANA accepimus ISIN,

Semideosque CANES, & SISTRA iubentia luctus,

Et quem tu plangens hominem testaris OSIRIN.

Ac minimè quidem mirandum erat, deos Ægyptios Latinis aggregari, quorum multa vtrisque inter se similia reperiebantur: Vna erat superstitio, quamuis non concolor error,

vt est apud Prudentium. Sed sub initium Pontificatus Aniceti Papæ, nacti occasionem vrgentis persecutionis famosissimi quidam hæretici, se intruserunt in Urbem; vt,

si quo modo possent, nobilissimæ Apostolico-Ecclesiæ sinceritatem labefactarent. Fuit inter alios, qui id præsumpserunt, procax femina, Marcellina nomine, sectatrix

R 3. trix

Prudentius l. 2. contra Symmachum.

Idem Petri Steph. hymn. 10.

Lib. 8.

Lib. 2. contra Symm. Baronius Anno Christi 167. n. 4.

Heresi 27
Irenaeus
l. 1. c. 24. trix nefandissimæ sectæ Gnosticorum, de quâ Epiphanius: Aniceti tempore MARCELLINA Romam veniens, & Carpocratianæ doctrinæ virus euomens, multos illic errore suo deprauatos in exitium impulit: indidemque GNOSTICORVM sunt excitata primordia.

GEMMA
103. &
104.

Kircherus
c. ult.
Prodro-
mis Aegy-
ptiaci.

In primis huius tabulæ Gemmis 103. & 104. expressus est famosus ille Canopus, deorum potentissimus habitus, utpote qui Ignem, Persarum Deum, aquâ Niloticâ, quam in circumdato sibi vase continebat, extinxisset. Hunc Ægyptij postmodum, more suo, in omne superstitionis genus præcipites, inter sacra symbola collocarunt. Eoque phylacterij loco postmodum illos contra ignis flammarumque violentiam usos, πετάλφα, seu πενταγράμμον ei adiunctum abundè docet; hoc enim, eò quòd hanc vocem Græcam ΥΓΕΙΑ, quod salutem significat, vario situ referat, prosperitatis symbolum apud Ægyptios fuisse, tritum est ex historiâ Antiochi Soteris, qui contra Galatas decertaturus, huius symboli, vexillis impositi, subsidio, de quo faciendo in somno monitus fuerat, insignem victoriam reportasse fertur.

GEMMA
106.

GEMMA
107. &
108.

GEMMA
109. 110.
& 111.

Orat. 4.

Sequitur tabulâ XXVI. Serapis Ægyptiorum deus factis notus, quem dedita gens superstitionibus ante alios coluit. Sed eundem hoc loco adferre visum est cum Iouis Aquilâ, inter signa militaria ritu Romano consecratum, aut certè Imperatorem sub eius specie. Quem morem confirmât subiectæ Sardæ duæ elegantissimæ 107. & 108. referentes Apotheosim Romæ & Lucij Veri Imperatoris.

Serapidem capite radiato exhibent Gemmæ 109. 110. & 111. etiam cum cornibus, & habitu Iouis Ammonis; quia, ut oraculum Apollinis apud Iulianum Imperatorē:

Εἰς Ζῶς, εἰς Ἀΐδης, εἰς Ἡλίου ἐστὶ Σάραπις.

Vnus IVPITER, vnus Pluto, vnus SOL est SARAPIS.

Idem

Idem Diodoro dicitur *tum Dionysius, tum Pluto, tum AMMON, tum IVPITER*. Cuius vertex, inquit Macrobius, *insignitus CALATHO, & altitudinem SIDERIS monstrat, & potentiam capacitatis ostendit: quia in eum omnia terrena redeunt, dum immisso calore rapiuntur*. Ex hisque & alio oraculo Apollinis apparere ostendit, *SERAPIS & SOLIS unam esse & indiuiduam naturam*. Quibus addit, *ISIDEM cunctâ religione celebrari, quæ sit vel TERRA vel NATURA RERVM subiacens SOLI*. Unde utriusque communes honores habiti, Gemmæ sculptæ, aræ, statuæ erectæ. Pausanias in Corinthiacis: *Vnde à mari ad altiores oræ partes ascenditur, SOLIS templum, & gratiarum lucus. Erectum & SERAPIDI ac ISIDI fanum ambiunt maceræ è prægrandibus & lectis lapidibus*. Idem in Laconicis: *SERAPIDIS & ISIDIS fragmenta absunt Boeis haud ampliùs stadia septem*. Et in Messenicis: *A theatro non procul, SERAPIDIS & ISIDIS fanum est*. In Achaicis denique: *Sunt & in eodem delubro [Apollinis] signa aliquot Æsculapij stantia, & seorsum SERAPIDIS & ISIDIS, è lapide omnia Pentelico*. Testatur etiam D. Augustinus: *Ferè in omnibus templis ubi colebatur ISIS & SERAPIS, fuissè etiam SIMVLACRVM, quod digito labijs impresso admonere videretur, ut SILENTIVM fieret*. Hinc inter vtrumque numen, medium Harpocratem videre est in Gemmis 113. & 114.

Ultimæ tres 115. 116. & 117. Mercurium repræsentant, cultum ab Ægyptiis & Romanis tamquam spiritum vniuersi, & vnicam causarum causam. Illi assistit aries, quod unus præ ceteris GREGES tueri & augere existimaretur.

Sed horum numinum Ægyptiorum cum Romanis societatem à Prudentio notatam, pulchrè docet Gemma 105. in quâ Iuno dea velata, & qualis in nummis, hastam

L. I. Saturnal.

GEMMA 112.

Lib. 18. de Cinitate Dei.

GEMMA 113. & 114.

GEMMA 115. 116. & 117.

Pausanias in Corinthiacis.

GEMMA 105.

hastam ac pateram tenens, cum auersâ inscriptione Gno-
 sticâ: CΑΚΑΩΕ CΟΦΗ ΔΔΩΝΑΙ. Vnde liquet horum ho-
 minum cum Romanis commercium ; cuius aliquando
Tertul- pertæsi Piso & Gabinius Consules, SERAPIDEM & ISI-
lianus in DEM & HARPOCRATEM cum suo CYNOCEPHALO Ca-
Apologe- pitolio prohibitos inferri, id est curiâ deorum pulsos, euersis
tico. etiam aris eorum, abdicauerunt, turpium & otiosarum super-
Pamelius stitionum vitia cohibentes. Anno nimirum Urbis conditæ
in Com- DC. XCV. Quod autem illi cœperunt, aris dictorum deo-
ment. rum euersis, perfectum videtur anno post hunc octauo,
Valer. V. C. DCC. III. à L. Æmilio Paulo Consule; qui, cum Se-
Maxim. natæ Isidis & Serapidis fana diruenda censuisset, eaque
lib. 2. c. 4. nemo opificum attingere auderet, positâ prætextâ secu-
Tertul- rim arripuit, templique eius foribus inflixit. Sed (quæ
lianus in cæcitas est mentis humanæ) iisdem postea restitutis
Apologe- summam Romani maiestatem contulêre. Diuus etiam
tico. Hieronymus conqueritur, ætate suâ Romæ Basilidis hæ-
Lib. 2. resim in Iouiniano reuixisse, qui ex monacho Romano
aduersus factus eius discipulus, atque Epicuri minister: Qua-
Iouinia- dringenti, inquit, ferè anni sunt, quòd Christi prædicatio ful-
num. get in mundo, ex quo innumerabiles hæreses tunicam illius con-
sciderunt. Vniuersus penè error de Chaldo, & Syro, & Græ-
co sermone processerat. BASILIDES, magister luxuriæ &
turpissimorum complexuum, post tot annos ita in IOVINIA-
NVM quasi in Euphorbum transformatus est, ut LATINA
quoque LINGVA haberet hæresim suam.

CAPVT XVI.

TABVLA XXVIII.

*Capita Philosophorum, Gemma Basilidiana, siue
Ægyptiaca perforata: Abraxas in numismate
rarissimus.*

LTIMO loco Gemmas hasce perforatas referre visum est, quibus magis constet, easdem subinde superstitiosè corpori adalligatas, aut è collo suspensas, ad amolienda maleficia. Prima, quæ solida est ex achate, caput refert alicuius Philosophi tectum galericulo, promissâ barbâ, & longo capillitio. Epiphanius de Carpocratianis Gnosticis & Basilidis sectatoribus: *Habent depictas coloribus imagines, quidam etiam aureas aut argenteas, vel ex aliâ materiâ factas, quas esse IESV effigies affirmant, easdemque à Pontio Pilato ad Christi similitudinem effictas, quo tempore inter homines debebat. Sed eiusmodi IMAGINES OCCVLTAS habent, necnon & PHILOSOPHORVM quorumdam, ut Pythagora, Platonis, Aristotelis, aliorumque, quibus eas, quas dixi, Christi effigies miscent, & erectas simul omnes adorant, ad easque Gentilium ritus instituunt. Sic Stoici Zenonem, Academici Platonem, Peripatetici sigillariciis annulis insculptum gestabant Aristotelem, & complures Epicurum; de quo Tullius inquit, non in tabulis solùm, sed in poculis & in ANNELLIS spectari solitam Romæ imaginem Epicuri. In aduersâ parte alterius Gemmæ caput est numinis Ægyptij,*

GEMMA
118.

Hæresis
27
ex lib. 1.
Irenæi
cap. 24.

Licetus
de Gem-
mis An-
nularib.
cap. 115.
Lib. de
Fimbis.

GEMMA
119.

Lib. 1.
cap. 18.

ptij, in auersâ inculptus balsami ramulus. Dioscorides in *vnus Iudææ certâ quâdam conualle*, & in *ÆGYPTO nasci tradit*; quod & indicat Claudianus:

In Epi-
thalamio
Palladij
& Cele-
rina.

Gemmatisque alij per totum BALSAMA tectum

Effudere cadis, duro que saucius ungue

NILIACVS pingui desudat vulnere CORTEX.

Eius femina, qualia hîc, describit Prosper Alpinus; *Terebinthi fructuum figura*, & *magnitudinis emula*, EXTREMA ACVLEATA, & *MEDIUM CRASSVM obtinentia*. Additque, *nullum esse medicamentum, quo frequentius Ægyptij utantur, quod ad omnes ferè morbos adhibent, præsertim ad robur stomacho conciliandum*. Quapropter Ægyptij reges nihil habebant pretiosius, quod exteris regibus & Imperatoribus dono darent, siue ad incundam, siue ad seruandam cum illis amicitiam. Vnde & illos eiusmodi gemmis, balsami imagine insignitis, Amuletorum loco vfos esse verisimile est.

GEMMA
120.

Tertia Gemma solida item ex achate, oui mediij columbini magnitudine, videtur Amuletum bellicum, in quo Cancer & Papilio symbola Prudentiæ militaris, quam & hinc inde figuræ coronatæ & gladiis accinctæ indicant, veluti de aliquo stratagemate disceptantes. Opianus:

Lib. 2.

Concessa ex alto solers PRVDENTIA CANCRO,

Cui parta est dulcis magno sine præda labore.

Ostrea distendit testas, & claustra recludit

Portarum, pascitque lutum, scopulisque repanda

Gliscit aquas: paruum madidâ de rupe lapillum

Obliquus tollit CANCER, obelisque recuruis

Continet, in testis lapidem demittit apertis.

Affidet, atque epulis letus saturatur amicis.

Non

Non potis est nexu geminas occludere lances

Ostrea, nam latis portis seiuncta dehiscit,

Et moriens saturum CANCRUM latumque relinquit.

Hinc cancer dicitur, *ut appetens cibi, ita prospiciens periculi.* Et Imperatorem Octavianum Augustum adeo delectatum fuisse ferunt hoc proverbio, *Festina lente*, ut non solum in communi colloquio, sed in epistolis etiam eo vteretur, & in sigillo suo sculptum haberet papilionem cum cancro, quibus duabus bestiolis proverbij sententiam Hieroglyphicè pingebat: per papilionem, vermiculum alatum & velocem, innuens celeritatem; per cancerum verò, qui motu retrogrado & tardo fertur, moram & cunctationem. De solo cancro ait Macarius: *Quoties in Gemmis CANCRUM solum videbimus cum LITTERIS & VOCIBVS, erit symbolum ABRAXÆ.*

Atque hæc de Gemmis cælatis caractere Basilidiano siue Ægyptio, quibus vim magnam tribuebant Veteres, iis maximè, quibus Cynocephali vel Harpocratis imago sculpta esset. Vnde Plinius: *Externis famulantur sacris, & L. 2. c. 7.*
 DIGITIS DEOS GESTANT, & MONSTRA quoque colunt.
 eiusdemque alibi querela est, *etiam HARPOCRATEM L. 33. c. 3*
statuasque ÆGYPTIORVM NUMINVM in DIGITIS viros
quoque portare incipere. Apuleius: *Morem habeo, SIMVLACRVM alicuius DEI quocumque gestare.* Hanc superstitionem ut à suis arceret Pythagoras, eos vetat, *ἐν δακτυλῶν εἰκόνα θεῶν ἀειπέειν* in ANNULO circumferre DEI IMAGINEM. *In Apolog.*

Vnicum numisma indicat Macarius parte alterâ insignitum solito monstro Abraxæ. Sed & Gassendus scribit, *In eius Vstâ.*
 Peireskium anno M. DC. ostendisse Cardinalibus Baronio & Bellarmino *Gemmas NUMISMATAQUE VARIA, quibus BASILIDIANI, VALENTINIANI, alijque heretici inscribere*

bere soliti erant VOCABVLA BARBARA opinionibus suis ob-
tegendis. Nummum item Basilidianum apud Ducem

*In Notis
 ad Car-
 men 26.
 Paulini.
 Tertul-
 lian. l. de
 Prescri-
 ptionib.
 cap. 50.*

Arschotanium citat Heribertus Rosweydu, in quo inscri-
 ptum ALPHABETO, eumque refert ad Marcianos, qui
*nouam haresim ex Græcorum ALPHABETO componentes, ne-
 gabant veritatem sine istis posse litteris inueniri; imò totam
 plenitudinem & perfectionem veritatis in istis litteris esse
 dispositam; propter hanc enim causam Christum dixisse: Ego
 sum A & Ω.*

Quod ad me attinet, Abraxam in nummis num-
 quam vidi, & rarissimum puto. Nam ij, qui reperiun-
 tur ærei atque argentei, cum numeris Arabicis, vel He-
 braicis subinde litteris per cancellos diuisis, additis sæpè
 ad oras signis cælestibus, sæpius nominibus Angelorum,
 ANAEL, SATOVIEL, MICHAEL, GABRIEL, HAGIEL,
 SATQVIEL, RAPHAEL, ZADRIEL: ij, inquam, nummi
 longè sunt recentiores monstris Basilidianis, & ad magica
 incantamenta referendi, seu characteres *alti nominis*, quos
 vocant; cuiusmodi vidi quamplurimos.

OPERIS CONCLUSIO.

CAPVT XVII.

*Basilidianorum Θεουόρφωσις, non autem sacrarum
imaginum cultus & veneratio, ab freno per-
stricta.*

ISCE profectò describendis non fecerint
fatis Cynici Varrones, non Lentuli nec
Hostilij Romani mimographi, de qui-
bus Tertullianus in Apologetico: *Roma-
nus Cynicus Varro TRECENTOS IOVES
sue IVPITERES dicendum sine capitibus
introducitur. Cetera lasciuia ingenia etiam voluptatibus vestris
per DEORVM DEDECVS operantur. Dispiciite Lentulorum &
Hostiliorum venustates, vtrum MIMOS, an DEOS VESTROS,
in iocis & strophis rideatis. Nonne hæc insanix fuerunt, &
multæ insanix, vnoquoque fingente quod in animum
eius incidisset? Hæ sunt Basilidianorum margaritæ: hæc
illa semina, quæ hodieque supersunt, artis portentosa.
Hæ nimirum imagines, quas damnauit Irenæus, quibus
Basilidis sectatores utebantur, quibus Marcosiani & Va-
lentiniani, qui omnia IN IMAGINES urgebant, planè & *Tertul-
lianus
aduersus
Valenti-
nianos.*
ipsi IMAGINARIJ Christiani. Hæc est illa Diuinitatis om-
nis eiectio potiùs quàm Theologia, eousque infamis,
vt eam pluribus conuellere turpe videatur. Deus iste ve-
ster, inquit Firmicus, non BIFORMIS est, sed MULTIFOR- *Lib. de
Errore
profan.
religion.*
MIS: in multas enim species veteratoris forma mutatur. Mihi
credite, nihil prætermisit diabolus, quod hominem miserum aut*

debilitaret, aut perderet. Ideò sese in OMNES FORMAS multiplici diuersitate conuertit; ideò se diuersi generis calliditate composuit, ut varijs ac multiplicibus fraudibus homines irretitos interimeret. Adeò illi volupe fuit iam inde ab ipso Ecclesiæ nascentis exordio optimam veritatis frugem adulterinâ semente corrumpere.

D. Ignatius Ep.
ad Tral-
lianos.

Tu verò quisquis hæc monstra seu legeris, seu oculis vsurpaueris, Fugito quidem Basilidem, & totam collectionem indignitatis eius. Sed & te subeat infelicissimæ hominum cæcitatibus & amentiarum commiseratio: in mente habeto Deum, non fœdum & portentosum sub turpi ac mutâ dæmonis effigie; sed vnum illum magnum, viuum ac verum, totius boni fontem, in quo speramus, qui non despicit nos, nec amouet salutem suam à genere nostro: cuius ingenti beneficio accidisse credendum est, ut præ oculis haberemus, in quas caligines inciderint illi diuinarum rerum luce destituti; quorum laruas & portentosa simulacra cum intuebere, memineris quantis occæcati tenebris fuerint, ut eius, à quo inde sis ereptus, pluris in te beneficium ducas, & Christum ames tantò impensius, speciosum formâ præ filijs hominum: sanctissimam eius Matrem in sacris imaginibus reuerere, mulierem illam amictam Sole, quamque totam pulchritudinem fuisse scimus. Denique, ut finiam verbis Gregorij PP. II. ad Leonem Isaurum Imp. contra sacras imagines edicta promulgantem: *Honore affice, & glorifica sanctos & gloriosos Patres nostros ac doctores, qui cæcitatem à cordibus oculisque nostris secundum Deum dispulerunt, usque visum restituerunt. At enim scripsisti: Qui sit, ut in sex Concilijs de Imaginibus nihil sit dictum? Enimverò, Imperator, ne de pane quidem & aquâ dictum est quidquam, sit ne comedendum*

Apud
Baroniũ
anno
Christi
726.

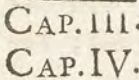
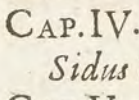
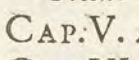
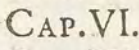
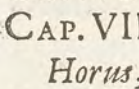
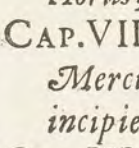
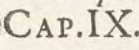
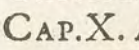
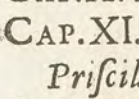
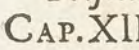
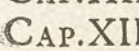
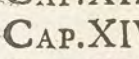
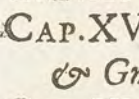
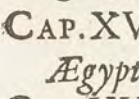
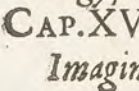
dendum, an non comedendum; bibendum, an non bibendum; quandoquidem hæc antiquitus, & à principio ad vitæ humanæ conseruationem habes tradita: sic etiam imagines traditæ fuerant, ipsique Pontifices imagines ad Concilia deferebant, nec ullus ex Christi amantibus ac religiosis hominibus iter peragens, absque imaginibus peregrinationes obibat; utpote qui virtute præditi atque apud Deum probi essent. Spectatum satis arbitror, non fuisse eiusmodi imagines, quas damnauit Irenæus, quamque ab illis dispares sint exhibitæ à nobis Basilidianæ, quidquid hodieque nouatores stultè blaterent, ipsi παντόμοφοι Basilidiani.

F I N I S.

INDEX

INDEX CAPITVM.

	APVT I. ABRAXAS Μίθρας, ΗΉλι☉, <i>Gallinaceus</i> . 49
	CAP. II. ABRAXAS Ιερακέφαλ☉, <i>Ibis, Niphus, siue Cnephus, αγαθος Δαίμων, οδάρχαλας</i> . 67
	CAP. III. ABRAXAS Κόραξ. 71
	CAP. IV. ABRAXAS <i>Phaëthon, Phanes, Priapus, Protogenus, Sidus Veneris</i> . 73
	CAP. V. ABRAXAS Λεοντόμορφ☉, Λεοντοκέφαλ☉. 77
	CAP. VI. ABRAXAS <i>Harpocrates</i> . 82
	CAP. VII. ABRAXAS <i>Bromius Pater, Calix Marcostorum, Horus, Isis</i> . 86
	CAP. VIII. ABRAXAS Κυνοκέφαλ☉, Άνυβις, Ερμάνυβις, <i>siue Mercurius: Sacrum Mithriacum, Sole Arietem permeare incipiente</i> . 93
	CAP. IX. ABRAXAS Hecate, Κερμοπίθνη☉, <i>Serpentarius</i> . 104
	CAP. X. ABRAXAS Οφίομορφ☉. 109
	CAP. XI. ABRAXAS Χυβις, Χολχυβις, Πάτηρ τῶν ὄλων: <i>Heresis Priscillianistarum etiam in Gemmis</i> . 119
	CAP. XII. ABRAXAS <i>Hercules, Arbor</i> . 126
	CAP. XIII. ABRAXAS <i>Miles, Perseus</i> . 129
	CAP. XIV. ABRAXAS Κάνθαρ☉. 131
	CAP. XV. <i>Canopus, Serapis, Isis, Anubis, dij Ægyptiorum & Gnosticorum Romam aduecti</i> . 133
	CAP. XVI. <i>Capita Philosophorum, Gemma Basilidiana, siue Ægyptiaca perforata: Abraxas in numismate rarissimus</i> . 137
	CAP. XVII. <i>Basilidianorum Θεομόρφωσις, non autem sacrarum Imaginum cultus & veneratio, ab Irenæo perstricta</i> . 141

INDEX AVCTORVM.

A.

BRAHAMVS Gor-
læus. 61.127
Ælianus. 71.77.88
Agrippa cognomento

Castor, Scriptor Ecclesiasti-
cus contra Basilidem. 28.60
Albertus Magnus. 108
Albertus Rubenius. 79
Alexander Trallianus. 64.106.

127

D. Ambrosius. 75.77.131
Ammianus Marcellinus. 103
Angelus Politianus. 83
Antonius le Pois. 18

Apuleius. 43.89.90.91.97.99.
139

Arnobius. 75.77.131
Athanasius Kircherus. 45.64.
65.68.74.84.95.98.99.100.
120.121.134

D. Augustinus. 11.76.84.135
Auienus. 92
Aufonius. 72

B.

B Aronius. 15.40.44.59.64.
78.133
Botrus Persarum Rex. 75
Bracharense Concilium. 124

C.

C Amillus Leonardus. 18.
63.106.108.126
Carolus Magnus. 75
Casperius Geuartius. 127

Cato. 64

Christinæ Reginæ codex ms.
44.81

Christophorus Brovverus. 124

Cicero. 68.79.137

Claudianus. 138

Claudius Salmasius. 44.45.62.

63.85.95.119.121.122

Clemens Alexandrinus. 43.71.

85.88.97.116.119

Cœlius Rhodiginus. 128

Constantinus Geoponicus. 29.

64

Cyrillus Alexandrinus. 36

D.

D Iodorus. 67.92.93.135

Diogenes Laërtius. 132

Dionysius Petavius. 36.44

Dioscorides. 138

E.

E Piphanius. 19.20.26.27.

28.29.31.39.41.59.75.78.

85.87.98.109.117.118.123.

130.134.137

Eusebius. 32.42.57.59.67.69.

85.93.104.105.107.111.130

F.

Fortunius Licetus. 99.137

G.

G Alenus. 30

Georgius monachus. 130

Gerardus Ioannes Vossius. 59.

69.71.73.

T

Gotti-

INDEX AVCTORVM.

Gottifredus Wendelinus.	39.	Iuuenalis.	57.68.69.97.98.107
	64.111.112.116.117		
Gregorius Nazianzenus.	68		
Gregorius II. PP.	142		
H.			
H Eliodorus.	89		
H Heribertus Rosvveydus.	140		
D. Hieronymus.	10. 15. 23. 25.		
	28.43.58.70.117.136		
Hilarius diaconus.	71		
Homerus.	128		
Horapollo.	67.78.107		
Horatius.	36.72.95		
I.			
I acobus Ouzelius.	111		
I acobus Sirmondus.	59		
Ianus Gruterus.	72		
Ignatius martyr	142		
Ioannes Baptista Altinus.	105		
D. Ioannes Chrysofomus.	24		
Ioannes Heurnius.	105.106		
Ioannes Iacobus Chiffletius.	103.132		
Ioannes Mariana.	124		
Ioannes Wovverius.	129		
Iosephus Scaliger.	39.44.65		
Irenæus.	25. 39. 40. 41. 42. 43.		
	44.46.76.84.87		
Iulianus Imp.	20.101.134		
Iulius Africanus.	64		
Iulius Cæsar Bulengerus.	72.75		
Iulius Firmicus.	86.89.98.104.		
	141.		
Iustinus martyr.	112		
		L.	
		L Actantius.	23.96
		L Lampridius.	13.39
		Laurétius Pignorius.	39.43.44.
			68.88.92.105.111.119.131
		Leo Magnus.	125
		Liuius.	103
		Lucianus.	43.61.93.99.107
		Lutatius interpres Statij.	14
		M.	
		M Acrobis.	36.46.58.59.
			73.78.86.87.89.100.
			119.126.135
		Manilius.	70.122
		Marcellus Empiricus.	64.106
		Marcus Aurelius Seuerinus.	38.111
		Marianus Victorius.	70
		Martialis.	96
		Minucius Felix.	24.77.96
		Moses Maimonides.	43
		N.	
		N Atalis Comes.	24
		N Nechepfos Rex.	30
		Nicephorus Callistus.	20. 57.
			60.84
		Nicolaus Rigaltius.	105
		O.	
		O Ctauius Zenus.	14.71.72
		O Oppianus.	138
		Origenes.	76
		Orpheus.	73
			Osta-

INDEX AVCTORVM.

Ostanes.	111	Serenus Sammonicus.	64
Ouidius.	21.22.40.83.97	Seruius.	22.87.90.94
P.			
D. Paulinus.	116.117	Sixtus ab Hemmingâ.	80
D. Paulus Apostolus.	41	Socrates Scriptor Ecclesiasticus.	35
Paulus Iurifconsultus.	128	Solinus.	95
Pausanias.	58.97.135	Stephanus Vinâdus Pighius.	77
Petrus Arlensis de Scudalupis.	125	Suetonius.	97
Petrus Gassendus.	139	Suidas.	13.73
Philippus Chiffetius.	105	T.	
Philo Byblius.	79	Theocritus.	24
Philostratus.	126	Theodoretus.	19. 26. 28. 29. 31
Plautus.	97	Theophrastus.	82
Plinius.	42. 58. 62. 64. 68. 74. 77. 82. 83. 87. 95. 123. 132. 139	Thetel Iudæus.	30. 63
Plutarchus.	69. 83. 90. 91. 94	Tertullianus.	9. 12. 13. 14. 22. 43. 45. 47. 57. 59. 77. 84. 102. 105. 110. 116. 123. 136. 141
Porphyrius.	21. 42. 43. 67. 69. 77. 82. 104. 131	V.	
Propertius.	97	Valerius Maximus.	136
Prosper Alpinus.	138	Varro.	83
Prudentius.	15. 42. 47. 94. 104. 107. 133	Vincentius Bellouacensis.	30
Pythagoras.	139	Virgilius.	22
R.			
Robertus Constantinus.	64	Vopiscus Fortunatus Plempius.	117
S.			
S Anchuniatho.	69. 110	X.	
S Sedulius.	98. 129	Xiphilinus.	60
Seraphinus Oliuarius S. R. E. Cardinalis.	9	Z.	
		Z Acharias Papa.	75
		Z Zonaras.	39. 60

INDEX RERVM.

A.

ΒΡΑΧΑΔΑΒΡΑ, characteres adhibiti ad curationem Hemitritai.

64

ABRAXAS Deus commentitius Basilidis. 9. 58. portentosus. 10. 11. omnem deorum familiam complexus. 47. eius nominis interpretatio. 11. 28. 114. idem ac ΜΙΘΡΗΣ. 11. 12. 58. 65. 66. non est dictio Hebraica, non ex Hebraeo Graecog^s composita. 39. 65

ABRAXAS capite Galli. 9. 16. 58. 62. 63. 118. cur pedibus in serpentes desinentibus. 22. formâ nudi hominis. 15. 16. Isidis. 16. 79. 89. 90. 91. 92. Leonis. 16. 77. 78. 79. Militis. 16. 129. 130. Coracis, siue corui. 17. 71. 72. Bromij Patris, siue Bacchi. 17. 86. 87. Neptuni. 17. Harpocratis. 17. 82. 83. 84. 85. 139. Cynocephali, siue Anubidis. 17. 68. 93. 94. 95. 139. Phaëthontis, siue Protogeni. 17. 73. 74. Accipitris. 18. 67. 69. Aquile. 18. 63. 77. ⁷Cancri. 18. 139. Scarabæi. 18. 131. 132. Serpentis. 18. 111. 112. 119. Æsculapij. 19. Hecates. 24. 104. 105. Helij, siue Solis. 58. Ibidis. 68. 69. Niphi,

siue Cnephi. 69. Hori. 88. Ceropitheci. 107. Humano capite, radiato anguibus septem. 118. 119. specie Herculis. 126. 127. Arboris. 128. Persei. 130

Abraxas ἀντεροπόμορος. 78

Abraxas in numismate. 23. 139 rarissimus. 140

Accipiter Solis simulacrum. 67

Accipitrum Curatores in Agypto. ibid.

Achamoth quid ex Haresi Valentianorum. 26

Adergatis dea Syra. 70

Adrianus Imp. magicis sacris crebro usus. 60. 61. eius annulus magicus. ibid.

ΑΔΩΝΕΙ, inscriptio Abraxea. 18. 29

Adoneus Deus Basilidianus. 26

Egyptiarum superstitionū cum Romanis societas. 133. 134. 135. 136

Egyptiorum Dij. 107. 131. 132

Ἀγαθὸς δαίμων. 69

Alexandri Magni numisma gestatum pro Amuleto. 24

Alexandrini, Serapidis atque Isidis cultores. 36

Ammonius Grammaticus, preceptor Theophili, Alexandria Antistitis. 35

Anaxilai prestigia. 87

Angeli calos moliti, ex haresi Basilidianorum. 123

Ange-

INDEX R E R V M.

Angelorum nomina in Gemmis
Abraxeis. 29. 68. 75. *ijs Magi*
abusi. 75. 76. 125
Annuli veterum Christianorum
quales. 116
Annuli magici. 62
Anubis cur capite canino. 93. 94.
adoratus à Gnosticis. 98. 99
Armagil, portentosum nomen
Basilidianum. 25
Aspis in pompâ Isidis. 91

B.

B *Acchi cantharus.* 87
Balsami ramulus Gemmae
insculptus pro Amuleto. 138
Balsamo, portentum Basilidia-
num. 25
Barbelo. 25. 28. *in octauo calo*
posita à Basilidianis. 26
Barcabas, propheta Basilidis
commentitiis. 28. 60
Basilides summum Deum coluit,
nomine Abraxam. 10. 11. 58.
eius sacra impura, & valdè
pudenda. 23. 98. *Heresis spur-*
cissima. 25. *Hispanias & Gal-*
lias infecit. ibid. eius scitum
arcanum. 39. *genere Alexan-*
drinus. 57. *secretiorum simu-*
lator, fabularum auctor. 58.
83. 84. negabat Christum pas-
sum aut crucifixum. 117
Basilidiani sub nomine Abraxe
coluerunt & Mithram. 12.
merè infideles, lupi pagani

sub ouis Christiana vellere.
 19. *imagines à Gentilibus de-*
sumptas vsurpant. 30. 39. 42.
 72. *vt energumeni ab Eccle-*
siâ reputati. 60. *eorum here-*
sis circa Angelos. 75. *cum Ma-*
gis commercium. 104. 105.
Bromius Pater, Portentosum si-
mulacrum. 15. *quo mysterio*
expressum in Gemmis. 86. 87

C.

C *Aducei mystica explicatio.*
 100
Calix Marcosiorum. 87
Cancer symbolum Prudentiæ.
 138. 139
Canis Talus damnosus. 97
Canopus, deorum potentissimus
habitus. 134
Carpocrates heresiarcha magus.
 60
Carpocratiani heretici, genti-
lium ritus sectati. 42
C *EMECEIA, quid in Gemmâ*
Abraxeâ. 118
Cercopithecus Basilidianus. 107
Ceruus, Soli dicatus. 63
Chnubis, siue Χνυβίς, vnus è tri-
ginta sex decanis. 119. 120. 121
Cholchnubis, siue Χολχυνβίς, Leo-
nis primus decanus. 122
Christiani calumniam passi ab
heresi Gnosticorum. 31. 32
Christus columbâ exprimi soli-
tus. 116. *quâ ratione presi-*
 T 3 gura-

INDEX RERVM.

- guratus per serpentem.* 117
Ciconijs honor summus, serpentium exitio. 68
Cleopatra Regina amuleta. 94
Cnephus, Deus Egyptiorum. 69
idem ac Niphus Hieronymo memoratus. 70. *Columba, Christi & Christianorum figura.* 116. 117
Commodus Imp. sacrorum Mithriacorum irrisor. 13. *Solis amulus.* 38. *debiles pedibus, ut gigantes conficit.* 39
Coracica sacra. 71. 72
Corax, portentosum simulacrum. 15. 71. 72
Coruus sacer Apollini. 71. 72
Cribrum cur in Gemmâ Isiacâ. 90
Crystallus sexangulata. 95
Cymbion ansatum in Pompâ Isidis. 91
Cynocephalus sistratus. 90. *cultus à Basilidianis.* 98. *Capitolio prohibitus inferri.* 136
- D.
- D** *Aden, vnus ex dijs Basilidianis.* 26
Decani caelestes, quâ formâ representati. 119. 120
Dij Gentilium quales. 35. 141. *quæ utilitas à fædâ illorum effigie.* 36. 142
Draco radiatus, Gemmæ insculptus, nihil prodest. 30
- Draconis species pro Sole.* 119
- E.
- E** *Lileus, vnus ex dijs Basilidianis.* 26
Eloaus, qui & Adoneus, deus Basilidianus. ibid.
Ephesiæ litteræ. 105. 106
Epicuri imago passim Romæ spectari solita. 137
Epulæ in Pompâ Isidis. 90
Erichthonius anguinis pedibus. 22. *magna illi & Mithræ in ortu affinitas.* 23
- G.
- G** *Allinaceus Soli sacer.* 58. 91
Gemma Abraxæ ad Amuleta formata. 23. 42. 64. *cur tanto numero reperiantur.* 25
electæ à Basilidianis ad varios effectus. 30. *quis fructus ex earum inspectione.* 40. 59.
designata ab Irenæo. 41. *perforata, & è collo suspensa pro Amuletis.* 137
Gigantes anguinis pedibus. 22. *quare.* 36
Gigantum fractor Abraxas. 23. 80. 122
Gladius cervicibus admotus initiandis honore Militiæ. 103
Gnostici magicis artibus addicti. 25. 29. 30. *gentilium fabulas sectati.* 39
Grac-

I N D E X R E R V M.

Gracchus, nobilis Romanus, spe-
cum Mithræ subuertit. 15
Gryphus Soli dicatus. 77

H.

Harpocrates silentij deus,
cultus à Basilidianis. 83.
84. 85. cur loto insidens. ibid.
quâ formâ representatus. 83.
85. cur in Gemmis medius in-
ter Serapidem & Isidem. 135.
Romæ curiâ. deorum pulsus.
136
Hecate triceps, venesca. 24. cul-
ta à Basilidianis. 104. 105
Helios, portentosum simula-
crum. 15. 58
Heliotropium herba. 83. Gem-
ma. 123. eius vsus ad magi-
cas præstigias. 124.
Hemitritæi morbi magica cura-
tio characteribus Basilidia-
nis. 64
Hercules pro Sole. 126. eius
imago Gemmæ insculpta ad-
uersus dolores colicos. 127
Horus Terminus. 26. 27. cur re-
presentatus cum vupâ. 88.
cur vittis obuolutus. 89. in
parentes summè pius. 91

I.

Ialdabaoth, deus Basilidianus.
26. 28
Iaspis viridis stomachũ inuat. 30

IAΩ in primo calo cultus à Ba-
silidianis. 26
IAΩ, inscriptio Abraxea. 16.
18. 28. 43. 44. 58. 59. 105. tes-
sera sectæ Basilidiana. 26.
122. unde id nominis ex hæ-
resi Valentinianorũ. 27. eius
vera significatio. 59
IAO SABAOTH voces usurpatæ
ad pisces capiendos. 29
Ibis culta ab Aegyptijs. 68
Imagines veterum Philosopho-
rum adoratæ à Basilidianis.
137.
Imaginum sacrarum cultus à
priscis Ecclesiæ Patribus
commendatus. 142. Basilidia-
næ damnatæ. 142. 143
Inscriptiones Abraxea quales.
16. 17. 18. 25. 26. 29. 43. 44.
pleraque Aegyptiacæ. 45. 63.
65. 95. 120. 122.
Iouinianus Monachus Romanus,
factus Basilidis discipulus, &
Epicuri minister. 136
Isis dea Gentilibus formidabi-
lis. 23. 24. culta ab Alexan-
drinis. 36. eius apotheosis &
triumphus de repudiato Ty-
phone. 88. 90. 91. 92. plurimum
inuentrix medicamentorum.
ibid. illi & Serapidi commu-
nes honores habiti. 135.
Iuno dea velata in Gemmis,
cum auersâ inscriptione Gno-
sticâ. 135. 136
Iupiter Sabazius unde. 85. 86
Iupi-

I N D E X R E R V M.

Iupiteres trecenti introducti à Varrone. 141

L

L *Acertus, Solis symbolum.* 82
Laurus efficax aduersus venena & fulmina. 128
Leo reiectus ab Horo in inquisitione Osiridis. 91
Leones sacri Mithræ, simulacra portentosa. 15.77.78
Leonis imago in Gemmis aduersus calculum. 81
Leusibora, ridiculum numen, Basilidianis familiare. 25
Lotus flos, cur in Gemmis Abraxeis. 82.83
Lucinus ab Hieronymo laudatus, quòd Basilidiano dogmati restiterit. 25
Luna cum Sole congregientis & orientis symbolum apud Egyptios. 108

M.

M *Agi monstris verborum uti soliti.* 43.44.64. *Angelicis nominibus abusi.* 75. 76.140
Magia vanitas in Gemmis. 42. 74.78.79. 99.108.124.126. *Annulis.* 61.62.81.120.125 132. *Characteribus.* 64.105. 106

Marcellina sectatrix nefandissima secta Gnosticorum. 134
Marcob, Propheta Basilidis commentitius. 28
Marcosi, heretici Hebraicis quibusdam nominibus initiati. 27.45. *litteris Alphabeti totam perfectionem tribuebant.* 140
Marcus heresiarcha de Basilidis stirpe descendens. 25. *Magus.* 87
Menander heresiarcha. 57
Menandriani heretici. 26
Mercurij imago in annulis magicis. 61
Mercurius Cynocephalus unde. 93. *idem ac Sol.* 94.101. *cultus ab Egyptijs & Romanis tamquam spiritus uniuersi.* 135
Miles, portentosum simulacrum. 15.129.130
Mithræ cultores meræ larua, portentosi. 21
MIΘPHΣ *idem atque Abraxas.* 11.12.65.66. *Perfarum deus à Romanis cultus.* 11. 12. *illi milites initiati.* 13. *non differt à Titane, Apolline, & Osiri.* 14.21. *eius simulacrum leonis vultu.* *ibid.* *sub aliâ specie portentosa cultum etiam Romæ sub Principibus Christianis.* 15.19. *eius typus taurum iugulantis.* 71
Mithriacum sacrum, Sole arietem permeante. 101.102
N. Nero

INDEX

N.

- N**ero Imp. magia addictissimi. 62
 Niphus, portentosum simulacrum. 15. corruptè apud Hieronymum pro Cnepho, Aegyptiorum Deo. 69.70
 Noctua, hereticorum figura. 57
 Numismata ad collum appensa Amuletorum loco. 24

O.

- O**ΔΑΡΓΑΖΑΣ, inscriptio Abraxea. 17. pro Adergati deâ Syrâ. 70
 Osiris interfectus à Typhone. 89.90. mortem eius Horus ulciscitur. 91

P.

- P**ater uniuersorum, siue Πάτερ ὄλων, quâ specie cultus à Basilidianis. 119
 Perseus, Portentosum simulacrum. 15.130
 Phaëthō pro Sole. 17.73. quâ ratione representatus in Gemmis Abraxeis. ibid. & 74
 Phanes pro Sole. 73
 Pharisei heretici astronomia addicti. 118
 Pisces pra alijs reiecti ab Aegyptiis. 90.91

R E R V M.

- Planetarum imagines Gemmis insculpta ad magicas operationes. 125.126
 Priapus pro Sole habitus. 73
 Priscillianista, Basilidis sectatores. 84
 Priscillianistarum heresis damnata in Concilio Bracharensi. 124. & à Leone magno. 125
 Protogenus, idem ac Sol. 73

R.

- Rhombus Magicus. 95.96

S.

- S**ABAO, inscriptio Abraxea. 16.18.28
 Sabaoth, numen Basilidianum. 26.28.44. eius forma. 29.85
 Saclan, princeps scortationis. 26
 Saturnilus Antiochenus heresiarcha. 57
 Scarabeus Solis imago. 131.132. impressa smaragdo tempestatibus auertendis. ibid.
 Serapis cultus ab Alexandrinis. 36. ritu Romano consecratus. 134. cur insignitus calathō. 135
 Serenus Sammonicus, Basilidis sectator. 64
 Serpens rectus, caudâ circumuolutâ, capite radiato, pro Abraxa. 119
 Serpentes culti ab Ophitis hereticis.

V

INDEX RERVM.

riticis. 109. 110. à Gnosticis, & Basilidianis. 111
Serpentarius in Gemmâ pro Amuleto sculptus. 108
Seth, vnus ex dijs principibus Basilidianis. 26
Silentium in sacris Gentilium, & Gnosticorum, vnde. 42. 43
Simia adorata ab Aegyptijs & Basilidianis. 107
Simon Magus cultus à suis sectatoribus Iouis imagine. 42.
Primus hereticus ab Euangelio. 57
Simoniani heretici. 26
Sol magnâ in veneratione apud Romanos auo Basilidianorû. 19
Solis imago triceps. 36. *Abraxea alata, specie imberbi, capite radiato.* 58

T.

T *Ali exercitatio in ipsis sacris.* 97
Terminus deus. 128
Terminalis arbor. ibid.
Thaitis siue Thyites gemma, eiusq; sculptura, ad Amuletum conficiendum. 44

Theodosius Imp. Idololatria reliquias euerit. 35
Theophilus, Alexandria Antistes, reseruat è deorum signis vnum turpius ceteris. 35
Thoyth Mercurius. 79. vnde Germani Theutones. 80
Tripus temporum differentias signat. 91
Trinia pro Hecate. 24. 104. 105
Trochus è Calcedonio lusorius. 95. 96
Turbo magicus. ibid.
Typhon repudiatus ab Iside, ob Osirim interfectum. 89. 90

V.

V *Alentiniანი Gnosticorum proles.* 26
Veneris sidus in Gemmis Abraxeis. 74. *Talus secundus.* 97
Vpupa in parentes pie. 88. 89.
aves prestigiosa & augurales. 108

Y.

ΥΓΕΙΑ, *prosperitatis symbolum.* 134

APPROBATIO CENSORIS.

IOANNIS MACARII *fr. magistri* Canonici Arienſis Abraxas APISTOPISTVS, & nobilis atque admodum Reuerendi D. IOANNIS CHIFLETII Canonici Tornacensis Abraxas Proteus, Gemmæ Abraxææ, ac Soles Baſilidiani retegunt monſtra, quæ primi hæretici aluerunt, tanto numero, tantæque reconditiſſimæ doctrinæ copiâ, vt ſatis probare, ſatis æſtimare nequeam ſuſceptos in his vndequaque veſtigandis labores, quibus erudiſſimi cuiuſque ſitis extingui poſſit; in argumento præſertim tam veteri & tam nouo, quod auidiſſima æui noſtri ingenia latuit hætenus: neque ſubtiliùs, neque elegantiùs verſari potuit, quàm duùm Canonicorum doctiſſimorum manu & ſtilo. Ita cenſui, Bruxellæ xxiv. Decembris, M. DC. LVI.

*Antonius Sanderus, Presbyter,
S. Th. Licent. Can. & Pœnit.
Iprenſis, lib. Cenſor.*

SVMMA PRIVILEGII.

PHILIPPVS IV. *Hispaniarum & Indiarum Rex Catholicus, nec non potentiſſimus Belgarum & Burgundionum Princeps, diplomate ſuo ſanxit, nequis præter Balthaſaris Moreti, Ioannis iunioris filij, voluntatem, librum cui titulus, Ioannis Macarij, Canonici Arienſis, Abraxas, ſeu Apistoſtiſtus; quæ eſt antiquaria de Gemmis Baſilidianis diſquiſitio: cui accedit Abraxas Proteus, ſeu multiformis Gemmæ Baſilidianæ portentosa varietas; exhibita & Commentario illustrata à Iobanne Chifletio, Canonico Tornacenti, &c. villo modo imprimat, aut alibi terrarum impreſſum in has Inferioris Germaniæ ditiones importet, venalè mve habeat. Qui ſecùs faxit, conſiſcatione librorum & aliâ graui pœnâ mulctabitur; vti latiùs patet in litteris datis Bruxella die xv. Martij, M. DC. LVII.*

Signat.

Loyens.

APPENDIX TO THE HISTORY OF THE UNITED STATES

CHAPTER I. OF THE DISCOVERY OF AMERICA.
The first discovery of America was made by Christopher Columbus in 1492. He sailed from Spain in August and reached the island of San Salvador in the West Indies in October. Columbus's voyage was sponsored by the Spanish monarchs, Isabella and Ferdinand. His discovery opened the way for European exploration and colonization of the Americas.

CHAPTER II. OF THE SETTLEMENT OF AMERICA.

The first permanent European settlement in America was founded by Spanish explorers in 1492. The settlement was established on the island of Hispaniola. Over the years, many other settlements were founded by Spanish, French, and English explorers and settlers. The settlement of America led to the development of a new continent and the eventual formation of the United States.

